

078

Nya Upplagan

I detta nummer

Harold Pinter och Kurt Walland
Mämi
Ett ben i varje lager
Hardrock Hamburgare
Konsten att vara nöjd
Dagens dikt

Chefredaktör:
Lars Yngve

Ekonomichef:
Maria Yngve

Redaktion:
Eric Ericson
Thomas Millroth
Tord Johnsson
Jan-Erik Zandersson
Lotta Askaner Bergström

Creative director:
Marcus Gärde

Art direction:
Böfums

Skribenter:
Jonas Hallberg
Jonas Jonasson
Zinat Pirzadeh
Kalle Lind
Cyril Hellman
Gittan Jönsson
C-J Charpentier
Sofia Rapp Johansson
Pernilla H. Nordström
Jan Sigurd, m fl...

Jonas Åkerlund Elizabeth McGovern Bobby Gillespie Noam Chomsky Science NV Bach

Bobby Gillespie

Elizabeth McGovern

Noam Chomsky

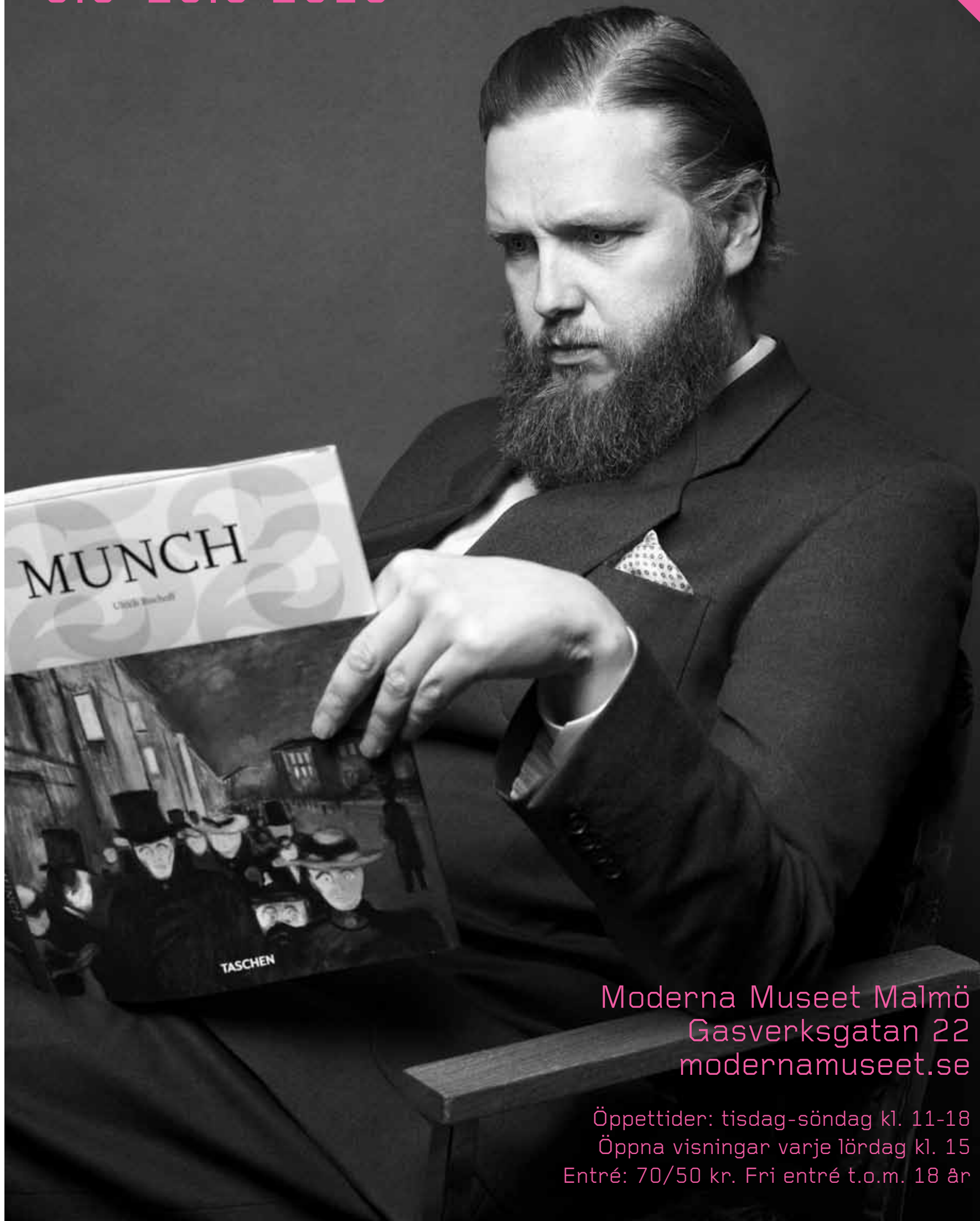

Jonas Åkerlund

Illustratörer:
Ulf Lundell
Lars Sjunnesson
Maciej Kalymon
Malin Biller
Oskar Aspman
Thomas Olsson
Hans Lindström

SCANDINAVIAN PAIN:
RAGNAR KJARTANSSON,
EDVARD MUNCH
3.5-25.8 2013

Öppet hela sommaren!

Moderna Museet Malmö
Gasverksgatan 22
modernamuseet.se

Öppettider: tisdag-söndag kl. 11-18
Öppna visningar varje lördag kl. 15
Entré: 70/50 kr. Fri entré t.o.m. 18 år

© Munch-Museet/Munch-Ellingsen gruppen/BUS 2013 © Nielsen & Omvik

MODERNA MUSEET

Med stöd av

e-on

Ingår i

078

Nya Upplagan

WHAT'S GOING ON...

Nick Lowe skrev en gång i tiden: What's so funny about peace, love and understanding med raderna:

"As I walk through, this wicked world. Searchin' for light in the darkness, of insanity. I ask myself, Is all hope lost? Is there only pain and hatred, and misery?"

Det enkla svaret är naturligtvis: Nej.

Men vissa dagar undrar man onekligen. Jag kan bli så innerligt trött på allt som händer i världen, och just nu upplever jag att elände och jävelskap tycks krypa allt närmare och närmare in på husknuten. Vissa dagar känns det rentav som om ondskan står på trappan, knackar på och vill bli insläppt. Men jag vägrar öppna dörren, jag låter ondskan stå där ute i kylan, där den hör hemma. Bob Dylan sade en gång att han föredrar gamla nyheter. Jag förstår honom. Det är inte speciellt länge sedan man kunde avfärda allt elände på nyheterna med att "sådant händer inte här". Men nu händer "sådant" här. Det gäller att tänka sig för väldigt noga innan man förvandlar platser i Sverige till krigszoner. Annars kan konsekvenserna bli långtgående och en grogrund för högerextrema krafter som plockas fram likt en kanin ur hatten när det är dags att välja vem som ska styra vårt land. De nickar självbelåtet och utbrister: "Kolla här, vad var det vi sade!". Det vill vi inte vara med om. Det är farligt, mycket farligt. Men ofrivilligt utanförskap och jävelskap hänger ihop, det är bara så. När människor står med ryggen mot väggen, och dessutom bara ser återvändsgränder framför sig, så blir de desperata. Det är inget konstigt alls utan ett helt naturligt beteende, oavsett var man bor eller var man kommer ifrån. Min mormor brukade säga: "Man kan spotta på en sten många gånger, men till slut blir den våt". Kanske är det just den våta stenen som flyger in genom fönster? Dessvärre drar just den stenen till sig även kriminella idioter (jag väljer att kalla dem så) som enbart ger sig in i "leken" för nöjes skull, vilket helt plötsligt leder till att saker snabbt spårar ur fullständigt. Detta beteende har alltså ingenting med det bibliska uttrycket "Låt den som är utan skuld kasta den första stenen" att göra, om

nu någon trodde detta? Och nej, jag har inte blivit hållörad! Men det har hänt någonting med samhället, någonting väldigt obehagligt. Ribban för vad som tolereras har flyttats upp till en nivå som de flesta av oss inte ens klarar att nudda med fingertopparna. Det är inte bara i Sverige, utan i Europa och världen, som läget har skruvats upp. Många länders ekonomi är på ruinens brant, arbetslösheten i Europa är hög och vi är många som ställer oss frågan hur det har kunnat bli så? Ja, inte vet jag, men en sak kan vi väl vara överens om: Länderna som nu drabbas av svåra ekonomiska tider har regeringar som inte har skött sina åtaganden. Det är farligt. Mycket farligt, till och med. När folk står med ryggen mot väggen... ja, nu är vi där igen.

Jag sitter och ser nyheterna med hjärnan på lagom-snooze och höjer knappt på ögonbrynen ens när en person i London mitt på ljusan dag blir nerstucken och tilltyxad av två knäppgökar, varav den ena med blodiga händer uttalar något diffust politiskt budskap. Det hela ser ut som en dålig skräckfilm producerad i Ystad Studios för ett kortvarigt liv på YouTube. Det är det inte, utan bara en helt vanlig dag, i en helt vanlig stad. På riktigt. Det är svårt att ta in, och så konstigt att man nästan väntar på att Kurt Olsson plötsligt ska komma in med en mikrofon för att rapportera från "Mitt i verkligheten". Vi matas dagligen med avvikelser som är så märkliga att tidigare avvikelser har blivit, om inte det mest normala, så åtminstone nästan vardagliga.

Det finns inte mycket man kan göra för att riktigt sticka ut längre, tänker jag, men inser också att fantasin i princip är outtömlig när det gäller galenskap och renodlad ondskas: alltifrån att flyga in i byggnader med kapade flygplan till att låsa in människor i källare. Det är farligt att gå med snooze-knappen nertryckt när klockan borde ringa, men man trubbas av, filas ner och sitter där och konstaterar halvslappt att det är för jävligt som det går till. Jag har aldrig brytt mig om sådant som människors nationalitet, hudfärg, sexuella läggning, religionstillhörighet eller liknande. Folk får, och ska, vara precis som de är, så länge de följer lagen och inte skadar

varandra eller begår kriminella handlingar som vi andra snälla och tysta förväntas betala för.

Med risk för att låta som en gnällig gubbe, så börjar min och min kompis Olles plan att på gamla dagar sitta på en balkong och med syrliga kommenterar betrakta omvärlden likt Statler och Waldorf, att kännas väldigt avlägsen. Jag kommer dessutom på mig själv med att, likt många andra, bli oerhört trött på att betala hög skatt trots att funktionerna i samhället försämras för varje dag. Det är, som Peps för många år sedan konstaterade, falsk matematik. Jag betalar mer än gärna skatt om pengarna går dit de ska och inte skickas ut ur landet av privata aktörer och riskkapitalbolag som gör klipp på vår bekostnad. Som det är nu så gör de privata aktörerna lång näsa-tecken till oss som snällt tackar och bockar för... ingenting, mer än ett stort lurendrejeri. Det är en farlig gatsten som satts i rullning. Mycket farlig! Riskkapitalbolagens dränering av vår ekonomi kan liknas vid den irriterande flugan på halsen som William "D-Fence" Foster försökte bli av med och som till sist var en av de utlösande faktorerna till att det kokte över. Termometern är på väg uppåt. Jag vill inte vara med om att den når kokpunkten.

Jag har inte levt i någon förort och kan därför inte uttala mig om hur det är, men jag har uppfostrats till att alltid försöka göra mitt bästa och sköta mig. Så bonnig är alltså jag. Andra har naturligtvis helt andra erfarenheter och helt andra värderingar. Som ni redan har gissat så växte jag upp ute på den skånska bonnvischan under ganska sparsamma förhållanden. Det är ingenting jag är stolt över, men heller inget jag skäms för. Tvärtom anser jag att kvoten av skribenter och författare som skryter baklänges sedan länge med råge är uppfylld. Man måste gå vidare med det lilla, och enligt mitt sätt att se på saken, enda, liv man fått till skänks. Ingen människa kan påverka var man föds – men alla människor kan påverka sitt eget liv, och det är upp till var och en att göra det, det är naturligtvis ingenting ni behöver hålla med mig om, men det är så jag ser det. Men låt oss vara överens om att våld och krig är den absolut sämsta lösningen av alla.

Men det finns naturligtvis undantag, det gör det alltid.

Gör man någonting, oavsett vad, vilket de allra flesta av oss gör, så får det konsekvenser, stora eller små, men konsekvenser blir det alltid, och mitt i allt detta kan man åter igen fråga sig: What's so funny about peace, love and understanding. Det finns ingenting som är märkligt med peace, love and understanding, om ni frågar mig, tvärtom, det är någonting vi alla borde eftersträva, och det lämpligaste sättet man bör göra det på är, enligt mig, att föra en dialog, det är nog hög tid att börja föra den dialogen nu...

Lars Yngve

Chefredaktör, ansvarig utgivare:

Lars Yngve
lars@nyaupplagan.se
Mobil: 0733-86 76 66

Ekonomichef:
Maria Yngve – lagledare
maria@nyaupplagan.se

Creative director:
Marcus Gärde
marcus@nyaupplagan.se

Art direction:
Böfums
info@bofums.se

Redaktion:
Eric Ericson
Thomas Millroth
thomas@nyaupplagan.se
Tord Johnsson
tord@nyaupplagan.se

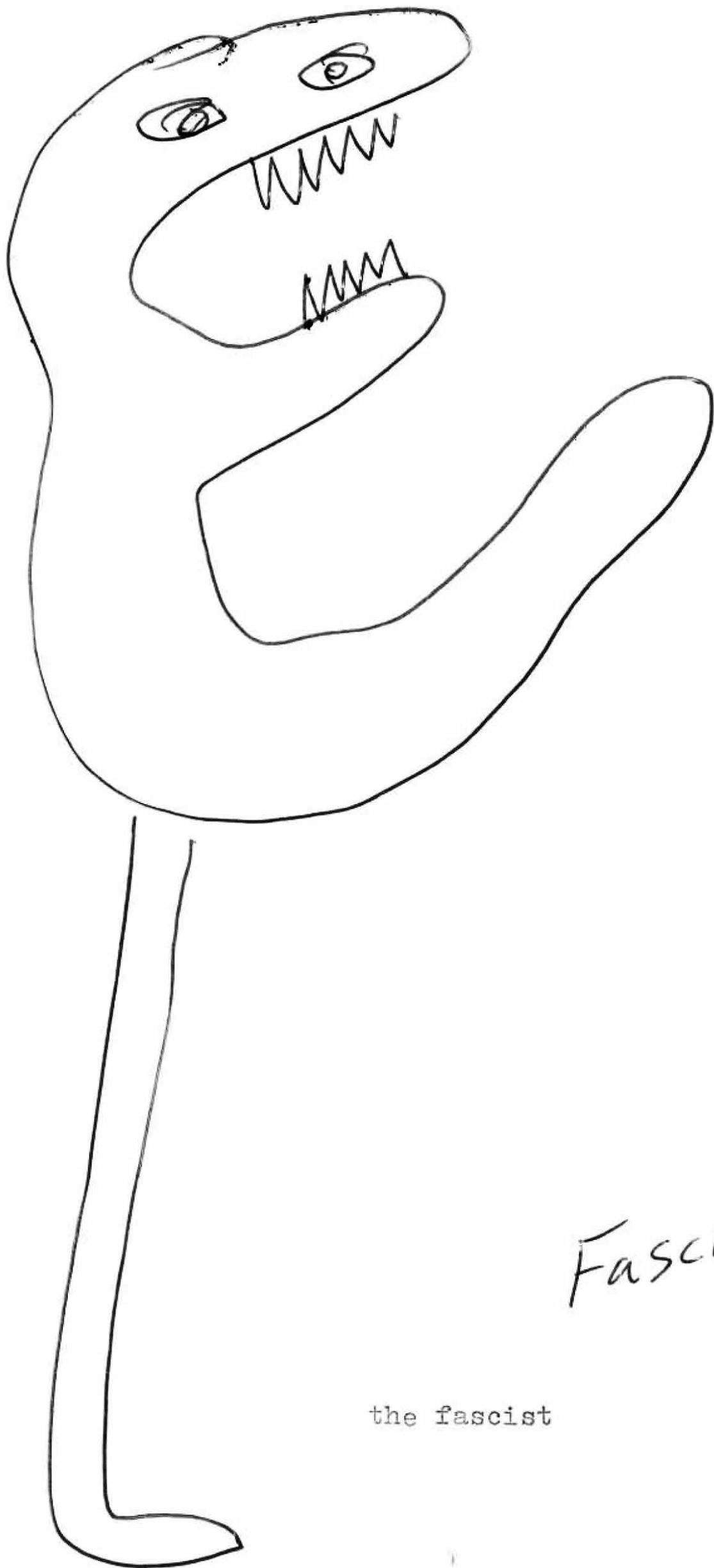
För annonsering, ring: 0733-86 76 66

Lars Yngve

Maria Yngve

Fascisten

the fascist

Intervju	Jonas Åkerlund	6
	ScienceNV	8
	Jan Lundgren	10
	Bobby Gillespie	11
	Bach	12
	Carmine Appice	14
	Elizabeth McGovern	15
	Våra festligaste riksdagsledamöter: Thorbjörn Fälldin	16
Krönika	Jag fick en bra idé, tryckte jag	17
	Öl med alltings slut	17
	Harold Pinter och Kurt Wallander	17
	In it for life and more	18
	Konsten att vara nöjd	18
	Hardrock hamburgare	18
	En människas liv knyter ihop världens trådar	19
	Mämmi	19
	Ett ben i varje lager	19
	Dagens dikt	20
	Akvarium i världsklass	21
	Det nya statliga verket	21
Kult	Bortom bomberna i Boston	22
Recensioner	Månadens klassiker	23
	Film	24
	DVD	26
	Böcker	27
Humor	Musik	28
	Serier m.m.	36

Jonas Åkerlund

Har precis skratat mig igenom Jonas Åkerlunds film *Small Apartments*, det gör man om man har min typ av humor. Det är en film som i stora drag handlar om Franklin, en rundlagd, hårlös man som traskar omkring i sin lägenhet iförd stora vita kalsonger. Han älskar att blåsa i sitt tre meter långa alphorn, är besatt av Schweiz och fördriver sina dagar med att spionera på sina grannar. Hans bror, som självmant skrivit in sig på mentalsjukhus, skickar honom en massa kassetband med inläst självhjälpsterapi och sina avklippta tånaglar. Franklin råkar ha ihjäl sin hyresvärd och försöker dölja det genom att arrangera det som ett självmord. Detta leder till en massa förvecklingar som bland annat blir ödesdigert för en av grannarna, Tommy Balls. Det är en mörk och skruvad historia med väldigt speciella karaktärer som gestaltas av skådespelare som Billy Crystal, Matt Lucas, Peter Stormare, Dolph Lundgren, Amanda Plummer och Juno Temple. Dialogen är ibland, om uttrycket tillåts, dräpande. Eller vad sägs om följande: "Din hyresvärd dog i går i en brand". "Mår han bra?". Nej, han är död...".

Jonas är hemma om i Stockholm för lite arbete och jag passar på att prata med honom. Vädret i Sverige är lite annorlunda än det ständiga solskenet i LA!

"Nu skojar man om det där, men på 80-talet när jag flyttade till USA visste ingen vad Sverige var."

Ja, det är skönt att vara hemma. Jag har inte varit i Stockholm sedan i julas faktiskt. Man saknar de fyra årstiderna vi har här.

Du spelade in filmen på 20 dagar, det förefaller ha gått i ett rasande tempo!

Ja, vi valde att göra filmen på det sättet. Men trots det kändes det inte så värst stressigt, faktiskt. Vi var väl förberedda och alla skådespelarna var inne i sina karaktärer, och dessutom spelades alltsammans in på samma ställe.

I vanliga fall tar det en enorm tid att växla mellan

olika ställen och få till all rekvisita och dylikt. Men vi hittade det här enorma området med nedlagda affärer och lägenheterna, så allting fanns på plats. Det var oerhört praktiskt när vi jobbade. Det är ju en speciell komedi, vad får dig själv att skratta?

Jag gillar dumma komedier, men min intention med *Small Apartments* var att den skulle vara snäppet intelligentare än en genomsnittsknasig komedi. Men den är ganska direkt och typiskt för knasiga komedier. Jag kände att det fanns någonting i det här manuset och boken, framför allt, som har en historia som man tar med sig och tänker lite på efter att man sett filmen. Det finns någon form av budskap med filmen, fast den är rolig och knasig och har roliga karaktärer. Men för att återknyta till din fråga så gillar jag amerikanska komedier överlag. När de är bra så är det väldigt

bra, och då finns det inget bättre. Det tar ett tag innan man börjar gilla huvudpersonen Franklin Franklin.

Alla karaktärerna i den här filmen går ju igenom ganska stora förändringar. Filmens utspelar sig bara på sisådär tre-fyra dagar, men alla genomgår stora livsförändringar. Franklin ändrar sitt beteende och är jäkligt vilsen i början av berättelsen och gör en massa korkade grejer. Men efter

hand, när hans bror går bort och han blir tvungen att skärpa till sig, så blir det enklare att få sympati för honom. Och det var faktiskt, om jag ska vara helt ärlig, en av mina största utmaningar med filmen; att göra en film med en människa som gör så många korkade grejer! Men på något sätt funkar det och på slutet känns det faktiskt som att man bryr sig om honom. Man hejar på honom och vill att han ska bli fri och komma iväg och alla de här sakerna, så på något vis funkar det.

Matt Lucas är ju fantastisk, men en annan som jag alltid gillat skarpt är Billy Crystal. Hur fick du honom att tacka ja till att medverka i en independentfilm?

Det hör ju inte till vanligheterna att skådespelare på den nivån, eller han faktiskt, gör den här typen av filmer över huvud taget. Jag fick höra innan jag frågade honom: "Nej, det kommer nog inte att hända, han har aldrig gjort en independentfilm och han är svår att få", men jag tänkte: så fan heller, jag måste fråga honom. Och jag kände inte honom alls innan. De andra skådespelarna kände jag men just honom kände jag inte. Jag frågade helt enkelt och lyckades få till ett möte. Jag fick chansen att sitta ner och prata med honom om hans karaktär Burt, och om filmen och hur jag såg på det, och efter en halvtimme tackade han ja till att medverka. Det enkla svaret är att jag vågade fråga honom, men det riktiga svaret är förmodligen att han faktiskt gillade både mig, karaktären och storyn. Det är en karaktärsdriven historia så alla måste ju verkligen gilla sina karaktärer. Burt kom in sent i filmen och även han går igenom stora förändringar, och jag tror att han gillade det.

Mr Allspice säger ju att Franklin skulle

flytta till Sverige eller Schweiz". Vet de i USA skillnaden?

Nu skojar man om det där, men på 80-talet när jag flyttade till USA visste ingen vad Sverige var. Nu är det andra tider, folk vet mycket mer än vad man tror. Sverige har satt ett rejält avtryck på kartan och känns mycket mer etablerat, men det är kul att skoja om det.

Du bor ju i en spännande omgivning, gör du liksom Franklin och spionerar på dina grannar?

Ja, det har jag nog gjort, men tyvärr har jag ingen spännande utsikt alls, där jag bor just nu. När man bor på hotell i London och New York, däremot, har man ju alltid chansen att titta och det finns inget sexigare än det – om man har turen att få se någonting.

Har du lyckats se någonting riktigt skruvat?

Haha, nej, jag skulle verkligen önska att jag hade gjort det, men det har jag inte.

Jag kände knappt igen Dolph Lundgren utan vapen, använde ni stuntman?

Ja, faktiskt. Jag hade som idé från början att alla som medverkade i filmen skulle göra roller som de normalt sett aldrig gjort förut. Jag känner ju Dolph sedan många år tillbaka och vi har länge pratat om att göra någonting tillsammans, fast vi hade nog inte räknat med att göra något som det här ihop. Men när vi började prata om det kändes det helrätt och Dolph började verkligen gilla sin karaktär.

Per Gessle har gjort musiken till filmen. Diskuterade ni någonsin vad han skulle bidra med för sorts musik?

Absolut. När man gör filmmusik är det så otroligt viktigt att det stämmer överens med historien och

”Sådana här mindre filmer gör man ju av olika anledningar, och för mig var det ett test för att se om jag skulle bli sugen på att göra fler filmer i framtiden.”

harmonierar med åkningar och klippningar. Per såg en tidig klippning av filmen och läste manus. Jag hade en del temporär musik pålagd, men efter hand som idéerna renodlades så blev Pers musik alltmer framträdande. Då frågade jag honom om jag inte kunde få musiken instrumentalt, och när jag fick det så stod det helt klart att hans musik och underbara och unika förmåga att blanda melankoli med glada harmonier funkade jätkligt bra med filmen. När jag nu ser filmen så känner jag att Pers musik spelar en otroligt stor roll i filmen.

Är det vanligt att din jobbrelation övergår till vänskap?

Hade du frågat för några år sedan hade jag sagt nej, men nu när man blivit lite äldre så har det väl blivit lite mer på det sättet. Även om det naturligtvis inte är ändamålet så händer det att det blir så. Det var så länge sedan jag och Per arbetade tillsammans och det var så otroligt roligt att göra något tillsammans med Per under den här filmen.

Det kanske blir mer samarbete er två emellan i framtiden?

Sådana här mindre filmer gör man ju av olika anledningar, och för mig var det ett test för att se om jag skulle bli sugen på att göra fler filmer i framtiden. Och då provade Per och jag oss fram för att se om vi kanske ska göra fler filmer tillsammans i framtiden. Han är ju verkligen en upptagen man så man får vara tacksam över varenda sekund man får ihop med honom.

Men du är ganska upptagen själv också!

Ja, jo, det kan man verkligen säga. Det krävs en massa pusslande och överlappande av de ständigt pågående projekten.

Gör du någon gång avkall på det konstnärliga till förmån för det kommersiella?

Absolut inte i filmen, det är ju ingen direkt kommersiell film, haha... Jag jobbar ju med så oerhört många olika projekt att det är en svår fråga att svara på. Men jag känner mig aldrig bakbunden. Däremot händer det att jag tackar nej till en del jobb som jag tycker är för mycket av någonting eller att det är för kommersiellt, fel eller att det är en dålig idé. När jag tackar ja till ett jobb känner jag aldrig så.

Du har nyss avslutat ett nytt filmmanus!

Ja, det har jag. Jag har precis avslutat arbetet med det. Men jag har ju gjort en massa andra saker under inspelningen av *Small Apartments*; en dokumentärfilm och en massa andra uppdrag. Och nu ligger jag faktiskt i startgroparna för att börja spela in en ny långfilm.

Spun var ju ganska drogliberal, och du var med och bekostade utgivningen av Stefan Jarls *Mods*-trilogi. Du träffar många superstjärnor, hur är det med droger? Kraven på att prestera är ju så stora att jag nästan förutsätter att det inte finns något större utrymme för dem att använda droger i någon större utsträckning!

I min närhet ser jag aldrig några droger, och jag tror, helt ärligt, att man blir lite smartare när man blir äldre och därför undviker droger helt och hållet. Det har i princip försvunnit. Jag ser det inte alls lika ofta som jag kunde göra förr när jag var yngre. Förut var jag mer engagerad mot droger men numera har jag inte speciellt mycket att säga om saken utan anser väl bara att det är upp till var och en. För min egen del handlar det om att försöka få ut så mycket som möjligt av livet.

Droger har definitivt ingen plats i mitt liv. Visst, det finns ju, men de flesta jag jobbar med är ganska skärpta av rätt anledningar.

Hinner du själv se på film någonting?

Absolut, vi är ju nattugglor i den här familjen och börjar titta på film i vår bio ganska sent på natten.

Vi försöker se film varje dag.

Klipper du fortfarande dina filmer i Sverige?

Jag försöker så mycket jag kan, men de senaste tre åren har jag gjort så otroligt mycket filmer att jag inte fått till kapaciteten att göra det. Numera samarbetar jag med ett bolag i New York som klipper många av mina filmer. Till exempel min Paul McCartney-dokumentär klippte jag helt och hållet i NY.

Hur var det att arbeta med McCartney?

Det var fantastiskt. Jag har jobbat med honom tidigare så vi halvkände varandra lite innan vi gjorde dokumentären. Men detta samarbete blev någonting helt annat. Det fanns en tydlig linje med filmen och vi tillbringade mycket tillsammans. Jag fick göra alla intervjuerna och han berättade om sin far och var väldigt engagerad. Men är man inte intresserad av musik så kanske man bara ser en massa gubbar som sitter och snackar om musik.

Kan du någon gång nypa dig själv och tänka: Det här är otroligt?

Nej, faktiskt inte. Eller ibland, eller båda delarna. När jag jobbar är jag färg- och fartblind för alla sådana intryck. Det är ett sådant fokus på vad man ska göra och hur det ska bli och en press på att få saker och ting gjorda.

Men ibland händer det att jag tänker på det. Jag har ju spenderat

väldigt mycket tid med Rolling Stones det senaste halvåret, och det är fantastiskt när man är ett fan av bandet. Att få åka med på grejor, som till exempel när de spelade på en klubb i Los Angeles för 200 personer. Det var en av de bästa konsertupplevelserna jag haft, och jag har varit på många tusen konserter. Då blir man förstas påmind om det, men för det mesta är jag ganska immun mot det. Redan från början separerade jag mitt jobb från det andra. Samtidigt vet jag också att det alltid finns ett syfte, och en anledning till att jag är där. Något som är skönt med filmbranschen är att det finns tydliga regler för vad man ska göra, och håller man sig till dem så är det mycket lättare.

Har du några favoritskådespelare som du gärna skulle vilja arbeta tillsammans med till din kommande film?

Jag har dem faktiskt redan klara, och skulle gärna berätta för dig vilka det är och vad filmen handlar om, men jag har fått order från alla mina partners att inte avslöja någonting förrän allting är klart. Det är ett jättespännande projekt, men vi är några veckor eller månader ifrån att vara helt klara med det. Det skulle kännas så tråkigt att prata om det, om det nu av någon anledning skulle visa sig att det inte blir av, eller flyttas fram ett år eller så.

Lars Yngve

ScienceNV

Progressiv rock från USA. Du kan inte ana hur esoteriskt det egentligen är, hur fantastiskt punkigt det är eftersom sådant måste utges av artisterna själva, i alla fall om man är bra, nyskapande och inte försöker låta som Dream Theatre. ScienceNV startades 2005 av Larry Davis, David Graves, Jim Henriques och Rich Kallet i San Francisco. Tre av dem (inte Jim) hade spelat tillsammans under namnet The Aesthetic Condition sedan tidigare, men när Jim anslöt sig till trion blev det något annat. Eftersom alla i kvartetten håller på med vetenskap på ett eller annat sätt, tyckte de att namnet ScienceNV var lämpligt (läs det högt för dig själv, fattat vitsen?). Tre självutgivna skivor har det blivit: "Really Loud Noises" (2008), "Pacific Circumstances" (2010) och "Last Album Before The End Of Time" (2013, recenserad på sidan 30 i detta nummer).

Inledningvis, eftersom ni inte direkt är purunga någon av er, berätta gärna litet om er bakgrund.

Jim: Jag har en master i musik, men min bakgrund är också i kommersiell musik (barband och liknande...) och film/teater (jag finns som tonsättare på IMDB, en riktig lågbudgetfilm, The Third Society, och var musikansvarig vid Miami-uppsättningen av The Rocky Horror Show).

David: Jag har hållit på med elektronisk musik och spela in musik sedan sjuttioalet, skrivit jazz/rock sedan åttiotalet. För ungefär tio år sedan blev jag väldigt intresserad av mer "konventionell" orkestermusik, utbildade mig vid San Franciscos

femton. Min musikaliska erfarenhet sträcker sig från rock och jazz till marsch-musik, slagverksensemble och symfoni- och operaorkestrar. Jag pluggade bara musik på Miamis universitet under ett år, men det var då jag träffade Jim. I början av åttiotalet flyttade jag till Kalifornien och fokuserade då helt på afro-brasiliansk och västafrikansk slagverksmusik tills jag började spela med David och Larry.

i "Cardiorespiratory Sciences" och en master i "Health Sciences". Sedan mitten av nittiotalet har jag jobbat med kliniska försök vid The National Institutes of Health och också forskat kring artificiella lungor och olika aspekter på akuta lungskador.

Och slutsatsen, att den givna inriktningen skulle bli att skriva och spela progressiv rock? Man märker jazzinfluenserna och hur ni för in ett känt stycke ur den klassiska musiken på varje skiva, som t.ex. Holst på den senaste.

Jim: Vi har en väldigt lös definition av progressiv rock och är väldigt tillfreds med genrens olika aspekter och influenser (lyssna till Holsts "Planeterna" och stycket "Mars" för litet subtila prog-rock-citat).

David: Jag gillar all musik, men progressiv rock är en gemensam nämnare för oss fyra, men vi definierar den väldigt lösligt! Och vi har olika influenser – även om de alla kan kallas "prog", är genren väldigt bred, det är därför våra skivor spänner över så många stilar.

Rich: Jims svar påminner mig om vad Bill Martin och Edward Macan

noterade om "den skiftande natur" i det vi alla litet klumpigt kallar "progressiv rock". Den kulturella revolutionen på sextioalet ledde till breda och varierade impulser till experiment. Det fanns allvarlig och imponerande gestik i nästan all populärmusik från mitten av sextioalet till sjuttioalet, inklusive artister så olika som The Allman Brothers Band och Stevie Wonder. Men ingen skulle komma på tanken att sätta etiketten "progressiv rock" på dem.

Var och en av oss har bidragit med olika musikaliska infall i ScienceNV-projektet. Det har varit ett kul experiment för oss att ta musikaliska idéer och vända och vrida på dem från våra olika utgångspunkter. Vi fokuserar inte direkt på genren, vi vill bara göra musik som är intressant, estetiskt tilltalande i våra egna öron och, framför allt, ROLIG! Jag tror att Science NV:s filosofi (om där finns någon) skulle kunna sammanfattas i Bill Martins citat "rock music tends to be generous in whatever present it finds itself precisely because it was synthetic in its own origins". (Bill Martin: "Listening to the Future" (1998)).

Era tre album är väldigt inspirerande och låter egentligen inte särskilt "amerikanska" i mina öron, mer som något som kunde hänt i Storbritannien runt 1978 – eller idag; vad lyssnar ni själva på?

David: Det är en intressant observation. Efterhand som jag fått tillfälle att prata om ScienceNV med allt fler, upptäcker jag att man

"Rock music tends to be generous in whatever present it finds itself precisely because it was synthetic in its own origins."

musikkonservatorium och fick sedan en massa "klassiska" verk uppförda. Under två säsonger var jag också huskompositör hos Berkeleys symfoniorkester.

Rich: Jag har spelat trummor sedan jag var tio år, men började inte ta musik på allvar förrän jag var

Och den vetenskapliga bakgrunden?

Jim: Jag har en master i fysik och varit lärare i fysik och astronomi i tjugo-fem år nu på Los Angeles' college.

David: Jag är doktor i farmaci.

Rich: Jag har en kandidatexamen

Stillbild från videon
"Cold Sleep".

Jim: **"Vi strävar efter något större och helt annorlunda på nästa skiva jämfört med de första tre. Inga turnéer, eftersom vi har de där jämrans vetenskapliga åtagandena att ta hänsyn till!"**

David: **"Att texthäftet innehåller en massa detaljer om vår utrustning är för att vi över tiden märkt att fans och recensenter verkar vara intresserade av hur vi gör vår musik."**

hör alla sorters influenser i vår musik, många som förvånar mig. Nyligen var det någon som insiterade på att vår musik låter som en blandning av Porcupine Tree och Pink Floyd. Vilken blandning! Jag lyssnar fortfarande på olika sorters musik, inklusive experimentella improvisationer, ny orkestermusik, pop/rock, gammal och ny jazz, ja, nästan allt utom country & western och bluegrass. Det säger jag inte för att vara oförsämd, men jag bodde i Nebraska och Kentucky och fick nog av det där.

Jim: Jag lyssnar på allt från Kate Bush och Björk till Tool, Korn och Systems of a Down.

Rich: Jag lyssnar i perioder på olika sorters musik: från prog (Porcupine Tree, The Flower Kings, Spock's Beard), brasiliansk musik (Gilberto Gil, Djavan, Jorge Benjour) och afrikansk (Baba Maal, Geoffrey Oryema, Habib Koite) till symfonisk musik och jazz. Just nu har jag en Jackie McLean-diet i form av hans femtiotalinspelningar.

Det känns som det fortfarande är svårt att "sälja" progressiv musik i USA idag, precis som var fallet på åttiotalet, man måste själv utge sina skivor om man inte är Mars Volta (och de finns ju inte ens längre). Finns det en progressiv "scen" i staterna idag? Och om ni skulle rekommendera några artister förutom, i all ödmjukhet, er själva, vilka skulle ni då nämna?

Jim: Ja, vi utger fortfarande våra egna cd eftersom våra jobb gör

att vi tar väldigt god tid på oss att spela in. En amerikansk "proggrupp" jag vill nämna är Zappa Plays Zappal

David: Min bästa konsertupplevelse på sistone var Porcupine Tree-turnén. De återvänder regelbundet till San Francisco och spelar alltid för fulla hus. Det finns andra band som också gör det, men jag vet inte om det gör att det finns en "scen" för progressiv musik här, men det saknas åtminstone inte tillfällen att höra sådan musik.

Rich: Jag erkänner att jag är rätt ovetande om huruvida det finns en amerikansk progrockscen. Jag får för mig att USA mest bidragit med prog-metal.

Det enda amerikanska progband jag känner till som blivit stora är Spock's Beard. Progressiv rock från Skandinavien är stor i Asien och gamla brittiska grupper har många lojala fans i de forna öststaterna här i Europa – var har ni era fans?

Jim: Våra fans verkar mest finnas i utlandet: Argentina, Belgien och, förstås, i Skandinavien.

David: Ja, jag håller med, de finns i Latinamerika, av någon orsak. Vet inte om det beror på några låtar vi spelade in på våra två första album, som "Devil in Witches"... I vilket fall som, nu när vårt tredje album släppts visar statistiken på vår hemsida ett förvånansvärt stort antal besökare från Sverige, bara USA som slår det...

Rich: Jag har för mig att vi sålde ett ex av "Really Loud Noises" till ett

fan någonstans i Yttre Moldavien eller Bessarabia.

I texthäftet till senaste cd:n skriver ni lika mycket om teknik och utrustning som det musikaliska innehållet när ni beskriver inspelningsprocessen. Är studion det centrum allt kretsar kring eller bara möjliggöraren?

Jim: Inspelningsstudion finns i San Francisco, men jag bor i en kuststad utanför Los Angeles, ungefär 70 mil bort, så studion är där vi ses för att öva, komponera och spela in.

David: Jag skulle säga att studion är möjliggöraren. Vår musik kan man härleda ur två angreppssätt. Det första: När vi ses kastar vi ur oss våra musikaliska idéer och provar dem. Några fungerar, många gör det inte. Det andra är att skriva vårt material i notskrivningsprogrammet Sibelius, och det mesta vi gör så med verkar fungera. Flertalet av våra stycken har komplexa taktarter etc., så att ha dem noterade hjälper oss att kommunicera med varandra. Jim bor en bra bit bort från oss tre andra, så vi anstränger oss för att få ut så mycket som möjligt av den tid vi tillbringar i studion tillsammans. Att texthäftet innehåller en massa detaljer om vår utrustning är för att vi över tiden märkt att fans och recensenter verkar vara intresserade av hur vi gör vår musik. Därför bestämde vi att vi skulle ge en detaljerad inblick i vårt arbete på vår nya skiva.

Rich: Logistiken som krävs för att göra en skiva är enorm med tanke på våra jobb, familjer och den långa

resa Jim måste göra från Orange County till San Francisco. För det som händer, det händer i studion.

Vad händer närmast, en världsturné, några Gigantodromes-konserter eller i alla fall ett festivaluppträdande? Eller tänker ni bara på nästa skiva?

Jim: Vi strävar efter något större och helt annorlunda på nästa skiva jämfört med de första tre. Inga turnéer, eftersom vi har de där jämrans vetenskapliga åtagandena att ta hänsyn till!

David: Som alla kreativa typer, gillar vi att återupptäcka och upptäcka oss själva igen, hitta nya utmaningar. Det fjärde albumet är redan påbörjat. Vi spelade live för några år sedan, men det var en massa jobb förknippat med det. Jag tror jag hellre skapar ny musik med tanke på den begränsade tid vi har tillsammans.

Rich: Det skulle vara en "huge high", för att inte tala om hur hedrade vi skulle vara, om vi fick spela på en progfestival. Tyvärr gör logistiken det nästa omöjligt att ens tänka på att förbereda oss musikmässigt för konserter som vi skulle vara stolta över att spela och värda för publiken att betala för.

Jan-Erik Zandersson

Jan Lundgren

Vi kan vara glada över att Jan Lundgren valde piano framför tennis, i och med detta slipper vi att sitta och vrida på huvudet som ugglor. Vadan denna jämförelse undrar ni? Jo, som ung spåddes nämligen Jan Lundgren en lysande framtid inom tennisen. Jan Lundgren lever, andas och tänker jazz 24 timmar om dygnet.

Är det en fördel att ha bollsinnelike som pianist?

Jag tror det. Det gäller ju att vara lyhörd, ha tajming, kommunicera och uppfatta vad som pågår. Det handlar också om att nöta på ett bollplank, i musikvärlden har man ju andra musiker som ett bollplank, så visst, det finns säkert ett samband.

Hur var du som ung tennisspelande gosse?

Jag var en lovande ung man med drag av John McEnroe, och hade svårt att ta ett nederlag, vilket i sin tur ledde till att jag förbrukade en hel del tennisracket.

Du är alltså tävlingsinriktad?

Ja, det kan man nog påstå, även om jag lärt mig att hantera motgångar och nederlag på ett mer behärskat sätt numera, det kommer med åldern. Dessutom vore det rejält kostsamt att ge mig på flygeln de dagarna då det inte riktigt stämmer rent kreativt, haha...

Någon favorit inom tennisen?

Björn Borg naturligtvis, jag beundrade hans förmåga att behärska sitt temperament, någonting jag inte själv var speciellt duktig på. Som ung lovande tennisspelare fick jag tillsammans med en lovande tjej träna med honom i Kungliga Tennishallen under Stockholm Open 1976.

Hur skriver du musik?

Det är väldigt olika. Jag reser mycket så det blir väldigt mycket väntande runt om i världen och det ger tillfälle att sitta och komponera i tankarna. Jag frågade Bengt Hallberg hur han gjorde när han skrev musik, han sade: "Jag går ut och sätter mig vid köksbordet och skriver ned noterna på ett papper". Jag försöker att memorera mina idéer, är de bra så håller de annars faller de i glömska.

Nya albumet Man in fog, sålde slut direkt!

Ja, det är oerhört glädjande, men det handlar ju trots allt enbart om en upplaga på några tusen exemplar, så det är ingenting att dra på för stora växlar över.

Varför spelar du inte in en video till någon av låtarna?

Det har inte blivit så, det är skivbolaget som håller i den biten. Däremot så har filmaren Patric Nadalutti följt mig i sex år och dokumenterat en hel del, tanken är att filmen ska färdigställas under året och förhoppningsvis kunna visas ganska snart.

För alla som undrar, hur ser ditt liv ut?

Som sagt, väldigt mycket resande och väntande. Just den biten av transport är inte lika kul längre som när man var ung, som ett exempel kan jag ta att jag nyss var i Frankrike och spelade, och själva transporten tog mig sammanlagt två hela dagar, en hel dags väntan och därefter tog själv konserten en och en halv timma... Dessutom så prioriterar jag att vara hemma i Ystad betydligt mer än tidigare.

Du har väl gett ut- och medverkat på, runt 40 skivor innan soloalbumet kom, varför tog det sådan tid?

Att göra ett soloalbum som pianist är någonting av det svåraste man kan ge sig på, det finns ingen

annan musiker närvarande att inspireras av utan man får dra hela det kreativa lasset helt och hållet. Det är en utmaning rent kreativt, men också mentalt.

Man in Fog?

Titeln kom samtidigt som jag började komponera, fast bilden som poppade upp just då var av en man som stod på perrongen en dimmig morgon och som skulle resa med tåget.

Finns det något samarbete som du drömmer om?

Till exempel sångerskan Rosalia De Souza och trumpetaren Fabrizio Booso vore väldigt spännande att samarbeta med.

Vore det inte kul med något fullständigt osannolikt som till exempel ett samarbete med Yngwie Malmsteen?

Jo, det vore sannerligen en riktig rolig utmaning, han är ju en helt otrolig musiker, med en helt annan bakgrund, där fick jag något att fundera på!

Varför samarbetar inte jazzmusiker mer med andra genrer, inom hip hop händer det ju roliga och kreativt saker hela tiden.

Ja det kan man undra! Jag tror att det helt enkelt till en viss del beror på att man drar sig till likasinnade musiker. Kanske till en viss del beroende på någon form av feighet?

Ta ett projekt som The Cherry Thing som blev fenomenalt.

Ja, jag gillar verkligen den plattan. Ett band som jag funderade på till årets Ystad Jazzfestival men tyvärr inte lyckades få in i programmet. Men jag gillar verkligen vad Mats Gustafsson gör, han spränger gränser.

När blev du senast förvånad själv över när du spelade och vad var det då du spelade?

På ett vis så förvånar jag mig själv varje gång jag spelar, jazz är ju sådan att det innehåller ett element av improvisation, därför händer det ofta när jag spelar att jag kommer ut på musikaliska vägar jag aldrig tidigare vandrat på.

När spelade du en gammal hederlig rullande boogie woogie?

Det gör jag när jag spelar med Jacques Werup, så det var verkligen inte speciellt länge sedan alls. Vi gillar svänget i boogie och St. Loui Blues.

Medelåldern som lyssnar på jazz och besöker Ystad Jazzfestival är ganska hög. Du som är boss på festivalen, har du någon idé om hur du ska locka yngre människor?

Jazzens publik har, generellt sett, en ganska hög medelålder. Men det finns ju undantag som till exempel Esbjörn Svensson, som tog in influenser från pop och rock och därför också hade en relativt ung publik. De flesta jazzmusikerna tar ingen hänsyn till publikens ålder, de låter musiken bestämma. Ta en sådan som Gunhild Carling, hon är ju väldigt influerad av Louis Armstrong, hon gör inte avkall på det. Det finns så många olika sorters jazz, men till syvene och sist så är det upp till publiken att avgöra vad de gillar, och nu råkar det vara så att det är en övervägande del av jazzpubliken som är äldre och åldern är egentligen helt oväsentlig. Det är själva upplevelsen och musiken, och den tar inte hänsyn till någon ålder.

Lars Yngve

Bobby Gillespie

”...kanske en del kan klara att dra två linor kokain, skölja ner det med vodka, gå hem klockan två på natten, och gå upp som vanligt dagen därpå. Men det håller aldrig särskilt länge.”

De är kritikerrosade, egensinniga, uttalat politiska, kontroversiella och icke att förglömma ett av de senaste tjugo årens mesta bad boys inom den brittiska alternativrocken. Namnet är Primal Scream, och historierna om gruppens provokationer, partajande och intag av kemiska substanser är av en kaliber som gjort dem både beryktade och smått legendariska. Fast samtidigt har de i ärlighetens namn aldrig tappat motivationen och viljan att ta sin musik vidare. På nya albumet *More Light* chockar skottarna genom att bjuda på sitt mest slickade album någonsin, och de har vänner som My Bloody Valentines sångare Kevin Shields, Mark Stewart och självaste Robert Plant med som gästartister.

Fast det var ingen konstigt med det, säger sångaren Bobby Gillespie. Grejen är att om vi gjort en film hade vi haft rätt skådespelare för de olika rollerna, så vi valde folk som vi visste skulle funka i låtarna. Det där handlar om estetik, det var inget som var drivet av kommersialism.

Frontmannen berättar aningen svävande att avsikten var att göra en skiva som ger en sofistikerad och psykedelisk känsla den här gången. Det färdiga reulstatet skulle låta utopiskt och ge intrycket av att vara en "fri rock 'n rollplatta". Därför var källorna till inspiration också mycket riktigt hur breda och obegränsade som helst.

När jag skrev inspirerades jag av skadade människor, oroliga människor, hårda människor, tillståndet för landet, kriget mot arbetarklassen, Noam Chomsky, historien och kultur. Men jag försökte också göra min egen smärta till konst. Du vet, jag är en arg jävel, så jag försökte skapa någon form av fokus. Men jag vill inte prata om det där för mycket, det låter bara pretentiöst.

När du säger att *More Light* utgår från en mörk tid och fortsätter in i en bättre, vad syftar du på då?

Jag pratar bara om min jobbiga situation. En del på plattan är för all del extatiskt, men ämnena är mörka. Vi berättar om hur livet ter sig rent allmänt. Jag rapporterar vad jag ser, och jag befann mig själv i en svår sits för fem år sedan. Jag tänker inte låtsas att livet är fantastiskt.

Bobby säger att responsen på det nya materialet hittills varit "jättebra", och han tänker inte försöka ge intryck av att det inte betyder något. Alla som gör

musik vill väl att folk ska älska resultatet av de egna vedermoderna, menar han. Och vice versa för övrigt.

Ja, om någon är elak är det klart att man blir upprörd. Men jag hoppas alltid att folk förstår och får ut något av det vi gör, och det verkar de göra den här gången. Så det känns bra. Fast oavsett om bandet får bra eller dålig kritik framhärdar Bobby att man oftare än inte levererat. Det har blivit många bra skivor, typ *Screamadelica* och *XTRMNTR*, tycker han.

Sedan finns det en del spår här och där på andra skivor också som är bra. Dessutom har varje album vi gjort skilt sig från det förra. Vi har aldrig upprepat oss, och vi är starka både vad gäller låtskrivandet och på scen, så jag är stolt över vad vi gjort.

Men det är ingen direkt hemlighet att er karriär varit turbulent också?

Nej, men det kommer alltid att finnas downperioder i ett band. Jag är femtio nu, så det är klart att vi haft kontroverser under alla de här åren. Man vet aldrig vad som händer när man vaknar upp på morgonen.

Då det begav sig blev du och dina bandkamrater ökända för ert drogintag. Hur illa var det som värst?

Well, jag tror att när ett beroende väl slår över, så påverkas allt, inklusive relationer, arbete, hälsa och självkänsla. Så yeah, i det läget blir allt olidligt. Sedan kanske en del kan klara att dra två linor kokain, skölja ner det med vodka, gå hem klockan två på natten, och gå upp som vanligt dagen därpå. Men det håller aldrig särskilt länge.

Med tanke på det kan jag tänka mig att det är stor skillnad på hur rocklivet för er ser ut idag?

Yeah, yeah absolut. Men du vet, vi hade kul förr också. Men vi nådde en punkt då det inte var roligt längre. Då blev det ett måste att sluta med allt, vilket inte var lätt. För man vaknar inte bara upp en dag och lägger av pang på.

Peter Eliasson

Johann Sebastian

Om man skulle få tillfälle att åka med en tidsmaskin, vart skulle man då bege sig? Bortsett från de givna tillfällena, menar jag: att titta på och kanske försöka förhindra korsfästelsen (men hur långt bakåt ska man då gå, räcker det att fysiskt hindra Judas eller skulle man försöka prata allvar med Jesus själv, hur framgångsrikt det nu skulle kunna vara, rätt övertygad kille, det där) eller vara i Las Vegas den 31 juli 1969 på Elvis' premiärspelning efter det att han varit borta från livescenen i nio år (och när han spelar "Suspicious Minds" för första gången någonsin live, singeln släpptes några veckor senare, och går över i Ray Charles' "What I'd Say" skulle jag också sparkat undan bordet och stått längst fram och skrikit som en besatt, det medger jag). Nåja. Jag skulle nog, efter en via hypnos överförd grundkurs i 1700-talstyska, tagit en kväll på sta'n med Johann Sebastian Bach.

Jordi Savalls skivbolag Alia Vox' utgåvor är mer och mer sådana som bättre lämpar sig i bokhyllan än skivditen. Hans nya livetagning från 2011 i franska Narbonne av H-mollmässan är ett sådant exempel, som förutom en halvtjock bok (han har gjort tjockare, betydligt tjockare, den gode Jordi!) också innehåller både cd- och dvd- version, bevisligen uppnådde Savall någon form av perfektion i sitt närmande till Bach redan i slutet på sextioalet och sedan dess har han bara förfinat det ytterligare, använt en guldsmeds svarv för att frammana de små konturerna, allt medan publiken storögt tittar på när protestanten Bach

gjort en katolsk mässa och avslutar med att "ställes tanken på människans syndaskuld i medelpunkten och i andäktigt bön vänder sig solörösten till förlössaren (...) till sist samlar sig kören till bönen om evig frid".

Ren dvd är Iván Fischers Matteuspassion (Arthaus) från Amsterdam så sent som förra året, med Mark Padmore som Evangelisten och Peter Harvey som Jesus, Concertgebouwworkestern är inte ett "maskineri" men ger intryck av att helt motståndslöst tolka Bach som vore det för första gången, nyfiket och känslolofyllt, avståndet till 1727 obefintligt, må jag säga. John Nelson har också en del att säga om Matteuspassionen på sin dvd från Saint-Denis utanför Paris 2011 (Soli Deo Gloria), erfarne Werner Güra är Evangelisten här och i Nelsons version, liksom i Fischers, är det här både djupt religiöst och ett drama med vredet draget mot "högspänning", det är högeligen remarkabelt att detta komplexa verk nog aldrig frammanat en tolkning som inte åtminstone kan kallas högstående, precis som H-mollmässan sporrar detta passionsverk deltagarna till nivåer där luften kan bli tunn, fantastiskt.

Johannespassionen under Stephen Laytons dirigentpinne (Hyperion) ter sig som en slank och välljudande version, Ian Bostridge som Evangelisten och Neal Davies som Jesus, Orchestra of the Age of Enlightenment och Polyphony gör det här till en lyckad inspelning, inga kanter, ett avvägt mått av innerlighet, absolut inget att anmärka mot, ett sinnligt flyt – tills man hör John Butts och Dunedin

Consorts (Linn) nackhårresande iscensättning av hur det kunde låtit då, under mässan, när passionen var rykande färsk, aldrig spelad, med annan musik instucken före och efter, med en röst per stämma, finns till och med en predikan att ladda ner från skivbolagets hemsida – tidsredan blir påtaglig och det här är helt enkelt ett mästerverk, en av de få iscensättningar som faktiskt fungerar och inte blir ett rent önsketänkande från dirigenten; blunda och de hårda träbänkarna i den kalla kyrkan känns under baken, ljuset från fönstren spelar på ögonlocken, de skarpa dofterna slår emot dig, du är verkligen "där" 1739 – trots att det som händer på skivan aldrig händer. (Och har du utrustningen, tänk på att du kan köpa Linn's inspelningar i ALAC-kvalitet från deras hemsida, minst fem gånger bättre än cd:ns i sig högstående ljud!)

John Eliot Gardiners bok "Music in the Castle of Heaven: A Portrait of Johann Sebastian Bach" kommer i oktober. Den är vi många som ser fram emot, JEG:s tankar efter ett helt liv tillsammans med Johann Sebastian. Gardiner har varit en av de mer tongivande att leta fram nya nyanser vid framförandena av inte minst kantaterna (hans serie är nu komplett – det är en fantastiskt värld vi lever i där vi kan välja på åtminstone fem kompletta versioner av kantaterna!). En bok jag säkert återkommer till.

Många håller det för troligt att Bach givetvis skulle anammat möjligheten att skriva för en Steinway-flygel, hade den bara varit uppfunnen under hans

livstid (firman startade först 103 år efter hans död). Jag är dock inte helt säker. Givetvis hade han skrivit för flygeln, tror inte han kunnat låta bli, nyfiken på det nya som han alltid var, men musiken hade varit en annan, nog långt från den myllrande rikedom cembaloverken uppvisar, kanske hade Bach gett Beethoven en match? Ta de engelska sviterna. Ingen tvekan om vem som bestämmer, flexibla handleder och växelvärm som inte skulle dyka upp förrän i Beethovens tjugotredje sonat, till exempel. Pascal Dubreuil's version (Ramée) har stor energi och, rent av attack, precis som på andra skivor visar han ingen tvekan när han tar sig an det som kanske var Bachs reaktion/hyllning till Couperins cembaliverk (Bach hade åtminstone kopierat musik av Grigny och Dieupart). Ketil Haugsand har däremot verkligen gett de engelska sviterna ett egensinnigt utrymme på sin cembalo (Simax), med ålderns rätt, om det tillåts, river han rätt mycket av de hinder tiden ställt upp och återställer en sorts galoppbana runt sviterna som Bach kanske tänkte sig. Eller inte. Med emfas pratar hans musikaliska anslag om alla de detaljer som måste upp i ljuset, hur fri musiken egentligen är, och gillar man inte detta, finns det åtminstone ett dussin versioner till att välja mellan där man garanterat inte blir besviken. Men det blir man inte på Haugsand heller, det svänger, katten!

De franska sviterna, Forkel var framme igen, Bachs första biograf, och gjorde begreppet känt ("de kallas franska för de är skrivna på franskt vis"), Alessandra Artifoni (Dynamic) står för den senaste i raden inspelningar (och raderna med inspelningar av Bachs musik börjar te sig närmast oändliga, både till antal och framförandeideal, det känns som det inte går en dag utan att en ny Bach-cd ramlar in i postlådan), cembalo, förstås, och både hennes teknik och personliga närmande till Bach går igenom högtalarna, kanske inte en version att ta med till en öde ö, men en bra motvikt till de horder mer pianister som gjort bedårande vackra skivor av 1722 års största hits.

”Redaktör Yngve ville ha en intervju med Johann Sebastian Bach. Att intervjuoffret varit död i tvåhundra sextiotre år var ingen gångbar invändning, det förstod jag. 21 mars är Johann Sebastians födelsedag, en dag så god som någon att försöka skapa kontakt. Med hjälp av en ättling efter den siste svartkonstutövaren från Bosarp, Bengt Ahlström, en ouijabräda och Google translate från tyskan uppkopplad på datorn inleddes försöken.”

Man kan ta sig till sajten cdbaby.com för att köpa annorlunda Bach från dem som valt att spela in hans musik på egen hand, utan inblandning av sådana världsliga ting som skivbolag och/eller producenter, ibland på instrument som J.S. aldrig kunde föreställa sig eller sådana som kanske inte ens lämpar sig. Banjo, elgitarr, kam eller kazoo. Men jag är inte den som dömer, i Bachs universum är det svårt att ens få ett gult kort. Ta The Baronics som på skivan "Get Bach!" gör om barockmusik till surfrock, en i efterhand självklar idé (titeln till trots, är det mesta på skivan från andra barockhänder än Bachs).

Sonaterna och partitorna för soloviolin. Bach var en god violinist, spelade säkert dessa, verken avsedda för en särskild violinist (Volumier? Spiess? Pisendel?), tidstypiskt blir det långa linjer, en känslsamhet som inte behöver smyckas som en modern violin/stråke medger, men samtida instrument luftar skrymslena och vråna, gammal violin och ny stråke visar nya vägar. Mats Zetterqvist följer för tidigt bortgångna Meme Åkesson och tar sonaterna och partitorna för soloviolin i sin hand (Kultan Records), varför just svenska violinister är så svårbedda i denna repertoar är ett mysterium. Men det är givetvis en utmaning av rang och det skiljer mycket mellan Meme och Mats, t.ex., precis som det skiljer mycket mellan alla dessa utmattande soloverk, det som känns typiskt för Zetterqvist är både ett djupt engagemang i det han spelar och en inneboende, pillimarisk speleman

som han släpper fram då och då, han kommer att återkomma till de här igen och igen och han kommer att vilja spela in dem igen om tio år. Säg den violinist som inte vill det! (Meme? En fullständigt flödande tolkning, med gjädje från tårna, gjord 2003.)

Freiburgs barockorkester vecklar ut fanorna på Bachs tre violinkonserter (och lägger till en konsert för tre violiner) (Harmonia Mundi). King, Koopman och Huggert är bara tre som varit här och röjt redan, för det här är musik med mycket liv – och, givetvis, fortsatt Bach-mekande mellan siffermystik, religiös glädje och rent återbruk. Violinsonater? Proprius släpper ännu en Bach-skiva, nu med meriterade Nils-Olof Sparf men, eh, intressant kopplad till David Härenstam och hans – gitarr. Kanske inte så det var tänkt, men, som vanligt, fungerar detta också, trots en viss obalans – men mer på pricken är Ismo Eskelinens, från Finland, skiva där han har arrangerat ett brett urval Bach för gitarr (Alba). Att Bach inte skrev för duo bestående av flöjt och cello är en brist Eric Lamb och Martin Rummel rått bot på (Paladino), även om det måste medges att artisterna inte riktigt verkar haft hela hjärtat med vid inspelningstillfället, blir mer "intressant" än "givande", kanske litet väl likadant över hela speltiden. Inte heller skänkte Bach en tanke på kombinationen viola och fagott, men det hindrar inte Lars Anders Tomter och Martin Kuuskmann tillsammans med 1B1 under Jan Bjøranger (Simax) – tjugo minuter Telemann fyller ut, bl.a.

med musik som faktiskt var skriven för fagott.

Påskan tillbringades tillsammans med Wolfgang Rübssams första kompletta inspelning av Bachs orgelmusik. 25 lp på Philips. Sedan spelade han in dem en gång till för Naxos, allihop. Marie-Claire Alain gjorde tre kompletta inspelningar av samtliga orgelverk. Det är något i Bachs musik som får musiker att göra sådant. När jag sitter med partituret till Brandenburgkonserterna (Edition Eulenburg) och bara följer raderna, fungerar musiken som ett metodiskt utformat konstverk, det inte bara låter fulländat, det syns också.

Redaktör Yngve ville ha en intervju med Johann Sebastian Bach. Att intervjuoffret varit död i tvåhundra sextiotre år var ingen gångbar invändning, det förstod jag. 21 mars är Johann Sebastians födelsedag, en dag så god som någon att försöka skapa kontakt. Med hjälp av en ättling efter den siste svartkonstutövaren från Bosarp, Bengt Ahlström, en ouijabräda och Google translate från tyskan uppkopplad på datorn inleddes försöken.

Det första slog inte väl ut:

"Är du där, Johann Sebastian?"

"Nej."

Vi drog för de tunga gardinerna och började om. Luften blev med ens elektrisk och något som kunde varit ett "hrmpf" (datorn påstod i alla fall det) sågs på brädan. Efter det att jag inlett med att gratulera på födelsedagen, något som mottogs med motvillig skepsis (ett nytt "hrmpf"), frågade jag hur fader Bach har det nuförtiden; brädan darrade till och översättningen lät inte vänta på sig: "hur fan tror du?" och jag valde ett nytt spår, frågade om inspirationskällor (tystnad), om hur promenaden till den där Buxtehude-konserten Arnstadt– Lübeck hade varit eftersom det trots allt rörde sig om mer än fyrtio mil, lät vara att Bach stannade och lyssnade till Buxehudes aftonmusik i tre månader (tystnad), om hur det var att vara pappa till en stor barnaskara (väldigt tyst), om att Anna Magdalena dog som

fattighjon (påtaglig tystnad) och om det fanns Steinway-flyglar i himlen ("?" indikerades på brädan – datorn behövde inte översätta), men när jag frågade om "Die Kunst der Fuge" och den abrupta avslutningen mitt i en fras (var ju inte hans sista verk, som många tror, bland annat H-mollmässan skrevs efter) började markören röra sig i våra händer över ouijabrädan och vi såg översättningen "det var ju lunch och sedan glömde jag bort att fortsätta, du vet hur det är när man har mycket att göra, jag var ju för höge farao blind då". Sporrad av framgången kunde jag inte låta bli att fråga om han verkligen lyssnade på de som tolkar hans musik, som exempelvis Rachel Podger som tror sig sett Bach på orgelloftet när hon spelade i en kyrka i Holland ("hi-hi, javisst, de ska passa sig!") och fortsatte undra vad han tyckte om transkriptionerna för t.ex. banjo – men då började markören röra sig häftigt, datorn hade svårt att hänga med, det svaga ljuset i rummet förbyttes i sextio watt, ja, mer än så, proppen gick med en smäll, allt blev mörkt. När jag så startat om datorn såg jag dock den sista översättningen: "NM_L«PNhM". Tror det var en dum fråga jag ställde.

Jan-Erik Zandersson

Carmine Appice

The man with the golden arm

Det finns ett otal historier om batterister som nästan uteslutande handlar om hur dumma de är. Jag gillar inte den typen av historier – kanske har detta någonting att göra med det faktum jag själv slagit med pinnar på skinn, vad tror ni själva? Dock: Alla batterister passar inte i alla band, ett lysande exempel (det finns naturligtvis hur många som helst, exempel alltså, men jag väljer just detta i dag) på fel man bakom fel kaggar är Dire Straits, då Knopfler lät sågebocken Terry Williams – som enligt mitt sätt att höra på saken var alldeles för yvig med stockarna för bandets musik – efterträda Pick Withers, som hade ett subtilt finlir med knapparna i Dire Straits, och som fixade ett sparsmakat sväng; jag vet, jag vet, JAG VET, men det var bara ett exempel, Helge! Precis som i så många andra fall handlar det om rätt man/kvinna, på rätt plats! Carmine Appice har bildat skola för batterister över hela världen. Han är en hyllning till trumpinnen. Han tar plats bakom sitt set, sitter som en härförare på pallen och behärskar sitt yrke till fullo, vispar sockerkaka, virvlar så att det låter som persienner som rasslar i vinden, har ett stenhårt beat men har även förärats med att spela på ett charmigt/larmigt/skramligt vis som en gång i tiden Kenny Jones i Faces var så vass på. Jag uppskattar med andra ord alltså, batterister som inte enbart försöker att banka skiten ur sina trummor.

Carmine kommer från en trumspelande familj som producerat två superstjärnor, Carmine och hans broder Vinny. Min första fråga blir oundvikligen:

Nå Carmine, vad har Jim Reeves gamla låt Distant Drums betytt för dig?

Jag har faktiskt aldrig hört den låten! Va? Nähä, det var som fan! Du har ju ett speciellt sound, kan du beskriva det?

Det är ett hårdhänt och melodiskt sound. Jag försöker ge låtarna en behövlig dos intensitet. Jag brukar kalla min stil för Heavy R'n'B Rock! Stämmer det att du fixade trummor till John Bonham, och att han var inspirerad av dig och din spelstil?

Ja, det gör det. När vi tog med Led Zeppelin på deras första turné så såg han min spelstil och, framför allt, mitt enorma trumset som med den tidens mått var ett mäktigt bygge. Han studerade mig ingående varje spelning och avslöjade faktiskt senare att jag var en av hans förebilder. Men på den tiden då vi turnerade ihop var Zeppelin och Bonham helt okända. Sedermera har han av högst naturliga skäl blivit en förebild för många och rankas som en av de absolut främsta trumslagarna genom tiderna. Vi har varit vänner under alla år.

Han synkoperade, höll jag på att skriva, kopierade även din spelstil på baskaggen!?

Ja, jag gjorde en tripplet i en Vanilla Fudge-låt som han kopierade och la in i deras Good Times Bad Times. När jag vid ett senare tillfälle träffade honom och vi snackade om teknik så sa han att han hört mig spela på det viset. Men det var bara någonting som jag råkade spela på Fudge-låten och inte själv var riktigt medveten om förrän John påpekade det! Så det var intressant information för mig, att han tog den och gjorde samma sak på sin bastrumma!

Låtom oss tala om gong. Du var den första batteristen som använde en stor gong, och omedelbart efter det skulle alla trumslagare ha en gong på scenen. Fick du gong-credit?

Nej, inte i någon större utsträckning!

”Jag kontaktade Mupparna och sade att jag ville utmana Animal på en trumduell. De älskade min idé och använde Buddy Rich i stället för mig! Ha ha!”

Den första gongen jag hade hängde på ett litet oansenligt och rangligt stativ av notställskarakter, som bara ett fåtal lade märke till. Men när jag hade fixat en Ludwig-deal till John Bonham – vilket även innefattade ett cymbal-deal med Paiste cymbaler, som tillverkade en intelligent konstruktion till ställ för dessa stora schabrak – smällde han upp den bakom trumsetet. Eftersom Bonham var engelsman och bodde i Storbritannien, så fick han sin innan jag fick min. Jag befann mig i USA, och kommunikationen mellan USA och Storbritannien på den tiden var ganska dålig. Så det var många som trodde att han hade gong först eftersom den var så synlig på den stora ställningen. Jag fick min stora ställning direkt efter, men hans syntes först, och ansågs därmed också ha varit först. I Vanilla Fudge hade jag dessutom rörformiga klockor och en puka.

Du fick tji-gong alltså. Din stil har påverkat många batterister, blir du någonsin trött på att spela?

Nej, däremot händer det att jag blir trött på mitt eget spel. Men jag är glad över att jag har påverkat så många trummisar. Jag försöker ständigt hitta ny inspiration för mitt eget spelande. I december opererade jag min axel. Jag är inte helt och hållet återställd, utan

koncentrerar mig just nu på att komma tillbaka till min normala nivå. Jag är lite begränsad i mitt spel för tillfället, vilket suger... Mitt råd till yngre trummisar är att hålla sina cymbaler på låg höjd för att undvika den här typen av skada!

Du spelar ofta med andra fantastiska musiker, är det något band som skulle vara "en utmaning" för dig att kliva in på trummor till?

En bra fråga! Kanske Jeff Becks musik eller Led Zep eller något som innehåller lika delar jazz, rock och funk. Även Tower of Power skulle vara en utmaning.

Du turnerade med Hendrix, något roligt trumminne från den tiden?

Jag använde en uppsättning fenderförstärkare som trumförstärkare, och Mitch Mitchell älskade det. Jag hade mitt stora lönn-set, och

Mitch hade också ett set som var tillverkat av lönn. Efter att han stått och lyssnat på mitt sound och sett hur mina förstärkare fungerade så kunde han till slut inte hålla sig utan frågade mig om han fick lov att använda mina MPS att köra sitt trumljud genom. Självklart fick han låna dem. Det är ett trevligt minne av en fantastisk tid, och en fantastisk person. Vi använde fem Shute-mikrofoner och dubbla Fender Showman!

När var senaste gången du lyssnade på ett trumsolo?

Haha. Just nu är jag ute på War Drum Tour tillsammans med min bror Vinny, så jag lyssnar på trumsolon varje kväll...

Kan du egentligen äta utan att trumma med gaffel och kniv?

Du, det beror helt och hållet på hur lång tid det tar att få in maten...

Ser du någon yngre trummis som påminner om dig själv?

Tja, det får väl bli någon som spelar hårt med snabba bastrummar. Jag minns att jag såg The Rev, och han påminde om mig med sin tyngd, virvlar och stil.

Hur ofta berättar andra trummisar för dig att du påverkat dem?

I princip varje gång jag stöter på en trummis på gatan. Så jag får nog säga att det sker ganska ofta.

Vad är det för skillnad mellan att vara studiebatterist/batterist i ett band?

En studiebatterist kan spela 2-3 sorters musik varje dag. Man måste kunna spela all sorts musik. Man går in i en studio, får ett gäng noter och spelar mekaniskt det som står på notbladen, punkt. En trummis i ett band däremot, behöver bara kunna spela bandets musik. Dessutom så går studiebatterister och lägger sig betydligt tidigare än vad batterister i ett band gör...!

Ser du dig själv i Animal (The Muppet Show)?

Ja, jag hörde först talas om Animal genom att ett fan berättade att Animal såg ut precis som jag. Trummorna, håret och så vidare. Jag kontaktade Mupparna och sade att jag ville utmana Animal på en trumduell. De älskade min idé och använde Buddy Rich i stället för mig! Ha ha!

När du lyssnar på inspelningar, kan du då tänka: "Fan vad bra det låter"?

Ja, ibland, framför allt då på gamla inspelningar.

Sist jag tänkte så var när jag lyssnade på min gamla soloplatta från 1973 med Beck och Bogart.

Du är känd som batterist, men inte lika känd som låtskrivare!

Nej, men jag har ändå skrivit, och varit inblandad i, över 120 låtar genom åren.

Du skrev Do You Think I'm Sexy och Young Turks tillsammans med Rod Stewart. Hur var din relation med Mr Stewart på den tiden?

Rod var en bra kille och lätt att jobba med.

Han berättade bara för bandet vilken typ av låt han letade efter och därefter utgick vi från hans önskemål när vi skrev. Sen valde han ut de låtar han gillade och jag hade tur att han gillade mina låtar. Är ni fortfarande vänner?

Ja. Men vi befinner oss på olika nivåer i musikbranschen.

Varför inte slå honom en signal, han skulle verkligen behöva lite tryck i kompet, så han inte dammar igen.

Jag håller med, och faktum är att jag nämnde detta för min bror i går! Jag tror det vore inspirerande för Rod att återigen sjunga med ett riktigt rockband, liknande den typen han lirade tillsammans med på 70-talet.

King Kobra låter 70-tal.

Ja, det var väldigt kul att lira in den nya plattan.

Having a Good Time är i samma stil som Hot Legs. Vi spelade röjigt och lite löst med sväng.

Ballad of Johnny Rod verkar vara inspirerad av Hot For the Teacher?

Nej, nej, nej. Hot For the Teacher var inspirerad av någon av mina låtar som jag gjorde i mitt gamla band Cactus, som i sin tur Van Halen blev inspirerade av.

Lars Yngve

Elizabeth McGovern

Alla skådespelare drömmer om att åka till HAAALYYYYWOOOOD och slå igenom med buller och bång, helst över en natt, bli rika, berömda och spendera all sin tid med att ligga och dricka årgångsvin och äta äckligt dyra handgjorda praliner på en divan i solen. De flesta som är inställda på att lyckas är, mer eller mindre, beredda att gå över lik för att vinna berömmelse och få spela mot storheter som Robert De Niro, Mickey Rourke och Brad Pitt. Men det finns undantag, och Elizabeth McGovern är ett sådant. Hon gjorde Hollywood innan hon fyllt 20 och nominerades till ett otal priser, men tröttnade på livsstilen – och lämnade solen i LA för ostadigt väder och en betydligt mindre glamorös tillvaro i England.

Men efter regn kommer solen – jajamen! – skulle man kunna säga! Med sofistikerad elegans spelar hon grevinnan Cora i den omåttligt populära brittiska serien *Downtown Abbey* som numera sänds i mer än 200 länder. Hon gjorde alltså ett klokt val när hon lämnade "drömfabriken".

Hollywood passade inte mig alls, säger Elisabeth. På 80-talet gjorde jag många filmer men 90-talet ägnade jag mig åt att få distans till hela filmbranschen och Hollywoodlivet. Till en början blev jag överväldigad av glamouren och livsstilen och allt som ständigt pågick där. Jag erbjöds roller på löpande band. Det är nämligen så i Hollywood: Är du populär så har det ingen som helst betydelse om du är rätt eller fel för en roll, du blir erbjuden rollerna tack vare din popularitet. Jag kände att det påverkade mig på ett sätt som inte var bra för mig. Därför valde jag att ta ett steg tillbaka istället för att rusa iväg framåt. Jag varvade filminspelningar med att spela teater, jag ville lära mig ett hantverk istället för att bli föremål för en personkult. Jag förlitade mig enbart på min egen känsla och mitt eget omdöme. Rätt eller fel, men det var så jag gjorde. Det var mina val, och jag är glad över att jag gjorde som jag gjorde. Du flyttade till England.

Jag träffade min man (regissören Simon Curtis) som för tillfället befann sig i Hollywood och spelade in en serie för brittiska BBC. Vi blev ett par och jag blev gravid och bestämde mig för att följa med min man och bosätta mig i England. Det var en rejäl omställning i mitt liv, att snabbt bli gravid, lägga ner karriären i USA och plötsligt befinna mig i ett nytt land med en ny kultur. Det kan tyckas att det inte borde vara en stor omställning, men det är det. Språket är i princip detsamma, men det tog sin lilla tid att förstå engelsmännens mentalitet och deras något speciella humor. Som amerikan är jag van vid att alla säger vad de tycker och tänker, rakt ut, men i England får man läsa mellan raderna innan man riktigt förstår vad de menar. De kan säga en sak och samtidigt mena precis det motsatta. Det tog mig cirka tio år att lära mig det.

Hur lång tid tog det för dig att vänja dig vid att köra bil på fel sida av vägen då?

Det gick faktiskt förhållandevis snabbt eftersom jag var tvungen att åka till sjukhuset en del då mina barn var små. Mitt största problem med bilkörningen var att jag ständigt körde vilse, det var helt hopplöst att hitta rätt vägar. Folk i min omgivning

undrade var jag var någonstans eftersom det alltid tog sådan tid varje gång jag tog bilen.

Och så fick du rollen som Cora i *Downtown Abbey*.

Jag ville verkligen ha den rollen, jag tyckte den passade mig oerhört bra. Det var lite igenkänning i det faktum att Cora är en amerikanska som flyttat till England.

Var det någon som trodde att det skulle bli en sådan succé?

Det tror jag inte. Åtminstone kunde inte jag ens i min vildaste fantasi föreställa mig att serien skulle bli så populär. Nu, med facit i hand, känns det naturligtvis helt logiskt, men i förväg var det ingen som kunde förutspå denna fantastiska framgång. Det är en sådan enormt stor produktion och det är ett hårt arbete och mycket människor som är involverade med förflyttningar och kostymbyten och... folk hade blivit förvånade om de hade vetat hur mycket arbete som faktiskt krävs för att serien ska kunna spelas in.

Vad tror du seriens framgång beror på?

Jag har funderat en hel del på det men jag måste svara att jag inte har någon aning. Jag hoppas att det beror på att tittarna kan känna någon form av mänsklighet i karaktärerna och att serien har kulturella inslag som gör att man sugas in i handlingen och deras öden. Alla som medverkar är proffs och gör sina roller med bravur.

Hur ofta blir du igenkänd när du är ute och handlar?

Aldrig. Jag har en väldigt vanlig framtoning privat och utmärker mig inte på något vis alls. Cora har ett väldigt annorlunda utseende jämfört med mig. Jag trivs med att vara anonym när jag inte arbetar.

Men att vara anonym när du inte arbetar! Nu har du ju även en musikkarriär parallellt vid sidan om ditt skådespelande.

Jo det stämmer, men det var ingenting som var planerat. Jag började spela som hobby och såg en dag en annons i den lokala tidningen om en gitarrkurs, så jag ringde upp och anmälde mig och det var Steve Nelson som var gitarrlärare. Men istället för att utveckla gitarrtekniken så började vi skriva låtar tillsammans. När jag gör filminspelningar är det så mycket väntetid och det finns många tillfällen till att spela gitarr.

Ditt band heter Sadie and the Hotheads, ett namn som inte riktigt motsvarar själva musiken!

Namnet är en ironi på medlemmarnas temperament,

för jag har aldrig träffat lugnare personer än de i bandet. Och mitt artistnamn kommer sig av att jag insåg att Elisabeth egentligen inte har någon vidare sångröst. Därför skapade jag ett alter ego som jag döpte till Sadie som både vågar och kan sjunga.

Har du inte någon gång funderat över att folk ska sucka och tänka: Ännu en skådespelerska som ska göra musikkarriär!

Jovisst har jag det, och jag kan förstå att det finns de som är något avvaktande och lite misstänksamma, men vi känner en sådan enorm glädje tillsammans i bandet och har så kul när vi spelar att vi helt enkelt inte kan låta bli. Vi började väldigt blygsamt utan någon marknadsföring, och har spelat på ställen där vi faktiskt inte haft

Jag skriver om hur det är att vara en medelålders medelklasskvinna som är lyckligt gift och har barn och ett bra liv. Så ser ju min verklighet ut och det är den jag vill förmedla i mina texter. Jag har under årens lopp undrat över varför ingen skriver om det! Det kan ju inte bara vara jag som är nöjd med livet, men på så vis så har jag hittat en egen nisch i textskrivandet. Jag har till exempel skrivit en text sång om att stå utanför skolgrinderna och vänta på att mina barn ska komma utspringande, små vardagliga betraktelser i livet.

Sadie and the Hotheads får en allt större publik, något nytt material på gång?

Vi ska in i studion ganska snart igen för att spela in ett par covers till den amerikanska utgåvan. Det blir nog en låt av Charles Aznavour och Wild Horses som Rolling Stones gjort. Det finns efterfrågan på oss även i Amerika, vilket är oerhört glädjande.

Ok, hur är det med filmprojekt då?

Jag och Julian Fellowes (*Downtown Abbeys* skapare) håller på att arbeta med ett manus som bygger på den amerikanska danserskan Louise

”Det var lite igenkänning i det faktum att Cora är en amerikanska som flyttat till England.”

mer än en person i publiken. Vi har aldrig haft någon press på oss att vi ska prestera, utan har i lugn och ro kunnat ägna oss åt att göra vår musik och hitta vår egen stil helt utan pekpinna. Men det är klart att min medverkan i *Downtown Abbey* har gett bandet extra uppmärksamhet vilket i sin tur har lett till att det numera kommer ganska mycket människor och lyssnar och att vi blir bokade på en del festivaler och liknande. Men, om musiken inte varit bra och tilltalat människor så hade nyhetens behag med mig som sångerska snabbt gått över, och skaran av åskådare hade definitivt inte blivit större.

Är det en större utmaning för dig att stå på scen som sångerska än framför en kamera som skådespelare?

Ja... (med viss tvekan), det måste jag nog ändå säga. När man framträder på en scen, oavsett om det handlar om teater eller musik, så är det ögonblicket, närvaron och publiken man känner. Så är det inte alls när man spelar in film. Då förbereder man sig under en längre tid, vet vad man ska leverera, agerar, och sen är det färdigt. Framför en kamera finns det dessutom inte den sortens fallgropar som man kan hamna i på ett liveframträdande.

Dina texter är inte det vanliga hjärta och smärta-köret!

Brooks liv och öde. Det är ett stort projekt som tar lång tid, och det finns ingen deadline utan vi jobbar på och det får ta sin tid.

Gillar man Gary Larson – och det gör man ju – så kan man inget annat än nicka gillande åt det faktum att Elisabeths alter ego har skrivit en rar hyllningslåt till kossor. Kor är kloka djur, de har ju dessutom uppfunnit mjölken!

Lars Yngve

Kalle Lind

Våra festligaste riksdagsledamöter: Thorbjörn Fälldin

Kalle Lind fortsätter gräva i de där böckerna vi trodde var bortglömda. Efter att ha skrivit om människor det varit synd om, som gått till överdrift och har haft fel, har han nu gett sig på att kartlägga våra festligaste riksdagsledamöter. Boken "52 festliga riksdagsledamöter" finns nu i en bokhandel nära dig. Här får du nöja dig med smakprov. I detta nummer: Thorbjörn Fälldin – statsministern som fick bakläxa.

Thorbjörn Fälldin var på något vis Politikern Som Inte Ville. Det vilade över honom en ständig känsla av Plikt och Kall och Partiet Bad Mej. Som medborgare fick man ständigt intrycket att Thorbjörn inte alls ville vara centerledare och statsminister. Han ville egentligen återgå till sitt civila jobb som bonde och göra sånt som bönder gör: röka pipa, köra traktor och föra upp handen i rumpan på kor.

Fälldin gillade också att jämföra moderna människor och deras behov med tillvaron för lantdjur. När idén om en särskild föräldrautbildning fördes på tal, kontrade Fälldin med: "Katta därhemma, den har inte fått någon utbildning och hon klarar sina ungar perfekt".

Vilket så klart hade varit ytterst tänkvärdt om vi levde i ett samhälle som skapats av och för katter.

Fälldins grovhuggna framtoning lockade fram den misslyckade poeten i reportrarna, som rapporterade om en "norrländsk fura", en "bamse i blågult" "med valkiga nävar, blå ögon och en kristen tro". Åtskilliga tidningsartiklar la tonvikt på Fälldins håriga bringa och den smuts han påstods ha under naglarna.

Allt detta sammantaget skapade bilden av den hemvävde, wood-smarte Thorbjörn Fälldin. Fälldin var inte Politiker, Politruk, Maktmänniska. Han var en Man Ur Jorden, vars enda krav på njutning var en god pipa rök och pulverkaffe (stjärtrötandet var alltså bara ett arbete, inget annat!)

Detta innebar dock inte att hans karriär var enkel. Tvärtom ställdes han inför några av de värsta katastrofer som kunde drabba det moderna Sjuttitalssverige: energikris, lågkonjunktur och Gösta Bohman.

1976 valdes Fälldin till Sveriges statsminister. Tillsammans med de andra borgerliga partierna, Folkpartiet och Moderaterna bröt han därigenom fyrtiotvå år av sammanhängande socialdemokratiskt styre. Det var unikt. För svenska folket stod Fälldin för Hederlighet när han såg befolkningen i ögonen och sa att det inte skulle bli nån utbyggnad av kärnkraft under hans regim.

Vad Thorbjörn glömde bort just då var att på samma sätt som han själv inte ville ha kärnkraft, ville hans regeringsbröder inte ha nåt annat än kärnkraft hela tiden och överallt. Regeringen sprack alltså 1978. Thorbjörn åkte till – sin gård. Där kunde hustru Solveig

stoppa hans pipa med omsorg medan han själv tog traktorn bort till Majros och drog på sig gummihandskarna för att ta vid relationen där den slutat.

Och bäst som Thorbjörn står där så får han 1979 veta att han till allas – inte minst sin egen – förvåning blivit statsminister igen.

Året därpå sprack även den regeringen. Den här gången på grund av oenighet i skattefrågan.

Men kanske var det bara skönt för Fälldin att få slippa regera den gången. Han hade andra problem att fokusera på. 1978 hade han nämligen fått hemorrojder.

Det var ju tråkigt för honom. Han var inte riktigt typen som skojade bort en sån sak. Tvärtom var han mycket angelägen att det inte skulle komma ut över huvud taget. Oturligt nog råkade det komma ut ändå. Det var Expressenmurveln Ingvar Hedlund som råkade avslöja det.

Hedlund fick audiens hos Fälldin för en renodlat politisk intervju. Fälldin såg journalisten stint i ögonen och sa med all den auktoritet man kan uppbringa med en tarmklase i gumpen: "Kom nu ihåg ditt löfte, pojki!" Hedlund lovade att inte skriva en rad om den genanta åkomsten. I artikeln råkade han bara i en bisats beskriva hur statsministern vred sej av smärta i sin stol.

Dock råkade Hedlund glömma att meddela sina kollegor på blaskan om sitt löfte. Så otursamt! Att han bara glömde att vidarebefordra det som Fälldin med eftertryck påmint honom om! Ack så förargligt, så förargligt.

Nattchefen på Expressen råkade därför lägga in en liten fotnot: "Fälldin har opererats för hemorrojder." Och så råkade han sätta en jätterubrik med stora svarta bokstäver över hela

mittuppslaget: "JAG HAR HAFT SÅ ONT." Fälldin berättar om sjukdomen."

Och så råkade nattchefen kalla in tidningens hälsoreporter, som snabbt råkade svänga ihop en artikel med rubriken "Hemorroider. Vår nya folksjukdom", som råkade hamna alldeles jämte Fälldin-intervjun.

Fälldin blev rasande på det där ursvenska viset som bara norrländska furor och folk som har svårt att sitta kan bli. Hedlund hamnade i Fälldins frysfack och statsministerns relationer med Expressen var länge frostiga.

Hedlund har senare berättat att den här incidenten är Göran Perssons favorithistoria, åtminstone i genren förnedrad-politisk-motståndare. Göran Persson har aldrig missat ett tillfälle att, vid presskonferenser

Hedlund har bevisat, kalla den gamle reportern för Hemorrojdvavslöjaren.

Fälldin då? Ja, han fick sluta dricka sitt älskade pulverkaffe och röstades bort från partiledartronen 1985. Sin ålders höst ägnade han åt lagom sexigt styrelsearbete, bland annat i den tobaksbolagssponsrade lobbygruppen Smokepeace. Huruvida han umgicks med planer också på föreningarna Tractorpeace och Cow's bottom's peace förtäljer inte historien.

Kalle Lind

JAG FICK EN BRA IDÉ, TYCKTE JAG.

Jag skulle göra en målning som skulle uttrycka mina åsikter om patriarkala, förstockade gubbreigioner och deras kvinnoförtryck. På ett inte speciellt provocerande sätt. Inga rondellhundar, inga Muhammedkarikatyrer, inga homosexuella. Bara en sprudlande glad, dansande flicka, med solljuset lekande i den virvlande klänningen, omgiven av surmulna representanter för såväl kristendom som islam. En påve, en ayatolla, en amerikansk radiopredikant, en taliban, och så Augustinus, han som hittade på arvssynden. Således både katolicism, protestantism, shia- och sunniislam representerade. (Borde egentligen haft med en ortodox jude också men det fick inte plats.) Alla med mer eller mindre fördomande uppsyn.

Det var hur lätt som helst att hitta bra foton att utgå ifrån. Den ene såg värre ut än den andre, alldeles av sig själva, inget behov av att karikera här inte.

Jag berättade för min man om min idé. "Gör det inte", sa han. "Du vet inte hur de reagerar, vill du bli utsatt för dödshot?" Nej det ville jag ju inte, men jag tyckte att jag hade rätt att uttrycka mig. "Vi bor i Sverige, och vi har yttrandefrihet", sa jag sturskt och gick igång med målningen. Den blev bra, jag var nöjd med den. Jag kallade den "Pro Life".

Jag lade ut den på min hemsida. Någon dag senare kommer min man hem från jobb och säger att hans arbetskamrater anser att vi måste ta bort målningen från hemsidan. Det är för farligt att den ligger ute på nätet för vem som helst att se. Jag plockade motvilligt bort målningen.

Så var det tal om att målningen skulle vara med på en utställning. Galleristen var tveksam. "Vi kanske skulle prata med en imam om saken", sa hon. Det blev dock aldrig av, för galleristen fick kalla fötter och bestämde sig för att hon inte vågade visa den. Bara att acceptera, inte vill man utsätta någon för fara.

Men är det vettigt att vi utsätter oss själva för denna massiva självcensur? Borde vi inte rakryggat stå för våra åsikter? Jag har rätt att tycka att patriarkala religioner är kulturella artefakter och maktapparater, som jag hoppas kommer att få allt mindre makt över människors sinnen. Och jag har rätt att uttrycka den åsikten!

Vad händer med vårt samhälle om vi inte vågar använda den yttrandefrihet vi faktiskt har?

PS. Jag gjorde också en målning där flickan dansar på Konfucius huvud. Den har ingen haft åsikter om.

Pernilla Hägg Nordström

ÖL MED ALLTINGS SLUT

Längst bort i trädgården står Döden och hänger på räfsan. Jag vinkar glatt till honom och han går uttråkad fram till mig. "Lite att göra?" undrar jag dödsföraktande. Döden mäter mig, kollar klockan i mina glittrande sommarögon. "Alltid lite, alltid mycket, man vänjer sig."

Jag frågar om han vill dela en pilsner. Döden svarar med sprucken röst: "Gärna, min vän, men ur eget glas. Jag lider av en smittsam sjukdom." Och det blir en, två, tre, fyra...arton flaskor, medan solen somnar i skymningens famn.

Jag tänder fotogenlampan, nattflyn dansar runt kupan, bränner sina små liv...tzzzee. Och Döden räknar skörden med tunna tistelfingrar.

Jag öppnar nummer nitton och frågar mänsklighetens fråga: "Finns det ett liv när du gjort jobbet?" Döden sveper glaset i ett drag, greppar räfsan, vinglar mot komposthögen och muttrar: "Jag hoppas det. Vissa känner jag igen."

Lennart Ch Svensson
Konstnärskollektivet LEDA

HAROLD PINTER OCH KURT WALLANDER

Det var för några år sedan. Satt vid zinkdisken på stamkrogen Siesta. Hade just återvänt från ett besök på Göteborgs filmfestival. Jag var bjuden dit eftersom filmen jag skrivit den litterära förlagan till skulle visas. Glädjande nog vann filmen två pris. Juryns novellpris och Publikens val. Bägge gångerna stegade den unge regissörstuppen upp på scenen och tog emot priset ur konferencierens hand, passade på att tacka alla inblandade i projektet, utom just den som gett upphov till filmen, nämligen författaren.

"Regissören fick en halv miljon i prispengar medan jag fick nöja med de 10 000 kronorna jag redan erhållit för rätten att filma novellen", muttrade jag till bartendern som denna kväll hade ovanligt bra med tid till att sköta både utskänkingen av alkoholhaltiga drycker och psykologmottagningen, som innefattade lyssnande på kundernas klagovisor, eftersom tillströmningen var skral då det var en tisdag veckan före löning.

"Men det var inte den ekonomiska orättvisan som retade mig, det var osynlighetsgörandet, nonchalansen mot mitt skrå. Utan oss hade det fanimig inte blivit några filmer alls", morrade jag och förde öglaset till munnen.

"Jag håller med dig", sa en mörkhårig mansperson till höger om mig vid baren som lyssnat till min utläggning. "Jag var en gång i Rimini när Fellini ännu levde. Det var filmfestival i staden och jag hade skrivit manus till en novellfilm som deltog i tävlingen. Det var ett stort jippo kvällen före där Fellini höll tal men jag var surt nog inte ackrediterad. Regissören gick själv. Istället tog jag en lång promenad runt kvarteren och Rimini var belyst som filmscenerna i Fellinis Amarcord. Efter någon timmes promenad hamnade jag på en krog full av utlänningar och slog mig ner i baren på en ledig stol. På pallen bredvid satt en ganska berusad äldre engelsman. Vi började prata och jag berättade om min belägenhet. Mannen lyssnade en stund och avbröt mig sedan:

'Vet du vem som skrivit filmmanuset till Den franska löjtnantens kvinna?'

Nej, sa jag, ingen aning.

'Nattportieren då?'

Tyvärr.

'Det är jag, Harold Pinter. I filmens värld är verket alltid regissörens. Lyd mitt råd: Skriv för teatern. Då får du ditt namn överst på affischen!'

Några dagar senare hade vi vunnit och det var ny galamiddag. Nu fick jag plats, på nåder, längst bak. Plötsligt hörde jag ett jävla liv vid entrédörren. Kände igen Harold Pinter. Han hade problem med dörrvakterna som inte ville släppa in honom. Jag kastade mig fram för att bistå honom och han kände egendomligt nog igen mig. Fick till slut in honom och så delade vi på min stol. Tal hölls och skådespelerskan Monica Vitti delade ut utmärkelser åt höger och vänster medan obegripliga tacktal på italienska avlöste varann. Efter en

stund hade Pinter fått nog. Inte så mycket som ett glas öl hade han fått. Reste sig fly förbannad, ropade 'crap!' och försvann ut i den syremättade italienska natten.

Några år senare var en god vän till mig och filmarbetare på en annan festival och stötte på Pinter. Han påminde Pinter om episoden i Rimini, som han fått höra av mig. Pinter skakade på huvudet. Han kom varken ihåg mig eller händelsen. Min gode vän berättade för Pinter att jag tagit hans oavsiktligt goda råd och nu var... inte pjäsförfattare, men väl filmregissör. Innan han gick utbrast Pinter:

'Hälsa din kamrat från Sverige... that I'm dying to see his work'.

Tyvärr dog Pinter för något år sen, som relativt nybliven Nobelpristagare i litteratur. Hade han levt i något år till hade han faktiskt kunnat se Stephans filmer i engelsk teve. Då sände BBC nämligen den svenska Wallander-serien i regi av bl a Stephan Apelgren. Inte nog med det. De vann dessutom pris för serien, The Dagger award, Englands mest prestigefylla kriminaltevepris. Man kanske skulle byta yrke. Eller helt gå över till att skriva pjäser.

Jan Sigurd

IN IT FOR LIFE AND MORE...

Thåström dominerar just nu svenskt musikliv. Inte så att han säljer mest plattor, är med i "Så mycket bättre" eller fyllnar till hos Plura. Tvärtom faktiskt. Hans integritet är stor och han släpper aldrig offentligheten nära. Få eller inga intervjuer, utan han talar bara genom sina låtar och lyssnar man noga så ger de många svar. Men det är inte heller på så sätt han just nu äger Sverige. Det beror inte heller på att korkade Bandit Rock spelar sönder hans gamla klassiker utan det är för det spår som han och hans bandmedlemmar sätter på musik-Sverige. Först har vi då Thåström och hans egen karriär. I år blir det bara en spelning men enligt säkra källor så kommer det att framföras nya låtar på Bråvallfestivalen den 29 juni. Gitarrist i bandet är Pelle Ossler. Pelle spelade tidigare med Wilmer X men har en egen och mycket intressant karriär sedan länge. Bas i bandet spelar hans kompis från Thåströms band Ulf "Rockis" Ivarsson (som även producerat Thåströms två senaste plattor). Tillsammans med Thåström och Niklas Hellberg har Ossler bandet Sällskapet. Ett nästintill mytiskt band som skapar någon slags elektronisk musik och instrumentala stycken med låtartitlar som "E40" och andra väg och resereferenser. Sällskapet är en kreativ lekplats som ger samtliga inblandade lust under vingarna men i Sällskapet hittar vi också några av Thåströms allra finaste texttrader. "Rockis" Ivarsson producerar just nu en av Norges bäst bevarade hemligheter, sångaren Sivert Hoyem, och med på plattan finns Pelle Ossler på gitarr. Samtliga musik har en dov underton, ett stråk av svärta men känns vuxna utan att bli grubblande gubbigt gnäll. Thåström står aldrig still och är alltid i takt med sin tid. Det är tecken på stor konst.

Jerry Prütz

KONSTEN ATT VARA NÖJD

Jag vaknade till ett duggigt landskap men har en strålande sol inom mej som värmer skönt! Ibland slår det mej hur bra jag har det och hur tacksam jag är för att jag kan känna tacksamhet! Ja, jag vet att det låter som en smörig kliché men jag ÄR tacksam. Jag brukar sätta mej i min soffa och se mej omkring – på alla föremål, möbler, gardiner, tapeter, dammrättor och allt annat jag omger mej med och tänka att: "Allt det här är mitt. MITT! och jag har sannerligen förtjänat det". Jag har jobbat för varenda liten sak och allt är jag så stolt över. Det finns egentligen ingenting mer som jag behöver. Hur många har förmånen att ha det så? Hur många kan gå upp på morgonen och sörla i sej en kopp kaffe framför nyhetsmorgon i en soffa framför ett soffbord. Jag har en toalett, sovrum och kök. Jag har till och med bil, garage och uteplats – jag är jäkligt lyckligt lottad! Hur många kan stanna upp en sekund och tillåta sej en stunds iakttagelse på omgivningen – se sina vänner och sej själv och tänka att "jag är där jag är – på precis rätt ställe just nu. Allt är som det ska vara och ingenting annat behöver jag"? Många människor (även jag) stressar på i jakten efter mer och bättre så man tappar bort glädjen över det vi redan har. När en människa dör brukar folk samlas och sörja. Man gråter en stund och pratar minnen – men varför gör vi inte så medan vi ännu lever? Jag tränar på att stanna upp. Jag övar varje dag på min tacksamhet och kan känna att innerst inne i mitt hjärta att jag oftast är nöjd. Det är så otroligt skönt! Det ger mej ett lugn och en tillit till att allt är som det ska – livet rullar på exakt som det ska om jag är i nuet! Idag ska jag stanna upp flera gånger. Jag ska påminna mej själv om vad jag har och försöka släppa tankar på det jag inte har. Jag ska berätta för någon som står mej nära – hur tacksam jag är för det!

Sofia Rapp Johansson

HARDROCK HAMBURGARE

"So you like Hard Rock Café, uh?" Min amerikanske kameraman nickar mot en hylla i köket med över 50 olika Hurricane-glas med namn på alltifrån Bogotá och Toronto till Kula Lumpur och Barcelona. Jag känner mig tvungen att dra historien jag får dra för alla förstagångsbesökare i Cyril Tower.

Ena anledningen. Mitt första glas köpte jag 1994 när jag över en helg var med polarna i Berlin. Jag tyckte säkert glaset var coolt då. Senare blev det fler och fler glas från vanliga städer som Paris, Madrid och Washington D.C. men jag började samtidigt inse att Hard Rock var ju inte direkt coolt utan snarare som någon form av up scale McDonsald's. Som den ironiska generationen jag tillhörde såg jag ironin över att ha endast ett Hard Rock-glas istället för ett kulturföremål från till exempel Bangkok. Kronjuvelen blev Honolulu för det är längst bort och just det glaset slog min lille son sönder så det står i mitten av samlingen halvt.

Sedan fanns en mer freudiensk anledning. Hurricane är New Orleans nationaldrink och det var där traditionen började med att ge bort glas med drinken som smakar helt ok. Inte för söt som så många romfrukt-drinkar med grenadine, mer läskande. Traditionen i New Orleans säger att var man än beställer en Hurricane får man behålla det höga likt en kvinnokropp formade glaset med dess ställes logga. Min kusin, min far och jag var där första gången när jag var tio år. Min far skrev på världens största drinkbok och fick så klart extra mycket drinkar och medan han på en sylta på Bourbon Street var i full färd med att kurtisera en kreolska passade jag på att sno hans drink. Den smakade saft och slank ner snabbt. Jag fick min första fylla och han fick bära mig därifrån och jag kräktes uppe på vårt sunkiga hotellrums toalett.

Dagen därpå fick jag en rejäl utskällning men glaset fick jag behålla. Väl tillbaka i Sverige hade glaset gått sönder i väskan. Jag började gråta. Min äldre kusin tyckte synd om mig och gav mig broderligt hans glas. Men även det skulle gå sönder. Jag antar att detta är den egentliga orsaken till samlandet av Hurricane-glas. Det är också skönt att när man luffat runt i Indien och tröttnat på dahl och linser och kliver in på Hard Rock i Banglaore äta en riktigt god cheeseburgare med guacamole. Civilisationen kommer så att säga åter. För hamburgarna är det inget fel på. Det smakar minst lika bra som på en amerikansk diner. Idag ägs dessutom rörelsen av indianer som gjort sig miljarder dollar på spelverksamhet i Sierra Nevada. Största Hard Rock jag har besökt, större än det med hotell på Bali, var för övrigt Las Vegas med sin egen konsertarena och med ett glas som skiljer sig från de andra då det har istället för stormvindar (i Amsterdam marijuanalöv i övrigt ser alla andra platsers glas likadana ut, bortsett från namnet då). Jag tycker det finns något vackert över att inkomsterna från Hard Rocks hamburgare går till så kallade Native Americans.

Jag minns att när jag intervjuade regissören och komikern Morgan Spurlock i samband med hans film Supersize Me, om hur han åt hamburgare på McDonalds's varje dag under en månads tid. "Hamburgare i sig är det inget fel på, jag älskar en saftig burgare på en vanlig diner. Men McDonald's och Burger King, det har bara en massa ohälsosamma tillsatser och vill att du ska bli så fet och beroende som möjligt", spekulerade Spurlock.

"Jag föredrar McDonald's pommes frites för de smakar äkta potatis och Burger Kings pommes är gjorda på något konstlat potatismjöl.", säger jag till en vän. "Vad kul att du säger det för i Linköping säger dem precis det motsatta. Bönder som inte fattar någonting", säger en vän från Östergötland. Fast hon fortsätter snart. "McDonald's är ändå bättre eftersom du får brosk i Burger Kings burgare?"

"Nä", svarar jag.

"Jo, det är sant. På Max med. Du kommer märka det eftersom du hädanefter kommer ha det i åtanke, säger hon."

Jag börjar svettas för jag kommer på mig själv att allt för ofta den senaste tiden utnyttjat Burger Kings "hamburger of the day" för 25 kronor till lunch.

Mycket riktigt, low and behold. Nästa gång jag beställer en Whopper möter mitt tuggmotstånd en broskbit. Jag går dit två gånger till. Den tredje gången sker samma sak inte bara en utan två gånger när jag äter en Big King Jr. Jag pratar med mina vänner och påpekar att de kan ju för fan ha malt ned vad som helst. Kohuvuden och anus. Då är det inte värt att de till skillnad mot McDonald's grillar sitt kött.

"Det bästa med Paris är McDonald's, det bästa med Stockholm är McDonald's, det bästa med Tokyo är McDonald's. I Moskva och Peking finns inget bra för där finns inget McDonald's", konstaterade min fars vän Andy Warhol 1981 när vi besökte honom på Factory. Kanske är det en symbol för frihet. Men mina vänner och jag kommer ändå fram till att McDonald's till skillnad mot Burger King har sämre kryddat kött eftersom de kryddar efter stekning. Man får ofta köttet för mycket eller för lite saltat och kryddat. I USA dessutom med för mycket Big Mac-dressing. För säkerhets skull går jag dit och provar. Och visst, min McFeast är för salt och med för lite peppar. Nackdelen med McDonald's är inte bara det. Osten smakar klister. Brödet för sött. Och som Stefan Jarl har visat med sin film Underkastelsen, flamskyddsmedel i hamburgerpappret.

I ungdomen åt jag aldrig i grillkök eftersom de hade blandfärs i hamburgarna. Men någonstans i mitten av 90-talet, tror jag det var, kanske i takt med ökad invandring, gick de över till ren nötfärs. Jag kommer fram till att den bästa hamburgaren kanske ändå borde finnas i hederliga gamla gatukök. Sent en kväll efter att ha tagit en lång promenad går jag förbi McDonald's och Whopper och Max. Jag vänder i dörren på alla tre och beställer slutligen en 90 grammare cheeseburgare vid Fridhemsplan gatukök. Den smakar bra med sin både färsk och rostade lök och utan gurka som man alltid måste ta bort på till exempel McDonald's. Men så en halvtimme senare hemma på toaletten drabbas jag av diarré. Något är fel. Hamburgare luktar skit. Eller så måste jag livet ut hålla mig till Hard Rock Café.

Cyril Hellman

EN MÄNNISKAS LIV KNYTER IHOP VÄRLDENS TRÅDAR

En människa kan ju inte leva hur länge som helst, sa hon sista gången vi träffades. Då hade krafterna avtagit, hon visste ibland inte var hon var, och jag hade följt henne till sängen, efter att vi fikade en sista gång i köket. Där låg hon under sin mammas virkade täcke, eterisk och tunn med blicken långt borta. Jag höll hennes smala hand. En kraftlös hand som hade varit så aktiv och alltid arbetat. Marta blev nittiosju år. Branteviks äldsta har lämnat oss, hon somnade fridfullt in för tre dagar sen. Det är en unik levnadshistoria, att hon fick dö i samma hus som hon föddes.

Hon kom till världen 1915, fadern var snickare på skutor, och hennes mor var född i huset. Under en våldsamma storm tidigare hade vågorna raserat husgaveln mot öster. Morföräldrarna hade byggt upp huset igen. Marta har fått vara med om samhällets och landets enorma teknikutveckling. Och det lilla fiskarsamhällets totala förändring. Hon och Gustav fick tre barn, många barnbarn och barnbarnsbarn.

När hon växte upp fanns bara två vägar att gå för hennes tre bröder, antingen att bli dräng på någon gård eller ge sig av till sjöss på en skuta eller fiskebåt. Det blev sjön för alla tre. Självgick hon en barnsköterskeutbildning på trettioalet i Limhamn.

Byn vimlade av liv, mycket barn, höns och grisar, det fanns två skolor, smedjor, mjölkaffärer, skradderi och köttaffär. Långsamt kom förbättringarna, elektricitet, avlopp, vattenklosett. Bättre kokskaminer för vinterkyllan. Så småningom bättre fönster och dörrar mot draget. En ny hamn.

Välfärdssamhället kom med ny väg till stan så att man slapp gå på strandstigen.

Men det fanns en gemenskap i det gamla, en sammanhållning där nöden pressade människorna till det yttersta. Kvinnorna måste hjälpas åt, männen var borta tre fjärdedelar av året på sjön. I affären fick man handla på kredit, tills männen kom hem med lön. Martas mamma gick varje dag med en tallrik mat till en man som låg ensam och sjuk hemma.

Sen kom sjuttitalet och centraliseringen, folk flyttade till städerna, affärerna i byn hade allt mindre kundunderlag, skolorna lades ner. Fisket gick allt sämre på grund av miljöförstöring i Östersjön. Sen blev husen sommarstugor och stockholmarnas flotta bilar korkade igen de små gränderna. Då någonstans kom jag till byn med familj och barn och vi hade paradiska sommarlov på Österlen.

Och på nittitalet blev jag också fastboende. Byn fortsatte sin förändring, allt fler hus blev sommarhus och tjugusigt renoverade, allt färre barn växte upp året om. Men det skedde sen en sorts vändning. Skolan öppnade igen som kooperativt dagis. Små enmansföretag bubblade upp. För vissa var det en dröm att bo i en liten håla vid kusten och trotsa vinterstormar och långt till affären. Och så blev tåget till Malmö elektriskt! Nu på 2000-talet är turtätheten

mycket bättre, det är möjligt att bo i Brantevik och pendla till Malmö.

IT-samhället omsluter oss alla, alla utom Marta.

Jag har fått höra så många detaljer från livet i huset och kvarteret. Efter varje besök hos henne då jag fått en ny inblick i en hennes värld gick jag leende därifrån. Hon ville verkligen berätta, hon kände vikten av att dela med sig. Även av de svåra minnena, som den smärtsamma känslan av underklass. Byn var uppdelad på de fina och så de andra som inte var fina. Många bilder som hon bar på var hon ensam om att minnas, sen fler och fler jämnåriga fallit ifrån under vägen.

Och nu finns bara vi kvar, vi som fått lyssna, som hon lämnat över bilderna till. Hjälp, vilket ansvar. Nu måste vi minnas och berätta vidare det hon berättat – för andra, för våra barnbarn. Vi som bor i Brantevik är ju i de flesta fall inflyttade. Vi har inga rötter där men en stor kärlek till platsen.

Martas historia är en gåva att ha fått del av. Det har varit en vänskap som varat i trettiofem år. Jag vill bära den med mig som en ädelsten. Hennes liv är nämligen som en praktfull väv i sin enkelhet.

Här sitter jag i ateljén i Berlin och skriver detta. Under golvet repar Budzillus, ett band som spelar "oriental punk." Det skapas och improviseras i varje hörn. Det är sommar och trädens gröna alléer kantar prunkande gatorna som jag cyklar på. Jag sörjer min gamla väninna, och fastän jag måste inse att det är livets gång, är döden ändå ogripbar.

Det finns en tröst i detta att nya människor kommer till när gamla försvinner. I magen på min tyska svärdotter simmar en liten person som är mitt barnbarn. Häromdagen simmade vi bredvid varann i den sköna bassängen i Friedrichshain, hon simmade ryggsim med den runda magen som en ö över ytan. Och jag gled fram i bröstsim bredvid. Vatten är livets element, alltings uppkomst. Att vara omgiven av vatten är tröstande. Välkommen du nya vattenvarelse till världen. Livet går vidare.

Det är ett förunderligt mirakel.

Gittan Jönsson

MÄMMI

Någon gång i mars, mellan de.18:e-22:e firar vi iranier/ kurder/ afghaner Nuwroz, vårt Nyår som infaller på vårdagjämningen. Då dukar vi upp med sju olika saker som börjar på "S". Dukningen kallas då för Haft Seen eller sju "S" och är en traditionell dukning just för Nuwroz.

På bordet har vi bl.a. Spegel, Ljus, Rosenvatten, Målade ägg, Samanu - söt pudding gjord på vetegroddar, Senjed - torkad Oleasterfrukt, Sir/ vitlök, Sib/äppel, Somäq eller sumakfrukt och Serkeh/vinäger. För er som är nyfikna; -År 2012 sammanfaller med år 2571 enligt den iranska kejsarliga kalendern och år 1391 enligt den islamiska solkalendern, vilket är officiell kalender i dagens Iran och Afghanistan.

Det mesta till Haft Seen, sju S-duken går att få tag på i Sverige förutom Samanu. Denna underbara pudding som kan lagas enbart av troende kvinnor. Enligt myten om Samanu skulle den utan en helig kvinnas beröring inte få sin speciella färg. Min mor berättade för mig att det inte går att få tag på Samanu i Sverige. Men min persiska väninna avslöjade att det gick att handla lite Samanu för dyra pengar i en persisk matbutik. Samanun såldes lika dyrt som Beluga-Kaviar då mat som är rörd av ett helgon inte kommer hur lätt som helst till syndiga Sverige. Några hundralappar fattigare fick jag till slut min Haft Seen-duk fulländad. Medan jag dukade inför Nuwroz ringde min finska granne på dörren. Hon blev så förtjust över min vackra dukning. Hennes ansikte lyste upp när hon lyfte upp just min Samanu-skål. Hon tog en tesked och smakade på den medan jag blängde oroligt på henne och inte ville att hon skulle äta min Samanu. Hon sa plötsligt: Herra Jumala... Tänk att ni har Mämmi på persiska nyårsduken.

Jag frågade förvånad: Vadå Mämmi? Ja, vi i Finlad äter Mämmi på påsken. Jag har köpt två paket idag på Coop.

Jag sa: Det är omöjligt! Detta är Samanu, och enbart troende muslimiska kvinnor har recepten.

Hon sprang rask ut, kom tillbaka med ett gult paket, räckte fram en tesked och sa: Varsågod och smaka! Jag smakade tveksamt, och till min förvåning upptäckte jag att Mämmi eller Memma på svenska är samma pudding som den med mysterier omgivna Samanun från Iran. Magin kring Samanun hade plötsligt försvunnit och jag kände sorg som ett litet barn som har upptäckt allt jultomten inte finns på riktigt. Men när jag såg det låga priset på förpackningen kände jag magisk glädje. Nu har jag hamstrat flera förpackningar Mämmi i min fry. Jag undrar ändå om det finns någon helig kvinna som går runt hela Finland och rör om Mämmin då färgen och smaken på den är alldeles perfekt.

Vid pennan,
Zinat.

ETT BEN I VARJE LAGER

Nu är det snart dags att byta ölsort. Slut på Leo, Singha och Chang. Hög tid för Pripps, Norrlands Guld och Kåseberga-pilsner. Bara några få dagar kvar på koh Chang nu. Fortfarande temperaturskillnad på nästan 30°, men det gör inget. Nu längtar jag till hetluften på rökeriet i Kåseberga. Full butik, hungriga Stockholmare, tyskar och annat löst folk. Nu ska alla få sina fiskar varma!

Lugnet har lagt sig på vår favoritö. Som Bpong (dotterns pojkvän), säger:

"There is no people everywhere!".

Turisterna vilar upp sig i sina hemländer. Ja vilar och vilar, de jobbar häcken av sig för att komma tillbaka, till nästa säsong. Jag vill verkligen tacka alla som har besökt oss i år. Vilken säsong! Vi har de bästa, roligaste och trevligaste kunderna i Thailand!

På tal om att byta:

"Som tam" (Papayasallad) mot Sillmacka. Friterade insekter mot Popcorn. Sticky rice burger (kryddig fläskburgare med sticky rice istället för bröd) mot Sibyllaburgare i Simrishamn. "Kung chae nam pla" (råa räkor med citlök chilli och fisksås) mot Pizza från Gårdens café och vedugn i Apotekarns trädgård. Pla nung manao (Fisk kokt i Limejuice, vitlök, ingefära och självklart chilli!) mot Kokt Gädda med Skirat smör och pepparot. "Mu daed diao" (soltorkat fläsk som steks eller friteras) mot stekt salt sill, potatis och löksås. Tom jam kung (syrlig och väldigt kryddstark soppa med tigerräkor) mot ärtsoppa med fläsk.

Solen börjar nu skina och temperaturen stiger till 35°!

Veckan som har gått, gick i Eurovisionens tecken, och alla Thai älskade det. Heja Danmark!

Det pratades mycket om att Australien är Eurovisionstokiga, men ingen pratar om Thailand... De har en egen liknande tävling som innefattar Laos, Kambodja, Burma, Malaysia och Thailand. Visste ni det?

Visste ni att Thailand har ett hockeylandslag som är berömda för att ha förlorat med flest antal mål: Sydkorea slog Thailand 92 - 0! 1.5 mål i minuten! Ja, det är noterat i Guinness rekordbok.

Thailand är däremot ohotad i Muya Thai (Thaiboxning) och Takraw; (volleyboll med fötterna istället för händerna) alla kör bicicleta hela tiden och bollen har jag sparkat på en gång. Aldrig mer, den är av bambu och väldigt hård. Aj aj aj!

För er som är intresserade av hur det är att bo i Thailand, klicka på länken:

<http://www.livingthai.org/you-know-youve-been-in-thailand-too-long-when.html>

Nu! Musik:

Det är dags att tänka på refrängen och ta den långa versfoten före den korta och brygga en kopp Zoegas Skånerost (Det är alla värda, även gammalt folk på äldreboende!). Nu nödrimmar vi skinkan och steker den i smörpop. På med badrocken, skydda dig mot virveltrummevinden, åk till en rymdbas, bli en visa, ät tonfisk, ta det piano, ägna dig åt sångfågelskådning.

Dragspela dig dum, saxofona dig, trumpeta ut nyheten; att du trumhinner med!

Tryck bastrumme pedalerna i botten!

Luta dig sedan tillbaka i musiken.

Klarinett, två tre fyr!

/Jonas " Jag har många strängar, men ingen Lyra" Jonasson

Thomas Millroth

Dagens dikt

Det är den 16 maj. I går såg jag Jens Fänges utställning på Magnus Karlssons galleri i Stockholm. Med finess använder han lätt surrealistiska detaljer. Om han hade ställt ut i Stockholm på 1950-talet hade han kallats lekfull av kritiken, men sådana ord är för allvarliga nuförtiden. Numera gäller ytans glans och finish mer än lekens subtiliteter. Hos Fänge såg jag blonda färger och rum där väggar, fönster, dörrar, öppningar liknar ett spel med kulisser. De rutiga golven lekte rum, där ute och inne växlar plats. Men jag såg inom mig något annat, min gamle vän Lasse Perssons egensinniga måleri. Under hela sitt konstnärskap just lekte han med rummen. Runt 1970 började han undersöka den gamle nederländske målaren Vermeers magiska rutiga golv. Och det blev trolleri, då han med en blond kolorit öppnade rum i rum, ett fönster kunde vara en målning som var en bild av ett fönster, till slut visste ögonen varken ut eller in. Det var mer än skicklighet, det var en nödvändighet att beskriva hur yttre och inre rum öppnas in i varandra. Tingen smektes fram med färg, de var aldrig rekvisita, men minnen, sinnliga minnen, som öppnade andra världar. Dock var dessa sättstycken och perspektiviska trollerikonster alltid ett sätt att stava sig igenom en personlig nödvändighet – barndom, nutid, tillvaro, situation och mängder av oregeliga känslor. Då jag var på Magnus Karlssons galleri mindes jag Lasse Perssons måleri, skamligt bortglömt, och kom på mig att längta efter ett allvar.

Lasse Persson lät metaforer och förvandlingsstycken skära in i bildrummet. Det var som ord han inte fann, men måste konstruera. På så vis var han poet. Och för att se genom alla de där rummen i rummen, de halvt dolda perspektiven, tar jag till min hjälp poesin. Som ofta då jag talade med Lasse Persson.

Det är som sagt den 16 maj, årsdagen av upproret i Warszawas Ghetto, och jag hade nog aldrig kommit att tänka på det ifall inte Lasse gjort sig påmind. Då får tankarna ta ovanliga språng. Nu landade jag hos det obeskrivbara, som Czeslaw Milosz beskrev i en dikt 1943, "Campo dei Fiori", ofta citerad. Upproret slogs ner av tyskarna och de få överlevande ledes bort till döden ur den brinnande stadsdelen på svartvita fotografier. Milosz satte i kontrast till utrotningen, ghettot och den på förhand dömda kampen, en karusell på en nöjesplats inte långt därifrån, i det polska Warszawa:

"Ibland från de brinnande husen / bar vinden svartnade drakar / och folket på karusellen / fångade flagor i luften. / Vind från de brinnande husen / lyfte på flickornas kjolar; / massornas skratt och förtjusning / i Warszawas strålände söndag."

Det skulle aldrig falla mig in att dra in förintelsen och motståndet så här lättsinnigt, om inte antisemitism, rasism och främlingsfientlighet också i dag visar sig vara giltiga referensramar; och det är inte bara i Malmö människor

kan få hatord efter sig på gatan av diverse rasister, nyfascister och andra ynkliga medlöpare. Och ännu värre. Här ekar en världsbild, vars konsekvenser faktiskt är en ideologisk kriminalitet av Breiviks mått.

Jag skulle inte heller förmå mig åkalla den 16 maj om det inte var för att min pappa just vid den här tiden 1943 gömde sig i ett innertak i Amsterdam med sin tjeckiska pistol i innerfickan hårt pressad mot hjärtat, vapeninstruktör i den bräckliga motståndsrörelsen. Han var rädd men mest beslutsam att inte vika sig för okkupation, fascism och antisemitism.

För mig som barn blev detta en ständig botten i mitt medvetande. Fast jag lämnats ensam kvar med min mamma i det Europa min pappa lärt sig avsky. Hon stod ut, försökte förstå och komma vidare genom att ständigt läsa poesi. För henne var den som de där öppningarna i Lasse Perssons målningar.

Det var en daglig ritual att lyssna på Dagens Dikt. När andra tände ljus på fredagskvällen eller gick till högmässan på söndagsmorgonen, satte vi oss, jag och min mamma, vid radion och lyssnade varje dag klockan 12. Radion var av ljus björk, det grova tyget framför högtalaren var litet blekt, skalan var fylld med eggande namn på stationer, Hilversum, Motala. Och så det lilla gröna ögat som skulle vara fullt, då programmet började.

Stadshusets klockspel spelade fram tolvslaget. Först Örjanslätens medeltida melodi följde av tolv slag, innan dikten tog vid. De här ritualerna var en del i min barnsliga vardag. Med min mamma i ständig flytt utan riktig bostad de första åren av mitt liv var det en fast punkt, vi lyssnade i en lånad övervåning på landet utanför Göteborg eller i Dalarna en lång hemlös sommar och slutligen i den första lägenheten ute i den nya förorten Blackeberg. Allt långt borta. Klockorna i Stadshuset var som öppningarna hos Lasse Persson, de där fönstren som kanske är målningar, kanske andra ställen. Tätt intill min mamma och radions varma träskal trängde jag in i de korta pauserna mellan varje klockslag. Ibland lät en bil, ibland tyckte jag mig höra röster, i alla fall fanns något annat, någon annanstans i det obestämda däremellan. Örjanslåten blev ett preludium i medeltida tonart till de avmätta tolvslagen. Varje bestämt bång följdes av en glipa där en stad, ett liv, ett väder gjorde sig påmint.

Men naturligtvis var dikten det särskilda färdmedlet. Den lade sig nära, föste samman mitt liv med ett annat, precis som hos Milosz. Jag hade Amsterdam med det fruktansvärda nödåret 1944 som en återkommande berättelse. De censurerade breven från motståndets och nödens Holland var historia, men de låg ofta framme, eftersom min mamma läste dem om och om igen. Och de hjälpte henne tro att var och varannan dikt handlade om henne och hennes övergivenhet. Hur ofta läste hon inte Hjalmar Gullbergs "Kysande vind" för mig.

Jag blev redan som barn trött på det, andra berättelser verkade viktigare. Den dikten hör till dem jag har mycket svårt att läsa numera, kanske för att den betytt för mycket för något slags sentimental saknads segment i mig. Då passade mig Rut Hillarps svarta, lustångande, såriga poesi bättre.

Annars har jag inget emot upprepning av dikter, musikstycken, konstverk. Tjat nöter bort ytan och kvar finns till sist bara kärnan – i bästa fall.

Åter till Dagens Dikt, i dag en 75-åring som hyllas med ett litet tunt häfte i Ellerströms lilla serie. Det har kommit antologier med urval från detta det nödvändigaste av program förut. Det första redan 1943, sedan 1957 och ett tredje 1966. Åter 1981, 1987 och 1999. Hållningen till dikterna har blivit öppnare förstås. Och jag undrar i dag vad jag verkligen hörde där med örat vid den varma grönlysande Radiolan som liten gosse. Men intryck gjorde det. Inte minst den där dramatiska rösten, som tog varje ord varsamt i sin mun.

Det nya "Dagens Dikt - 75 år" har redigerats av Göran Sommardal, som har valt en ny variant av tillbakablickande, då många diktexempel hämtats från de tidigare utgåvorna. För mig själv känns det litet pirrigt att kika bakåt. Litet som att spionera på sig själv en gång i tiden. Också om jag inte alltid minns uppläsningen av själva dikterna förblir de tidskapslar, där några tussar av mig själv råkar finnas med.

Då jag bläddrar i den sparsmakade antologin av Sommardal möter jag dikter som en gång laddat mig. Harry Martinssons "Brev från en oljare" är en sådan, där jag med ens slungas mellan realitet och verklighet, dröm och gräns. Och själva språkets skönhet berättar något mer om denne oljare än vad som skrivs ut. Den grep förortsungen i mig hårt om hjärtat. För att inte tala om Erik Axel Karlfeldts "Vinterorgel", som jag totalt hade glömt, tills jag för ett tag sedan råkade höra den igen och nu läser om den.

Naturligtvis saknar en läsare alltid någon favorit i ett urval. Axel Liffners knappa språk på samma vis välavvägt och nödvändigt som bilderna hos Milosz eller de blonda färgerna och rutiga golven hos Lasse Persson. Det är en form som är distinkt och alltid möjlig att stå på och gå in i. Nå, jag får läsa Liffner separat, men drabbades av en galopperande längtan efter hans glanslösa språk.

Sommardal ger även ett eget urval dikter från senare år. Med Månadens diktare har något väsentligt lagts till Dagens Dikt. En poet läser själv, ofta i alla fall, ibland rör det sig om översatta diktare. Här hade jag en övervåldigande upplevelse, som kastade mig rakt ner i allt det gamla jag antytt tidigare i min krönika, då jag första gången hörde Ida Börjel. Hon läser med en rytmisk klanglig rörelse som slukar mig lika totalt som Elsa Grave eller Rut Hillarp. Alltså satt jag orörlig överrumplad av denna röst som sade till mig: "Modern är, som karta betraktad, mobil. Hon utgör /

en egen geometrisk sanning över öppen gata. Skall man / förhålla sig till en moder får man förhålla sig till en rörlig / kropp som en relativ annan. Modersrelationen är sund / först när den skevar, en moder bör inte uppskattas i skala / 1 : 1 efter de första levnadsåren. / Det är därför kartan brister – därför att den måste!"

Golvluckan öppnades till min barndom. Tanken att min mamma var min barndoms karta kommer inte släppa taget, och i bristningarna uppenbaras ett Europa med fascism, antisemitism och rasism, som ju blev en grund för mitt eget liv, ja, för att jag över huvud taget finns till. Jag visste det redan som barn, jag var övertygad hela min uppväxt, att dikt är ett sett att se, det kan vara bilder som inte annars syns.

För att råda bot på avsaknaden av Liffner i "Dagens Dikt 75 år" avrundar jag i dag den 16 maj 2013 med en lågmäld erinran ur diktsamlingen "Baobab": "... vi hade ju vatten och salt. / Allt / vad människan behöver... Kanske. – Men jag önskar / i alla fall / att jag inte vaknat till det här igen."

Slutligen: Dagens Dikt sjösattes 1937 samtidigt med Dagens Eko. Det är en tankeväckande figur!

AKVARIUM I VÄRLDSKLASS

Med en byggnota på nästan en miljard (!) har Köpenhamn fått en ny och spännande attraktion i världsklass: Den blå planeten – norra Europas största akvarium. Uppkallat efter BBC:s naturserie som visades i svensk TV för omkring tio år sedan, och strategiskt beläget vid vattnet nära Kastrup ett kort stycke från Öresundsbronns möte med Danmark.

Men det finns naturligtvis en förhistoria och den började på julafton 1934 när far och son Höjgaard – civilingenjör respektive zoolog – tog en skogspromenad och drömde om att skapa ett akvarium.

Fem år senare kunde planen realiseras med Danmarks Akvarium i Charlottenlund någon mil norr om Köpenhamn, och här utvecklades med tiden ett populärt besöksmål. Som inte minst attraherade såväl barnfamiljer som danska och sydsvenska skolklasser.

I november förra året avvecklades Danmarks Akvarium av åldersskäl, varefter samlingarna simmade vidare till den nya anläggningen.

Det är ett storslaget komplex som vuxit fram på delvis utfylld havsbotten, format som en jättelik virvelström där besökarna bokstavligen går rakt in i stormens öga – följt av tiotusen kvadratmeter lätt rundade salar. Som finansierats av Tårnby Kommun, olika fonder samt Realdania – en affärsdrivande allmännyttig organisation sprungen ur bankvärlden.

Bakom bygget, som osökt för tanken till Frank O. Gehrys Guggenheimmuseum i Bilbao, står den danska arkitektbyrå 3XN. Som för att understryka temat för byggnadens inre valt att klä fasaden med metalliska fiskfjäll. Allt mot en fond av småbåtshamn, hav, vindkraftverk, bro till Sverige och intensiv flygtrafik.

Innanmätet överträffar naturligtvis det omgivande skalet – med femtiotre akvarier plus nischer för exotiska fåglar, anakondor, sjölejon och krokodiler. Vilket sammantaget låter oss möta tjugotusen djur, av vilka tretusen redan fanns i det gamla akvariet.

Rent tekniskt är Den blå planeten uppbyggd kring olika miljöer, från branta klippväggar som stupar rakt ner i havet på Färöarna, till afrikanska sjöar, djupa oceaner, majestätiska korallrev med färgsprakande artrikedom, och drypande fuktig regnskog i Amazonas.

Den mest spektakulära och fantasieggande delen av exposén rymmer fyra miljoner liter vatten och härbärgerar akvariets samling av hajar, och här kan besökarna promenera genom en glastunnel inuti själva bassägen. Och plötsligt finna sig omgiven av hajar, där vissa arter kommer att bli tio meter långa om en handfull år.

För säkerheten svarar metertjocka glasväggar.

Den blå planeten är definitivt värt ett besök, och vänder sig i lika hög grad till barn som till vuxna. Men räkna med köer och viss trängsel!

Akvariet har öppet alla veckans dagar, vanligtvis från klockan tio till sex – och vuxenbiljetten kostar hundrasextio danska kronor.

Den som kommer från Sverige med bil svänger till höger direkt efter bron. Det finns, slutligen, en stor och avgiftsbelagd parkeringsplats utanför akvariet. I ett område som ännu inte fått sin finish.

C-J CHARPENTIER

Den blå planeten – formad som en virvelström vid vattnet nära Kastrup (Foto: C-J Charpentier)

DET NYA STATLIGA VERKET

Till regeringen

Härmed framlägger Utredningen för allmän hygglighet i Sverige (UFAHIS) sitt betänkande efter sju års utredningsarbete och tankemöda. Det är med glädje vi kan konstatera att vår utredning, inklusive bilagor, omfattar mer än 500 sidor.

Vi har ofta haft jättekul under arbetets gång – många av oss minns fortfarande våra framgångsrika konferenser i Storlien och i Falsterbo. Som varje informerad medborgare väl vet var våra direktiv glasklara på ett vagt, en smula drömligt sätt.

Statsrådet Abrahamadax Summa framhöll sålunda i september 2002:

1. Genom att svenska folket har tappat kontakten med svenska kyrkan och andra moraliska föredömen, har ett moraliskt tomrum uppstått, vilket bör fyllas med något.

2. Det svenska skol- och högskoleväsendet förmår icke vara den etiskt-moraliska fyrbåk, som man kunde önska sig på livets stora, och ofta stormiga hav.

3. Sedan scoutrörelsen, nykterhetsrörelsen och gymnastikrörelsen alltmer ersatts av våldsfilm, pornografiska filmer samt ytligt tjatter i digital datorform, måste staten ingripa och sätta spärr för denna utveckling samt erbjuda alternativ, inte minst för så kallad normal svensk ungdom.

4. Ett problem kan alltid lösas. I avvaktan på en lösning, tillsätter man en utredning. En utredning bör komma fram till ett förslag till lösning. Oftast består denna lösning i att man tillskapar en ny statlig myndighet.

5. Utredningen skall gå igenom etik- och moralfrågan och därvid utröna vad skillnaden egentligen är mellan etik och moral, samt föreslå åtgärder för höjande av etik och moral i samtliga nu levande åldersgrupper med speciell tyngdpunkt på de medborgare som är mellan 10 år och 26 år ("ungdomar").

6. Statsrådet avslutade litet skämtsamt med att han anade att utredningen ville ta lång tid på sig och att han förstod det. "Rom byggdes inte på sju dagar, utan på sju kullar" avrundade han en smula gåtfullt.

Ja, detta var alltså de direktiv som vi i utredningen hade att arbeta enligt. Snacka om glasklart korvspad!

Utredningens sammansättning har varit präglad av mångfald.

I arbetsgrupp RELIGION har verkat rabbinen Moshe Apelblum, imamen Ibn el Engravar, biskop Anna-Kajsa Hansson Lindell samt ateisten Christer Sturig.

I arbetsgrupp ETIK har deltagit Hans Majestät Konungen, konsulten Anna Anka, scoutchefen Pelle Myra samt läkaren Stefan Einhorn.

I arbetsgrupp STÄRKANDE FRITID har vi återfunnit författaren och trubaduren Ulf Lundell, komikern Özz Nujen, längdhopparen Carolina Flykt samt Överbefälhavare Magnus ("Mange") Gabriel de la Gardie.

Utredningens första åtgärd var att välja lokal för arbetet. Vi tyckte det var viktigt att lokalen var ljus, hade utsikt

över något inspirerande grönt samt hade frisk luft.

Det visade sig att den sista punkten var den svåraste: Frisk luft finns inte i moderna byggnader. Nu var det inte vår uppgift att lösa just det problemet, men man kunde inte undgå att notera hur vår tankeförmåga avtog ju längre dagen skred och ju mer luften hade begagnats.

Aren gick och nu är vi alltså framme vid målet.

Vi föreslår att en helt ny myndighet inrättas: Statens Hygglighetsverk. Vi tror att det bör räcka med 200 tjänster. Vi föreslår att man förlägger denna myndighet till Vimmerby, eftersom den kommunen ligger centralt till. Dessutom kommer ju den kända författaren

Astrid Lindgren (som ju i många sammanhang kan sägas ha predikat hygglighet, med humor, värme och saklighet, och därför utgör en bra symbolfigur för det nya verkets verksamhet).

I styrelsen för Hygglighetsverket bör ingå AB (Årkebiskopen) och ÖB (Överbefälhavaren).

Stockholm 2013
Sällan Ogod,
utredningens huvudsekr.

Jonas Hallberg

N. Chomsky

Noam Chomsky är professor emeritus i lingvistik och filosofi vid Massachusetts Institute of Technology i Cambridge, Mass. Hans senaste bok Gaza in Crisis är skriven tillsammans med Ilan Pappé.

Översättning:
Lotta Askaner Bergström

Bortom bomberna i Boston

April brukar vara en glad månad i New England. De första vårtecknen börjar visa sig efter en lång och kall vinter. Men inte i år.

Det finns inte många i Boston som inte på något sätt har berörts av maratonbomberna den 15 april och den oroliga vecka som följde. Jag har flera vänner som stod vid mållinjen när bomberna exploderade. Andra bor i närheten av det ställe där Dzhochar Tsarnajev, en av de misstänkta, tillfångatogs. Den unge polisen Sean Collier mördades precis utanför huset där jag har mitt kontor.

Det är inte ofta som privilegierade personer i västvärlden så påtagligt får vara med om något som människor

Personen som mördades i den jemenitiska byn var välkänd och kunde lätt ha arresterats istället, sade Al-Muslimi. Men mordet utfördes för att sätta maximal skräck i befolkningen. Det här är också typiskt för globala terroroperationer.

Det fanns inget sätt att direkt förhindra mordet i Boston. Men det finns enkla sätt att avvärja troliga framtida mord: genom att inte uppvigla till dem. Det gäller också ett annat fall, ett mord på en misstänkt vars kropp bortskaffades utan obduktion, när man istället hade kunnat anhålla och åtala honom: Usama bin Laden.

Det mordet fick också konsekvenser. För att lokalisera var bin Laden var, iscensatte CIA en bedräglig vaccinationskampanj i ett fattigt område. Utan att ha fullföljt vaccinationerna bytte man sedan område, till rikare kvarter där man trodde att den misstänkte uppehöll sig.

full kraft utplåna den pakistanska armén. Det hade kunnat leda till kärnvapenkrig.

Det finns en lång och mycket lärorik historia som visar hur villigt ett lands regering riskerar livet på sin befolkning, för att få igenom sina politiska mål. Inte minst gäller det den mäktigaste nationen i världen. Vi bortser från detta på egen risk.

Men vi behöver inte bortse från det just nu. Ett botemedel är den undersökande journalisten Jeremy Scahill's nyligen publicerade bok Dirty Wars: The World Is a Battlefield.

Scahill beskriver med isande detaljrikedom hur livet på gräsrotsnivå

något." Alltså kunde de användas till att fördriva fattiga bönder i Laos avlägsna byar till grottor för att de skulle överleva, och med avancerad amerikansk teknologi kunde vi till och med tränga in i grotterna dit byborna tagit sin tillflykt.

Specialstyrkan JSOC och drönarna är en självgenererande terrormaskin som blir allt större, och när den sveper över stora delar av världen skapas nya potentiella måltavlor. De som verkställer kommer inte att vilja att de "bara står där".

De skulle inte skada att minnas en annan liten skärva av historia, i början av 1900-talet.

I boken Policing America's Empire: The United States, the Philippines and the Rise of the Surveillance State gör historikern Alfred McCoy en djupt gående analys av pacifieringen av Filippinerna efter en invasion där hundratals människors dödades i tortyr och andra grymheter.

Erövrarna upprättade ett sofistikerat övervaknings- och kontrollsystem. Den tidens mest avancerade teknik användes för att garantera lydhet. Det fick konsekvenser för filippinierna som märks än idag.

Det tog inte heller lång tid, visar McCoy, förrän de framgångsrika metoderna började användas även inom USA, för att kontrollera de amerikanska medborgarna – visserligen med mjukare, men inte särskilt trevliga, metoder.

Vi kan vänta oss samma sak. Riskerna med en monopolmakt som inte får granskas eller regleras är välkända, särskilt om det är regeringen som utövar den. Passivt samtycke är inte den bästa reaktionen.

”Det fanns inget sätt att direkt förhindra mordet i Boston. Men det finns enkla sätt att avvärja troliga framtida mord: genom att inte uppvigla till dem.”

upplever dagligen på andra ställen. Till exempel i en avlägsen by i Jemen, samma vecka som maratonbomberna.

Den jemenitiska aktivisten och journalisten Farea Al-Muslimi, som gått i high school i USA, vittnade den 23 april inför ett amerikanskt senatsutskott, om att en drönarattack i hans hemby träffade, och dödade, sin måltavla. Det hände precis efter maratonbomberna.

Attacken satte skräck i byborna och gjorde dem till USA:s fiender, något som många års propaganda om jihad inte hade lyckats med.

Grannarna i byn hade beundrat USA, berättade Al-Muslimi för kommittén. ”Men nu när de tänker på Amerika, så återupplever de skräcken när drönarna susade fram över deras huvuden. Det som radikala islamister inte kunde åstadkomma i min by, det hände på ett ögonblick när drönarna kom.”

Ännu en triumf för Obamas globala mördarplan, som väcker hat mot USA och hotar USA:s befolkning mycket snabbare än den dödar människor som misstänks kunna utgöra ett möjligt hot mot amerikaner någon gång i framtiden.

CIA:s operation stred mot en så grundläggande princip som Hippokrates ed, läkareden. Operationen äventyrade dessutom livet för den sjukvårdspersonal som kopplades till poliovaccinering i Pakistan. Många av dem fördes bort och dödades, vilket i sin tur ledde till att FN fick dra tillbaka sitt vaccinationsteam.

CIA:s listiga manöver får också till följd att ett okänt antal pakistanier kommer att dö, eftersom de inte kunnat vaccinera sig mot polio. De är nämligen rädda för att de utländska mördarna fortfarande utnyttjar vaccinationskampanjer för sin verksamhet.

Hälsoforskaren Leslie Roberts på Columbia-universitetet uppskattar att det kommer att bli 100 000 nya fall av polio efter den här incidenten. Han uppgav till tidskriften Scientific American att ”folk kommer att säga att denna sjukdom, det här handikappade barnet, beror på att USA inte skyddade några medel för att få tag på Usama bin Laden.”

Och de kommer kanske att reagera på ett sätt som gör deras plågade chockade och bestörta, som hårt drabbade människor ibland gör.

Konsekvenserna hade kunnat bli mycket allvarigare, men de avvärjdes med knapp nöd. De amerikanska attackdykarna hade fått order att skjuta sig ut, om det skulle bli nödvändigt. Pakistan har en vältränad armé som kan försvara nationen. Om den hade konfronterat inkräktarna, hade inte USA låtit dem klara sig själva. Snarare hade den amerikanska dödsmaskinen satts i bruk för att med

påverkas av USA:s militära operationer, terrorattacker från luften (drönare) och de bragder som specialstyrkan Joint Special Operations Command, det verkställande utskottets hemliga armé, utför. Specialstyrkan växte snabbt under George W. Bush och har sedan dess blivit Obamas favoritvapen.

Vi ska komma ihåg författaren och aktivisten Fred Branfmans skarpa observation. Branfman avslöjade nästan helt på egen hand USA:s fruktansvärda ”hemliga krig” i Laos på 1960-talet, och dess vidare utbredning.

Vi har CIA:s och specialstyrkan JSOC:s drönare/mördarmaskiner i åtanke, när Branfman påminner oss om Monteagle Stearns vittnesmål i senaten 1969. Han var underchef för uppdraget i Laos mellan 1969 och 1972.

President Johnson hade beordrat eldupphör i Nordvietnam i november 1968, och när Stearns fick frågan varför USA släppte ännu fler bomber efter ordern, svarade Stearns: ”Vi hade ju alla dessa flygplan och kunde inte bara låta dem stå där och inte göra

Månadens klassiker

När gruppen Norma på sin senaste skiva, "The Invisible Mother", gör radiodrama av Ronnie Petersons krasch på Monza 1978 i låten "JPS" eller Hanna Hartman i stycket "Circling Blue" låter sopran möta tjutande Formel 1-motorljud förutom de elektroniskt behandlade ljuden, känner jag mig hemma. Det handlar om relevansen. När Polarpriset i år går till Kaija Saariaho kan man inte göra annat än applådera, för nu har man valt en tonsättare som inte varit relevant utan i högsta grad är det, nu och framöver. Bravo! På den andra delen av känsluskalan smärtade beskedet att den alltid intressante brittiske tonsättaren Steve Martland avled den 6 maj av en hjärtattack, blott 53 år, han tillhörde de spännande komponister som kom fram i slutet av åttiotalet och som bland annat gjorde muskulös men ändå minimalistisk musik, många gånger med politiska förtecken, alltid en reaktion på det stillastående, det konservativa. Här hemma krävde också cancern sin tribut när en av samtidens största tonsättare, Anders Eliasson, avled, 66 år gammal och mitt i sitt skapande, denne magnifika sörling vars musik alltid haft ett eget mänskligt och intellektuellt liv med fysisk intensitet – tyska skivbolaget cpo har varit bättre än inhemska krafter att dokumentera honom, kan man hoppas på, äntligen, en box med hans magnum opus, "Dante Anarca", nu?

Och vi börjar väl där, där genretillhörigheten gränslas, som på popbandet These New Puritans tredje fullängdare, "Fields Of Reeds" (Infectious) och om de sedan tidigare pratat om Steve Reich och Benjamin Brittin i influenserna och sett till så den mer traditionella sättningen körts iväg ersatt av bleckblås och stråkar, löper de nästan linan ut den här gången i Efterklang efterföljd, med stråkensemble, barnköror, Synergy Vocal Ensemble. Jack Barnett har den här gången fått skrivhjälp från vår egen Hans Ek såväl som favoriten, holländaren Michel van der Aa. Det blir mer samtida konstmusik än pop'n'roll, men med ljudmässiga utsmyckningar mer traditionella tonsättare skyr/inte kommer på. För att återvända till Saariaho, har trogna skivbolagsföljeslagaren Ondine i Finland släppt en skiva med idel trior från henne, från Cendres för cello/piano/flöjt från 1998 (påbörjat redan 1991) fram till verk från nästan vår nutid. Hon har en fascinerande konsekvent ljudbild, den som fyllt hela scenen/sammanfattats i operorna, musikaliska fingeravtryck som inte blir trötta, snarare unika. David Lang är det likadant med, hans drivande minimalism känner man igen på håll, på "Death Speaks"/"Depart"

(Cantaloupe), det första kärlekssånger på dödstema inspirerade av Schubert, Shara Worden tar skepnaden av den evigt vinnande schackspelaren Döden, med blodisande resultat, ett stycke musik fjärran försommar, sättningen gitarr/piano/violin ger det en övergiven popkänsla, kanske för att interpreterna, medvetet, härstammar därifrån (från The National, My Brightest Diamond etc.)? Lämpligt att skrivans andra stycke är den musik Lang skrev till det bisättningsrum franska Raymond Poincaré-sjukhuset i Garches inrättade, cello och fyra röster, musik som inte går att framföra live eftersom det inte ges tillfälle för sångerskorna att andas, vackert och välplacerat. Långt från Frankrike men ett stenkast från där jag skriver detta, finns det lilla samhället Billinge, 415 själar, mitt uppe i ett generationsskifte, järnvägen lades ner 1961 men spettekakorna, de avgjort bästa i sitt slag, tillverkas fortfarande, oavbrutet sedan 1918. Där finns också jazztrumpetaren Anders Bergcrantz och tonsättaren Anna-Lena Laurin, den förstnämnde solist i sistnämndes "The Painter" (Vanguard), ett osnårigt möte mellan jazz och den stora orkestern (Bergcrantz' egen kvartett (eller trio, om han inte räknar sig själv) och Norrlandsoperans symfoniorkester under Mats Rondin) under 45 minuter som saknar rörelsehinder, det blir ett möte som inte upprepas, trumpetsolo improviserat, orkesterpartiturbundet, men minuterna försvinner ner i ett tidsdike som inte läggs märke till, det fungerar oförskämt väl jämfört med hur tydlig just hybriderna i de, av mig upplevda, flesta fall blir, ett varken-eller-land, ett musikaliskt limbo där man vanligtvis står närmare jazzen eller det klassiska men inte vågar stå mitt emellan – men närheten mellan solist och tonsättare tror jag är den slagna bron som möjliggör; eggande, spännande och redan, av de verk jag hört sedan tidigare, har hon hittat en egen musikalisk vrå i nutidsmusiken, där man kanske inte slår sig till ro men där spindelväven är bortblåst, hon har ett givet avtryck re'n. I en annan del av samtidsmusikhuset befinner sig S. J. Pettersson, jag har lyssnat dels på kammaroperan Ett drömspel (2010, sjpettersson.com) efter Strindbergs pjäs, dels balettmusik baserad på Romeo och Julia (2011, dito) och det är en bitvis egen ljudvärld Pettersson rör sig i, svensk som flyttade till Los Angeles för ett bra tag sedan, öppen för influenser, både från jazz och mer alldaglig musik, känns det som, med även de gamla mästarna brutna av den moderna minimalismen, tekniken väl på plats, hantverket. Spräckligt borde kanske intrycket av uttrycket vara, men det är mer klädsam patetik som förklarar och leder känslorna, cerebralt men ändå flyendes längs lättillgängliga gångstråk. Intressant också de internationellt sprungna och meriterade musiker S.J. lockar att framföra sin musik, liksom vad den musikaliske kameleonten Strindberg tyckt, något jag tänkte på när jag gick omkring i hans lägenhet i Blå tornet häromveckan, de röda gardinerna i hans vardagsrum och Petterssons smältande opera hänger nu för evigt ihop i mitt huvud. Och för att visa att det inte finns några gränser idag mellan seriös musik och seriös musik, Staatsballett i Berlin bjöd in tre koreografer och tre musikproducenter (i brist på bättre samlingsnamn) att skapa "MASSE", en kväll med samtida dans/balet i det före detta värmeverket Halle am Berghain, scenbilderna skapade av målaren Norbert Bisky. Men just musiken, de som skapade den valdes för deras närvaro i den dansmusik som återfinns på klubbar i Berlin, inte i salongerna, och på skivan som dokumenterar aftonens musik (OstGut

Ton) väcks verkligen mitt intresse att ha varit på plats, sett detta som måste gett så långt mycket mer än att konstruera balett till Bachs Matteuspassionen, t.ex., att sätta i kontext i stället för att påklistrat hippt bryta mönster där det inte behövs brytas mönster. Henrik Schwarz "Balletsuite #1" gifter dansgolvet house med stillsamma violiner, Marcel Dettmann & Frank Wiedemanns "Menuett" är kosmisk elektroakustik vars abstraktionsgrad säkert bjöd in till precis vilka rörelsemönster som helst på scen och DIN:s "Evolve" rör sig på samma territorium men med växande/stegrande och sedermera avtagande rytmik.

Men du saknar kanske den mer traditionella, av ålder och erfarenhet föräldrad och tyngd, klassiska musiken här? Den saknaden kan bemästras med trenne tips som om de övergår i inköp garanterar upplevelser som får dig att växa som människa. Arturo Benedetti Michelangeli var den oklanderliga teknikens mästare, en pianots Graham Hill som på ett gentlemannamässigt sätt väckte den empati som slumrar i dess akustiska innandömen, ur vilket det kom tolkningar som kunde krama tårar ur en sten. ICA Classics har fört över hans konsert från den 11 juli 1956 på cd, radiosymfonikerna i Stuttgart under Antoine de Bavier står bakom hela vägen vid festivalen i Ludwigsburg i Mozarts pianokonsert 15 och 20, en knapp timmes tidlöst pianospel som monodräkten inte förmår kväva, det är magi. Det andra tipset är en av de i särklass bästa tolkningarna av Beethovens storslagna Missa solemnis jag hört (och det har ju blivit en del), en dvd med äldermannen Nikolaus Harnoncourt som leder Concertgebouw-orkestern och holländska radiokören och här behöver man inte sätta in tolkningen i något historiskt sammanhang, framförandetidpunkten är just nu (eller åtminstone förra året) och Harnoncourts hela liv och gärning flödar genom Ludwig vans mäktiga körverk, solisternas uttryck verkar ha sporrats av situationen och Marlis Petersen, Elisabeth Kulman, Werner Güra och Gerald Finley förbannar nog efteråt sitt öde att detta möte, dessa konserter, inte kan upprepas, men att de tackochlov dokumenterats. Det tredje tipset är ännu ett av ett verk som man uppenbarligen svårigen kan misslyckas tolka, musikaliskt om än inte sceniskt, Händels opera Giulio Cesare (C Major) under Michael Hofstetter i spanska Liceu 2004, en återutgivning. Att placera handlingen i en tid/sceneri som Indiana Jones hade trivts i kanske är mer malplacerat än

vågat, men musikaliskt tillhör det här de, om inte omvälvande tolkningarna, så en rimligen tillräckligt bra, med Ewa Podles' Cornelia som avgjort bästa insats.

Om du vill höra något du troligen/garanterat inte hört tidigare, av tonsättare som är oförtjänt bortglömda och nu tolkade med verve och glädje, rikta örat till ensemblen La Sainte Folie Fantastique (violin, gamba, cembalo, luta) som plockat guldkorn ur en samling musik från 1675–1680 samlad av Sir John St: Barbe och nu förefinnandes i Durhamskatedralens samlingar, på skivan "My Precious Manuscript" (Alpha). Scheidemann och Jenkins är förvisso namn som korsat vår väg tidigare, men både flera anonyma verk återfinns och exempelvis för mig okända Stoeffken vars sologambamusik är enastående – ja, hela skivan andas vitalitet och trots att musiken besättningsmässigt givetvis spretar, finns det både en enhetlig ljudbild och en konsensus kring tolkandet, skivtiteln är avslöjande för ensemblens synsätt, en liten pärla. Det är också skivan "Images" (Ramée) med musik av Marin Marais för gamla och teorb, balansen mellan dur och moll ovanlig i mina Marais-älskande öron, karaktärsstyckena var hans signum och detta blir ett smakprov, ett litet sådant, nota bene, på alla de gambasonater han skrev, Mieneke van der Velden är bra på att suga in oss i Marais suggestiva klangvärld och numera går det svårigen att lyssna på hans musik utan att få bilder ur filmen "All världens morgnar på näthinna" – men det får ses som något positivt, både för filmen och för musiken. Som en coda till Bach-skrikan på annan plats, kan jag lägga till, eftersom ymnighetshornet fortsätter flöda inspelningar, tvenne högst kvalitativa skivor: Viktoria Mullova fortsätter sitt utforskande av sitt eget Bach-land, än en gång tillsammans med Ottavio Dantone men i form av ett explock konserter (Onyx), idiosynkasierna fungerar och att det här är kärlek från barnben från den ryska förorten genomsyrar inspelningen; den andra är sedanvanligt höggpresterande cembalisten Sophie Yates som samlat ihop ett gäng av Bachs transkriptioner av musik av Vivaldi och bröderna Marcello, hennes anslag känns igen, förfinat, finlemmat, med kärlek och cembali som inte rasslar som ett skelett på plåttak (Chandos).

Avslutningsvis: Och om man inte tror att modern klassisk musik både svänger och går att dansa till, så se här hur det kan vara: www.youtube.com/watch?v=t3KGZlxTz8g.

Jan-Erik Zandersson

FILMRECENSION

Text: Pidde Andersson

Only God Forgives

Varje år brukar en eller ett par skandalfilmer premiärvisas i någon av de officiella serierna i Cannes. Filmer som kryddats med explicit sex eller våld - eller både sex och våld. Cannes älskar att chockera publiken. En av årets chockfilmer var Nicolas Winding Refns Only God Forgives, vilken enligt uppgift blev utbuad när den visades inom tävlan. Det fans dock ett gäng kritiker som älskade filmen, bland annat The Guardians representant, men väldigt många var arga - på riktigt. Jag har ju varit i Cannes åtskilliga gånger och jag har sett hur upprörda utländska, och då främst franska, filmkritiker kan bli. Ser jag en kass film tycker jag att, tja, det var ju kass, och så är det inte mer med det. Jag kan bli lite förbannad när en usel svensk film som ses av ingen alls finansieras med våra skattepengar och tunga bidrag. Men i Cannes kan folk verkligen brusa upp när de sett något de tycker stinker. Lite fånigt, när jag tänker efter.

Jag förstår att åsikterna går isär om den här filmen. Jag förstår att folk blivit upprörda. Äcklade. Besvikna. Jag förstår även att vissa älskar den här. Själv kände jag mig ganska ... likgiltig. Jag kände mig rätt tom, lika tom som filmen.

Vad Nicolas Winding Refn serverar denna gång är renodlad Trash Disguised as Art.

Ryan Gosling är Julian, en kille som driver en thaiboxningsklubb i Bangkok som täckmantel för hans knarkaffärer. Julians bror Billy är en otäck sociopat, som brutalt mördar en prostituerad. Polisen kopplar in en hårding som heter Chang, en pensionerad polis som går fram som en slättermaskin med kriminella metoder. Chang lyckas få den prostituerades far att döda Billy. Kort därpå anländer Julians och Billys mor för att hämta hem Billys kropp. Den här stenhårda gangstermorsan kräver att Julian ska hämnas på sin bror. Och så fortsätter det: de två falangerna hämnas på varandra.

Den dansk-franska samproduktionen Only God Forgives är något slags vidareutveckling av Drive - eller ska jag kanske skriva vidare-avveckling? Detta är en film i samma stil, men betydligt mer avskalad och stiliserad. Winding Refn har gått så långt att bara ytan är kvar. Det här är en tom film. Den är inte spännande, här finns inget dramatiskt driv. Detta är bara ett forum för regissörens obsessions - och dessa är ultravåld, tjugiga bilder, och ännu mer ultravåld.

Ibland är filmen väldigt pretentiös. Ibland ligger den farligt nära kalkongränsen. I synnerhet under de scener då Chang brister ut i sång från en scen omgiven av tysta poliser i uniform. Dialogen är knapp. Större delen av filmen pratas det inte alls. Oftast pratas det på thailändska.

Framför allt är filmen våldsamt.

Den är våldsamt så in i helvete. Det är groteskt blodigt och sadistiskt. En tortyrscen varar i en evighet och det kräver sin man att se det hela utan att blinka. Eller vända bort ansiktet.

Men jag kan inte avfärda den här filmen. Inte kalla den dålig. Eller skit. För det är den inte. Estetiskt sett är filmen fantastisk. Den är hur snygg som helst. Varje bildruta är ett konstverk. Allting är väldigt genomtänkt, ingenting är lämnat åt slumpen. Här finns otaliga långsamma, flotta kameraåkningar.

Jag kommer emellanåt att tänka på Takeshi Kitano. Kanske även på Takashi Miike. På några thailändska filmer jag sått. Men jag associerar även till en viss del till Alejandro Jodorowski - och det visar sig när eftertexterna rullar att Only God Forgives är tillägnad Jodorowski.

Kristin Scott Thomas är strålade som den tuffa, svärande morsan - försedd med blond peruk, lösnaglar och amerikans accent. Ryan Gosling ger dock inget intryck alls. För att inneha huvudrollen är han med märkligt lite i filmen. Här är hans spelstil mer minimalistisk än någonsin - och nu har vi sett det där. Han går omkring med nollställt ansiktsuttryck och det är omöjligt att avgöra hans känsloläge. Det fungerade i Drive, men nu räcker det. Det vore kul att faktiskt få se pågen skådespela någon gång.

På sätt och vis är Only God Forgives ultravåldsversionen av Turinhästen. Det är inte utan att jag undrar vem som kommer att se denna typiska filmfestivalfilm på bio. De som vill se en spännande thriller eller actionfilm kommer att klaga på att filmen är för långsam och konstig. Arthousepubliken lär invända mot extremvåldet.

Jag vet fortfarande inte riktigt vad jag tycker om filmen. Kanske måste jag se om den. Kanske bör jag sänka betyget nedan ett snäpp - eller kanske höja det? För att vara en film som alltså lämnade mig tom och likgiltig, hade jag som synes väldigt mycket att säga om den.

Pidde Andersson

Porrkungens tårar

Alla goda ting kommer i par. Filmer om hotande meteorer. Filmer om undervattensmonster. Filmer om Robin Hood. Daniel Fridell håller på att göra en film om Berth Milton Sr, dennes son Berth Milton Jr, och deras porrimperium Private. Men redan nu kan man se Fredrik von Krusenstjernas dokumentär Porrkungens tårar, som koncentrerar sig på Berth Milton Jr.

Sällan har väl en dokumentärfilm varit mer aktuell. Milton Jr figurerade ju på löpsedlarna alldeles nyligen, efter att ha synts på en krog i Malmö. Dessförinnan har han varit försvunnen, misstänkt för gravt - osannolikt gravt - skattebrott. Faktum är att han försvann under inspelningen av von Krusenstjernas film, men exakt när detta skedde anges inte.

När jag tänker efter så visste jag inte så mycket om familjen Milton innan jag såg den här filmen. Inte mer än att fadern 1965 startade Private, världens första hårdporrtidning i färg, att det lilla bolaget blev ett imperium, att lille Berth Junior tvingades jobba i farsans porrbutik som barn, och att Junior - som påstår sig hata porr och egentligen vilja jobba med annat - köpte och tog över företaget, börsnoterade det och blev mordhotad av Senior, som ansåg sig ha blivit lurad av sonen.

Jag minns att jag läste en intervju med Berth Milton Sr i en bok om pornografi, den måste ha varit utgiven i början av 80-talet. Eller var det ett nummer av en tidskrift? I samma bok - eller skrift - intervjuades även den andra svenske porrkungen, Curth H:son. Inga av dem framstod som några lyxliare i stil med Hugh Hefner. Eller ens Larry Flynt. Milton försökte dock ge intryck av att vara något; han åkte Rolls Royce, bodde flott, och i intervjun tvingades han åka kommunalt, vilket han tyckte var en märklig uppfinning. H:son framstod mest som en Porr-Svensson. Fast med efternamn på H. Och han ska inte blandas ihop med Thomas G:son.

Fredrik von Krusenstjerna (reser till Berth Milton Jr:s hem på Mauritius i Indiska Oceanen för att låta porrkungen berätta om sitt liv. Vilket han gör. von Krusenstjerna säger att Junior ger ett sympatiskt intryck, och det gör han - åtminstone i början. Hans döttrar figurerar i filmen och de verkar leva ett lyxigt paradisliv. Fast efter ett tag framstår Junior som en alltmer tom och ensam människa.

Junior har figurerat i media åtskilliga gånger de senaste tjugo åren. Han har suttit i TV och i det närmaste gråtit ut och beklagat sig över det han sysslar med. Ändå fortsätter han. I den här filmen säger han att han vill ta reda på vem han är och varför han har blivit som han är. Krusenstjerna följer med Junior till det superlyxiga huvudkontoret i Barcelona, han reser runt och träffar den tidigare Privateregissören Pierre Woodman (som en gång stal en penna av mig), Juniors affärspartner - och en massa sköna figurer som jobbade för Senior. Jag gillar privatchauffören i sin uniform, och den gamle privatpiloten har skön Errol Flynn-mustasch.

Berth Milton Sr verkar ha varit en riktig karaktär - och en besynnerlig blandning av playboy, psykopat och Åsa-Nisse. Han började sitt liv som tattare, han kastades i fängelse efter att ha åkt omkring i Norrland och lurat pensionärer, och när han släpptes ut gick han plötsligt och blev pornograf som gjorde allt större pengar på sin tidning.

Junior växte upp i fattigdom utan sin far, övergavs snart av sin mor, bodde hos fosterföräldrar, återtog av fadern, och hade ett allmänt helvete - tills han på 80-talet blev affärsman och svinrik. Detta redan innan han köpte företaget av sin försupne och i det närmaste döende far. von Krusenstjerna skickar Junior till en terapeut, där han filmas när han sitter

och snyftar över sin hemska uppväxt. Han letar även upp Juniors halvbror, som har stora ärr i ansiktet efter att Senior en dag fick ett raseriutbrott och skar upp honom med en morakniv. De lyxfester Junior går på verkar inte vara vidare kul - de påminner om de närmast parodiska festerna och människorna i Snabba Cash-filmerna. Bakåtkammat här och seglaroutfits. Pierre Woodman anländer till en sexmessa i Bryssel; en sunkig tillställning i en källare. von Krusenstjerna påpekar att det är långt från 90-talets champagnefester längs Croisetten i Cannes. Och det stämmer. Innan porren kastades ut från Cannes i slutet av 90-talet, kunde man uppleva de mest glammiga, bisarra och konstiga saker där.

Under filmens gång börjar Private-imperiet att svaja. Kompanjonerna i Spanien vill bli av med Junior. Flera stämningar radar upp sig.

Jag gillar Fredrik von Krusenstjernas film. Den är hela tiden intressant och aldrig tråkig. von Krusenstjerna, som själv springer omkring som en hes Michael Moore, har fått tillgång till Berth Milton Jr:s privata fotoalbum med bilder från uppväxten. Persongalleriet från 60- och 70-talen är färgstarkt. Junior och hans värld är fascinerande.

Dock besvaras inte två frågor. Dels undrar jag hur en av allt att döma fullkomligt bindgalen klåpare som Berth Milton Sr lyckades skapa ett så framgångsrikt företag som Private. Och om nu Berth Milton Junior absolut inte ville bli som sin far; om han nu verkligen hatar porr och allt det Private står för - varför beslutade han sig för att, som han säger, hjälpa sin sjuka men hatade far och köpa företaget? Frågor som jag hoppas besvaras i Danne Fridells kommande A Private Story; enligt Fridell själv kommer hans film att fokusera på imperiebyggandet, sett ur en internationell synvinkel.

Pidde Andersson

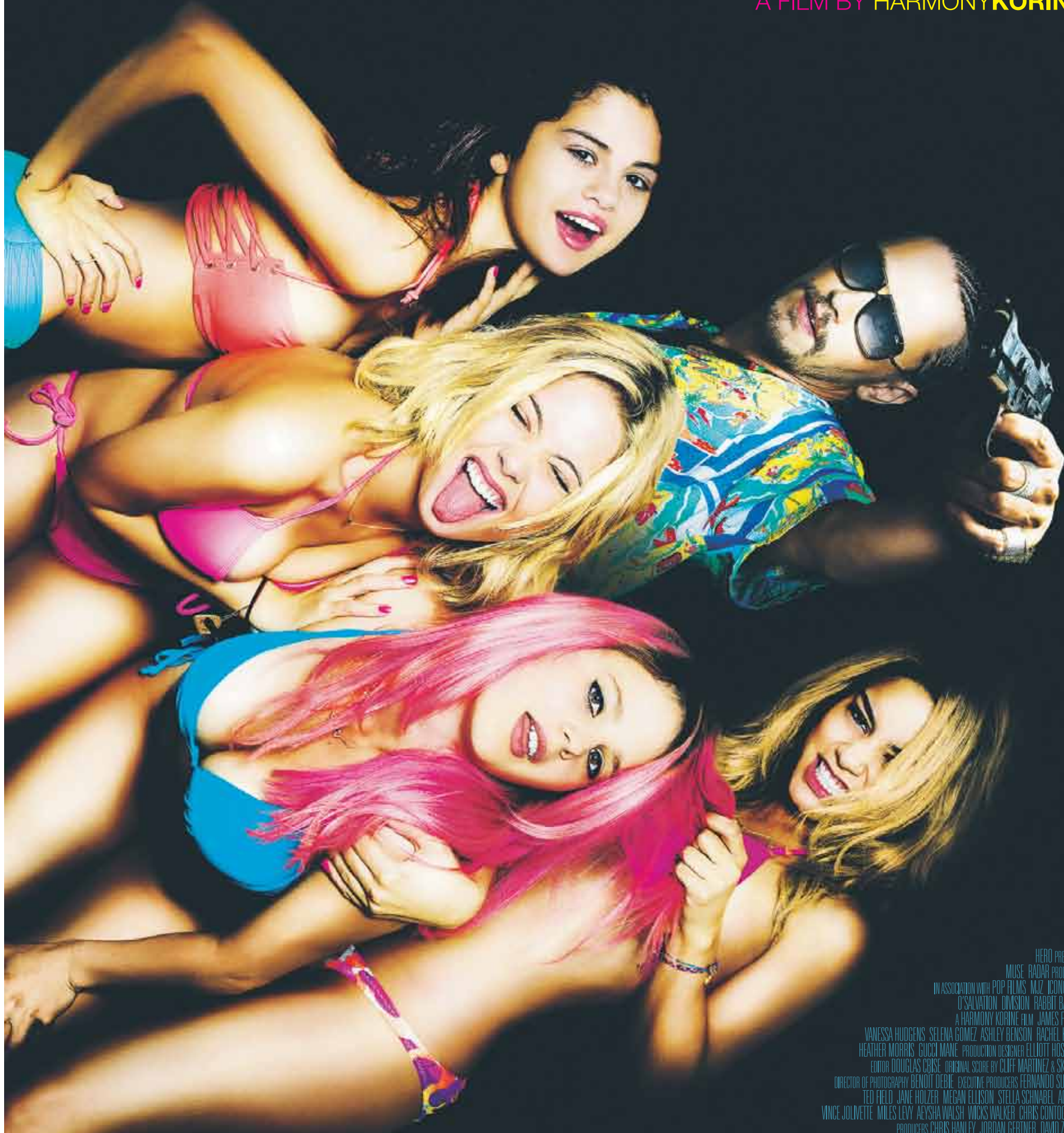

HERO PRESENTS

JAMESFRANCO VANESSAHUDGENS SELENAGOMEZ ASHLEYBENSON RACHELKORINE

SPRING BREAKERS

A FILM BY HARMONYKORINE

HERO PRESENTS A
 MUSE RADAR PRODUCTION
 IN ASSOCIATION WITH POP FILMS, M&Z, ICONOCLAST
 O'SALVATION, DIVISION, RABBIT BANDINI
 A HARMONY KORINE FILM, JAMES FRANCO
 VANESSA HUDGENS, SELENA GOMEZ, ASHLEY BENSON, RACHEL KORINE,
 HEATHER MORRIS, GUCCI MANE. PRODUCTION DESIGNER ELLIOTT HOSTETTER
 EDITOR DOUGLAS CRISE. ORIGINAL SCORE BY CLIFF MARTINEZ & SKRILLEX
 DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY BENOIT DEBIE. EXECUTIVE PRODUCERS FERNANDO SULICHIN,
 TED FIELD, JANE HOLZER, MEGAN ELLISON, STELLA SCHNABEL, AGNES B,
 VINCE JOLIVETTE, MILES LEVY, AYSHA WALSH, WICKS WALKER, CHRIS CONTOGOURIS
 PRODUCERS CHRIS HAWLEY, JORDAN GERTNER, DAVID ZANDER
 CHARLES-MARIE ANTHONIOZ. WRITTEN & DIRECTED BY HARMONY KORINE.

BIOPREMIÄR 22 JUNI

DVD-RECENSION

CALL GIRL
(Nordisk Film)

Mikael Marcimains dramathriller "Call Girl" hamnade nästan helt i skuggan av debatten om den. Om huruvida den hängde ut Olof Palme som både pedofil och sexköpare eller ej. Och det är väldigt synd. Jag tycker nämligen att detta är en mycket, mycket bra film.

Sofia Karemyr är fjortonåriga Iris, som åker in och ut på barnhem eftersom hennes mor inte klarar av att ta hand om henne. Iris driver runt på stan med jämnåriga kompisar och blir en dag upplockad av bordellmamman Dagmar Glans (en glansroll för Pernilla August). De minderåriga flickorna utnyttjas av Dagmar, de får ingå i hennes stall och anlitas till fester - och sexfester - vid vilka ofta representanter från samhällets toppskikt närvarar. De agerar kaffeflickor. De super och strippar och ligger med gästerna. Och när statsministern (som vissa alltså inte helt oväntat gissar representerar Olof Palme) visar sig tillhöra kunderna, uppstår panik. Händelserna måste tystas ner. Polisen John (Simon J Berger) som jagar Dagmar och luskar i fallet blir plötsligt farlig.

Det här ser onekligen ut som en film från 1976, året då filmen utspelas. Tidskänslan är fantastisk. Produktionsdesignen är strålande. Baserad på verkliga händelser är detta en intressant, otroligt snygg och väldigt cool film. Dessutom är den så där trevligt tråkig som svensk 70-talsfilm ofta var.

MACKEN
(Nordisk Film)

1986. Herrejösses, det är 27 år sedan! Det är ju rätt länge vid det här laget. Men ni kommer väl ihåg hur det var på 80-talet, eller hur. Alla tittade på Galenskaparnas TV-serie "Macken". Alla tyckte att det var hur kul som helst. Alla citerade Roy och Roger i fikarum och skolkorridor. Låtarna ur programmet låg på Svensktoppen.

Att se om "Macken" känns rätt konstigt. Visst finns här fortfarande en del riktigt roliga och klassiska scener, och sångnumret om att man ska ha en liten glad gubbe i bagageluckan är något av det bästa som någonsin gjorts för svensk TV. Men - som helhet håller det här inte. Oj, vad det är segt och tradigt, oj, vad tajmingen är tafflig. Klipper man ut- och sedan sammanfogar allt som är roligt i de sex halvtimmestlånga avsnitten får man kanske en rolig halvtimme.

HITCHCOCK
(Fox)

Jag noterade att en del kritiker anmärkte på att "Hitchcock" tog lite väl lätt på sanningen. Jag ska inte komma här och påstå att jag är någon expert på inspelningen av "Psycho", men även jag får intrycket att man tagit sig stora friheter i "Hitchcock", som bygger på en bok. Jag gissar att väldigt mycket är ren hittepå - bland annat verkar inspelningen av duschmordet vara en ren efterkonstruktion.

Men oavsett filmens sanningshalt är detta en synnerligen bra, trevlig och underhållande film. Nu är jag förvisso svag för filmer som handlar om filminspelningar, i synnerhet i det gamla Hollywood, och inte blir det sämre av att det den här gången handlar om en av mina absoluta favoritfilmer. Det är en fascinerande värld och fascinerande miljöer.

Anthony Hopkins är kanske inte så lik Alfred Hitchcock till utseendet, men nog för att han låter och känns som den legendariske regissören. Scarlett Johansson och Jessica Biel ser inte alls ut som Janet Leigh och Vera Miles; jag inbillar mig nästan att de hade varit mer porträttlika om de bytt roller med varandra - men detta hindrar inte tösarna från att vara bra i sina roller. James D'Arcy är faktiskt hyfsat lik Anthony Perkins även till utseendet. Helen Mirren är fantastisk som Alfreds hustru i vått och tort. Som Hitchcocks assistent Peggy ser vi Toni Collette, som är riktigt festlig i rollen. Danny Elfman står för den tidstypiska filmmusiken.

Slutligen kan jag inte låta bli att nämna att HITCHCOCK är en film från Fox - och som till större delen utspelar sig hos konkurrenten Paramount. Hmm...

DIE HARD LEGACY
(Fox)

Årets "Die Hard"-film; "A Good Day to Die Hard" - den femte i ordningen - var inget vidare. Tvärtom, det var en riktigt kass och oinspirerad rulle. Bruce Willis såg mest uttråkad ut och även om hans rollfigur heter John McClane känns han inte igen från de tidigare filmerna. Filmen skulle kunna handla om precis vem som helst och påminner mest om alla de här billiga B-filmerna inspelade i diverse öststater.

Här har vi en box med samtliga fem filmer. John McTiernans "Die Hard" från 1988 är onekligen en riktigt fläskig actionklassiker. En smått fantastisk film som skapade en egen genre. Renny Harlins uppföljare "Die Hard 2" kom 1990 och då blev jag besviken. Nu har jag omvärderat filmen; det är trots allt en tuff och bombastisk actionfilm.

McTiernan var tillbaka i registolen 1995 när han gjorde "Die Hard: Hämningslöst", och serien håller fortfarande. Det är underhållande och roligt. Men när den fjärde filmen "Die Hard 4.0" kom 2007, efter ett glapp på tolv år, var det inte längre lika kul. Len Wiseman stod för regin och hjälten John McClane hade genomgått en personlighetsförvandling. Han såg fortfarande ut som Bruce Willis, men karaktärsdragen började suddas ut. Kanske beroende på att Willis tröttnat på figuren - men främst beroende på att man fått för säg att göra en "snäll" actionfilm med en amerikansk PG-13-gräns. En massa våld, men inget blod, inget naket och absolut inga svordomar. Således blev resultatet en rätt slätstruken rulle.

... Och den femte blev tammefan ännu sämre. Nu hotar Fox med "Die Hardest" som ska komma 2015. Jag kan väl inte säga att förväntningarna är på topp.

TEXAS CHAINSAW 3D
(Scanbox)

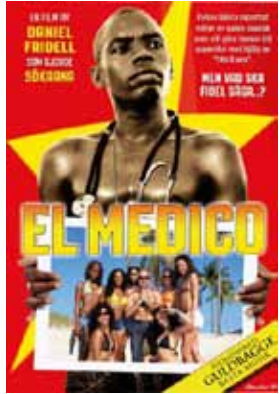
"Texas Chainsaw 3D" är egentligen en osannolikt dum film. Den är riktigt, riktigt korkad emellanåt. För manus står "Jason Goes to Hell"-regissören Adam Marcus, Debra Sullivan och Kirsten Elms. Två kvinnor, det är ju rätt ovanligt i sådana här sammanhang. Vad de kokat ihop är en story som utlovas ta vid där Tobe Hoopers film från 1974 slutade - alltså är detta den egentliga uppföljaren, och inte alla de motorsågsfilmer som gjorts de senaste decennierna. Men nu visar sig detta vara en sanning med viss modifikation.

Filmen öppnar med en fullkomligt fantastisk förtextsekvens: ett sammandrag av filmen från 1974, konverterad till 3D! Det är extremt bra gjort, verkligen skitsnyggt, och jag kom på mig att hellre vilja se den filmen i sin helhet - i 3D - än det som skulle följa. Nå, efter att vi fått se Marilyn Burns som Sally, den enda överlevande, skrikande åka iväg på ett bilflak, börjar fortsättningen. Det är fortfarande 1974 och poliser är på väg till familjen Sawyers gård, från vilken Sally flytt. Men där inne häckar Leatherface (Dan Yeager) tillsammans med en massa människor som inte var med i originalet! Öh? Vad nu? Vilka är de här? Där sitter Gunnar Hansen, som var Leatherface 1974, Bill Moseley, som var Chop-Top i filmen från '86, och några till. Poliserna skjuter ner allihop, tror de, och eldar upp kåken. En snubbe hittar en liten bebis som han tar med sig hem.

Klipp till nutid. Bebisen har vuxit upp till kanonsöta Heather (Alexandra Daddario) - som är i 25-årsåldern. Nej, stopp och belägg! Hallå? Hur tänkte filmskaparna här? Heather borde rimligtvis vara i 40-årsåldern! Enligt gravstenar är det åtminstone 2012 och inte sent 90-tal. Jösses.

I vilket fall Heather får veta att hon är adopterad, tillsammans med några kompisar åker de till en kåk i Texas, i källaren bor fortfarande Leatherface, och det dröjer inte länge innan folk sågas itu så att det står härliga till. Om det här är en effektiv skräckfilm vet jag inte, men jag skrattade jättemycket. Tjoflöjt-splatter!

EL MEDICO (Studio S)

Vad har Danne Fridell haft för sig på sistone? Tja, han har till exempel ägnat en hel packe år att att göra den här dokumentären om den svenske musikproducenten Michel Miglis och framför allt om den kubanske rapparen El Medico, som egentligen heter Raynier Casamayor Griñán. En film jag inte trodde alls på och som jag gissade skulle vara svåruthärdlig - både rap och romantisering av Kuba på en och samma gång? Kan det bli värre?

Nu visade det sig att jag hade väldigt fel. "El Medico" är en väldigt underhållande, intressant och rolig film. Jag vill nog påstå att detta är det bästa Daniel Fridell har gjort.

Om jag förstått saken rätt, är Michel Miglis en kompis till Fridell och dokumentären skulle först handla om Miglis och hans liv på Kuba. Men så fort El Medico dök upp, förflyttades fokus till honom. El Medico är en ung doktor som istället vill satsa på en musikerkarriär. Hans tvåsura morsa, som dessutom är stor Castroanhängare, vill absolut inte veta av det här musiktrampset. Grabben ska ha ett ordentligt jobb, han ska fortsätta att vara doktor! Än värre blir det när den rätt bisarre Miglis börjar göra krystat sexiga musikvideor med El Medico. Inte ens när El Medico slår igenom och blir en stor stjärna är morsan stolt över sonen.

Den här morsan är filmens största behållning. Hon är fullkomligt fantastisk - och Fridell klipper in henne då och då på ett synnerligen effektivt sätt. El Medico gläds åt sina framgångar - och så får vi se morsan sitta och tjura.

BOKRECENSION

Thomas Olsson Församlingen (Orosdi-Back)

En serieroman med som alltid i fråga om detta förlag överrumplande form. Här är det färgen som luktar (ja nästan luktar) som de psalm- och bönböcker jag hållit i min hand genom åren. En egenartad rosa färg, som känns till lika delar unken och kysk. För att inte säga hycklande. Här är denna omdebatterade kolorit något helt annat än feminin, den är religiöst patriarkal.

För om detta handlar Thomas Olssons serieroman. En ung människa i sekteristisk frikyrklig miljö, flitig, troende, predikande och på alla vis rättfram. Vi får följa honom skolan med sekulära och religiösa bästisar. Konflikterna och övertygelsen. Intolerans och snäva rigida ramar kartläggs i en rad slående situationer. Det är samtalet mellan personerna som bär boken.

Och de egenartade tankar som läcker in utifrån, alltifrån syndig hip hop till de tankar som de unga killarna har. De har hört att för att bli man måste man ligga med tre tjejer en och samma natt. Omöjligt, tänker de, hur ska det gå. Det gör det inte. Avfallet för vår unga huvudperson är självklart, han blir förskjutet av föräldrarna, hänger sig åt musiken och visar sig vara en alldeles enfaldigt svekfull ung man, som ständigt bedrar och bär sig åt.

Här tycker jag är en poäng, då en fördomsfull miljö byts ut mot nästa, inte mot fria tankar och känslor. Thomas Olsson bjuder in oss att söka dessa rottrådar i patriarkalism både i den för vanliga mansrollen och i den religiösa miljön. Vilka är det som predikar och styr där? Män. Alltså, den frireligiösa sekterismen - överförbart på flera religioner och sekter förvisso - som inget annat än en del av det patriarkala förtrycket och könsordningen.

Tack för den boken. Naturligtvis har han lyckats göra det ämnet till en sann bladvändare. Behövs.

Thomas Millroth

Max Brooks ZOMBIE - EN ÖVERLEVNADS- GUIDE (Bakhåll)

I sommar har Brad Pitt-raflet "World War Z" biopremiär - en zombiefilm som bygger på Max Brooks' roman "Världskrig Z: En muntlig historik över zombiekriget" från 2006. Brooks' första bok, "Zombie - En överlevnadsguide", kom redan 2003, men eftersom vi som bekant drabbats av en zombievåg inom populärkulturen, kommer den nu i svensk översättning.

Jag inbillade mig ett tag att detta skulle vara något slags coffeetablebok med massor av roliga teckningar och lustiga kommentarer om hur man undviker attackerande döingar. Så är inte fallet. Brooks bok består av drygt 260 sidor text och väldigt få illustrationer. Fast roligt är det. Åtminstone lite grann - om man begriper ironin. Jag kan mycket väl tänka mig att folk kan ta det här på allvar, att de tror på det Brooks skriver om, att det faktiskt finns levande döda därute.

Max Brooks, som är son till Mel Brooks, tar sig an ämnet med stort allvar och på ett ambitiöst sätt. Han utgår från att vi alla känner till Solanum, det virus som ju som bekant sprider zombie-smittan. Brooks beskriver viruset, hur det fungerar och hur det går till när en människa smittas och förvandlas till levande död med smak på människokött. Vi får lär oss att skilja på Solanumzombies, voodoozombies och Hollywoodzombies. De sistnämnda ger inte alltid en realistisk bild av zombies, eftersom filmproducenter främst vill tjäna pengar. Vi får även veta att flera zombiefilmer är baserade på autentiska zombieattacker ur verkligheten, men att alla namn och platser har ändrats.

Vidare lär Brooks ut hur man försvarar sig mot zombies, vilka vapen man ska välja, och vilka platser som är lämpliga och olämpliga att gömma sig på. Och så får vi en lång avdelning där Brooks redogör för en massa autentiska zombieattacker som skett i olika länder under en väldigt lång tidsperiod. Den äldsta dokumenterade attacken ska ha skett i Afrika för 60 000 år före Kristus.

Max Brooks skriver underhållande och eftersom allt det här ju är ren hittepå, blir det rätt roligt. Åtminstone ibland. Främst är det fascinerande. Hur har karln orkat skriva det här?

Boken är förstås outhärlig inför den förestående zombieapokalypsen.

Pidde Andersson

Inger Christensen Ljus (Modernista)

Alla som har hört Inger Christensen läsa sina dikter högt har vittnat om samma förtrollning. Jag minns första gången. Det var under Malmö Poesifestival, detta fantastiska äventyrsskepp styrt av Lasse Söderberg. Det var uppläsning i en lägenhet. Där satt en liten kvinna och drack öl och rökte medan poeter från hela världen deklamerade. Det var en fin stämning i blandning mellan humor trivsel och en viss häpnad, för så verkar poesin. Men den där kvinnan med sitt korta hår och stora glasögon verkade helt ointresserad, hon bara satt där med sitt glas och sin cigg (eller om det var cigarill). Tills Lasse Söderberg ropade fram henne och presenterade henne som Inger Christensen. Å fan, tänkte jag, är det hon! Det var det. Och den följande halvtimmen var som hypnos, då hennes melodiska, ibland halvsjungande röst visade vilket fantastiskt sångbart lyriskt språk danskan är. Efter det förändrades mycket inne i mig. Förutom att jag fått en ny poetisk idol. Hennes dikter är diktion, melodi, rytm och en så sällsynt känsla för språkets klangliga värden, att hon i all framtid kommer att höra till dem som inte fick Nobelpriset; en av Europas mest betydande diktare.

Om ni inte tror mig så läs henne, tvivlar ni så skaffa den inspelning som finns, där hon själv läser sina dikter.

Genombrottet kom med Alfabetet och Fjärilsdalen. Men förlaget Modernista gör nu alla hennes böcker tillgängliga på svenska. Det kanske behövs, tyvärr, säger jag och vill göra mig märkvärdig och påstå att det går utmärkt både att läsa och höra poesi på danska. Men i Modernistas fall finns inget skäl att klaga. Jag har tidigare läst Marie Silkebergs strålande översättning av Det, en av Christensens viktigaste böcker, och nu står hon bakom Christensens debut, Ljus. Översättningarna är mycket omsorgsfulla och musikaliska. Man kan ju alltid läsa dem och sedan läsa de danska originalen.

Men ändå, Ljus beskriver poeten i världen. Det liknar en pågående tillblivelse, en växt ur världen och i den. Där är mörker och ljus, främlingskap och närvaro. Hon öppnar Ljus med en svindlande bild:

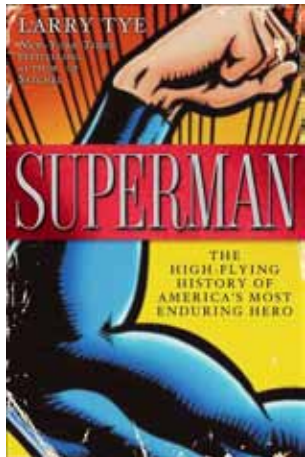
"Om jag står / ensam i snön / blir det klart / att jag är ett ur //hur skulle evighet/ annars hitta runt"

Och hon stänger diktsviten i Ljus: "...Jag öppnar min kärleks fönster / och inandas lukten av jord / som är vi och ett förgängligt hopp / Vi ändå hoppas"

Vad som är däremellan är en obeskrivlig resa genom språkets möjligheter, dess skönhet och fysiska attraktion, som gör det till en kropp i sig. Sällan har dikt känts så fysiskt angelägen, sträv och lockande.

Thomas Millroth

Larry Tye, *Superman: The High Flying History Of America's Most Enduring Hero* (Random House)

Han må ha haft en både brokig och krokig karriär under sin sjuttiofemåriga existens, men Superman är och förblir superhjälten nummer ett, och från den 26 juni syns han i 300-regissören Zack Snyders sedan länge emotsedda *Man Of Steel*. Samtidigt surfar serien sedan några år tillbaka åter på framgångsvågen sedan utgivande serieförlaget DC startade om alla sina titlar under rubriken *The New 52*.

Timing för en bok om fenomenet är alltså helt rätt, men Superman är förstås ingenting för den halvintresserade. Man behöver förvisso inte vara nörd, men det underlättar. Författaren Larry Tye har nämligen tagit till det tunga seriösa artilleriet när han berättar historien om figuren från början till våra dagar. Fullmatat är bara det så kallade förnamnet, och boken är långt ifrån bara en redovisning av hur figuren utvecklats visuellt och innehållsmässigt genom årtionendena. Så tro nu inte att denna skapelse bara innehåller en massa namedropping av kända serieredaktörer, textförfattare och tecknare.

Fast självklart är allt sådant en given del av helheten, fattas bara annat. Gamla superhjälfans dreglar säkert över nedslaget i de unga, fattiga och väldigt icke coola skaparna Jerry Siegels och Joe Shusters kamp för att överhuvudtaget få sin karaktär publicerad under trettioalets depression. Eller för den delen genomgången av seriebranschens olika perioder från fyrtioalets golden age till våra dagar. Eller skildringen av hur de olika kreativa redaktionschefernas inflytande på Supermans serieuniversum. För att inte tala om i synnerhet Siegels livslånga tragiska kamp för upprättelse efter att ha sålt sin skapelse för futtiga 130 dollar.

Men det mest intressanta med den här boken är förstås kopplingen mellan titelkaraktären och samhället. Superman har förändrats och påverkats i samklang med verkligheten, och detta är något som går som en röd tråd genom hela boken. Första gången karaktären på allvar visade sin styrka utanför seriemediet var i samband med andra världskriget. Redan tidigt på fyrtioalet hade han hunnit bli en symbol för USA, och därifrån var inte steget långt till att bli ett affischnamn för Uncle Sam. Superman fick folk att både lämna blod, samla in järnskrot och köpa krigsobligationer. Till och med det tyska folket gillade superhjälten, men när det gick upp för Hitler att upphovsmännen var judar slog censuren till med full kraft.

Fast kanske borde tredje rikets företrädare ha sett kopplingen bara genom att läsa serien. Enligt en entusiastisk Tye vimlar det nämligen av referenser till judendomen där. Och ja, den Kristuslika associationen

finns där också. Visserligen representerar Superman själv mer mellanvästerns mainstreamideal än östkustens etnicitet. Men som författaren skriver. Vem har hört talas om en judisk "strongman"? Vårt att notera i sammanhanget är att detta var ett genomgående mönster inom seriebranschen undet denna tid. Otaliga superhjärlar skapades nämligen lustigt nog av judar, men deras kreationer var alla av anglosaxisk börd.

Vad Tye belyser här mer än något annat är en slags anpassning av normerna. Läsarna förväntade sig vissa saker, så man levererade. När riktig censur hotade på femtioalet skrämde branschen istället till självsanering. Då fick en psykiater vid namn Fredric Wertham stort stöd från allmänheten i sitt korståg mot serier. Av rädsla för att myndigheterna skulle införa lagar skapade man själv den urvattnande *Comic Code Authority*. Under årens lopp minskade CCA:s betydelse gradvis, och idag är organisationen historia, men under flera decennier tvingades serieförlaget anpassa sig om de ville fortsätta distribueras via mainstreamkanalerna.

Men för att nu sluta där vi började: varför blev just Superman störst? Tja, han var väl på sitt sätt den förste spandexklädde hjälten, vilket givetvis spelade in. Men han var och är ända till våra dagar också den mäktigaste av dem alla. Med andra ord är det som gör Superman fascinerande också det som i värsta fall kan göra honom ointressant. Inget utom möjligen kryptonit kan skada honom och han har inga svagheter. Hur intressant är det egentligen på en skala? Ett problem, kan tyckas. Och fullt logiskt har DC på senare år både förmänskligt sin galjonsfigur och gett honom existentiella frågor att brottas med. I dessa dagar räcker det inte med att bara ha superhjärlar att se upp till. I takt med att tiderna förändrats och läsekretsen har blivit äldre vill man kunna identifiera sig med dem också. Något som konkurrenten Marvel med legendaren Stan Lee i spetsen för övrigt tidigt insåg. Men det är förstås en helt annan historia.

Peter Eliasson

SKIVRECESSION

Daft Punk *Random Access Memories* (Sony)

Om det stämmer som Alain de Botton har sagt att "Being 'cool' is the socially acceptable way of being elitist" så måste vi kalla Daft Punk någonting annat än just coola. Den nya skivan är inte alls för en hip elitklick förståsig-påare som man kanske skulle kunna tro efter hype och skrivelser. Det spelar ingen roll om man fångar upp alla små smarta signaler eller om man aldrig begripigt vad det är för särskilt med Pharrel Williams (som sjunger på ett par av låtarna, till världens samlade coolingars uppenbara förtjusning). Det behövs inget inträdesprov för att hänga med här, musiken är rakt på sak och verkligen inte elitistiskt cool. För mig känns dessa "Random access memories" snarare som en blandning av allt det man, ofta i smyg, föll för hos Alan Parsons, Mike Oldfield, Jean Michelle Jarre och visst, Giorgio Moroder (som intervjuas på skivan!) blandat med helt ny forskning på området. Det är smittsamt lekfullt utan att va knepigt, samtidigt har skivan en air av det allvar man kan känna komma ur Daft Punks uppenbara, öppna, vidsynta kärlek till musik. Det är bara att applådera intelligensen och fantasin i låtarna och låta sig förföras av alla små referenser till allehanda klassiker som nu kokas om till nya. Nile Rodgers gitarr som låter som när det begav sig med Chic. Paul Williams, med några Oscars hemma i hyllan, en från filmen om mupparna märkligt nog, fångslar med sin musikaltouche, osv. Vad kan man göra annat än att glädjas åt en skiva som andas snille och smak nog för en halv akademi? Nu ger all denna smartness inte automatiskt roliga skivor. Det måste liksom svänga också. Och det gör det, det är pace, rytm och dynamics av sällan skådat slag rakt igenom. Och snarare än maskinellt datasväng är det här organiskt, det låter som om ett band i Henri Mancini-klass med en sjuttimannaorkester i ryggen som sedan skalats av så att det bara blir en sorts minimalistiskt storpop kvar. Med en klang av Kraftwerk på djupet och bredden på nåt vis. Fascinerande. Övertygande. Tres bien.

Fredrik Hellström

Proglådan (Sveriges Radio)

Om någon ska få ett ärofyllt kulturpris i år alternativt en staty i Uppsala, är det definitivt Coste Apetrea för att han sammanställt det som kom att döpas till "Proglådan", 40 cd (ja, 40 cd!) med konserter med såväl prog som prog och litet till, från radioinspelningar åren 1967–1985, en låda indelad i fyra mindre boxar med tio cd i varje: "melodisk rock", "tung rock & blues", "folkprog & sjungande låtskrivare" och "instrumentala, experimentella, urproggare, punk". Sveriges Radio, som utgett boxen, visar också vilka muskler public service har till skillnad från de kommersiella och inte kulturbärande alternativen.

Tiden det tar att lyssna igenom dessa närmare 40 timmar musik är en sann tidsresa, tillbaka till en tid då texterna hade ett budskap, när musiken många gånger var närmast bråkigt uppfinningsrik och några verkligen levde upp till epitetet "alla kan spela" (de kunde de inte). Punk från Rågsveg 1978, Tant Strul, Ulf Lundell och Ensamma hjärtan ger konceptet bredd, den renodlat politiska proggen återfinns i allt från Hoola Bandola Band och Blå Tåget, men jag erkänner villigt att mitt hjärta klappar snabbast när det handlar om den progressiva rocken, progen med ett "g", där det blir symfonirock, jazzfusion, experimenterande eller bara himlastormande instrumentalmusik.

Det är just i den musiken jag stannar upp, förbannar ett oblikt öde som fått den här musiken att leva i skymundan, men inser att det är just nu, i denna stund, idag, som den här musiken fått en renässans med unga, hungriga musiker som dammsuger skivbörsar i Uppsala och Malmö på lp-artefakterna för att sedan göra något helt eget, vare sig man heter Moon Safari eller Ved, spelar på Debaser eller festivaler som Psykjunta i Småland. Här finns vår egen tradition blottlagd, den svenska instrumentalmusikens moderna vagg, det som är mer folkmusik på riktigt idag än buskspel och stämmor, konserter från Gärde-galenskapen 1970 och framåt. Självskrivna återseenden är Kebnekajse, Ramlösa Kvällar, Träd, Gräs & Stenar (som har en tvekamp med fyra dalaspelmän, vilken idé!), Ragnarök, Fläsket Brinner, Kaipa, Samla Mammans Manna, Hansson & Karlsson – men jag blir också påmind om både Made In Swedens och Solar Plexus' storhet, Anton Svedbergs Svänggång, Janne Schaffers gamla Hörselmat och de som förtjänade ett bättre öde då och cd-återutgivning idag: exempelvis Dice och Horizont som visade att symfonirock inte behövde komma från Storbritannien anno 1972.

Jag kan fortsätta. Det ska jag inte. Däremot ska jag plocka fram den här värdiga och helt fantastiska lådan ofta i sommar, för att återvända till den livemusik vi inte möter på scen så ofta idag, vare sig det är en hungrig Uffe Lundell eller rask fusion med Kornet. Ljudet är rakt igenom helt fantastiskt, som väntat, när det handlar om Sveriges Radio-material.

Och visst vill jag ha mer. Jag kan inte påstå att det finns några "hål" i boxen (det finns det givetvis, hur många som helst, men det är inget bekymmer, bara en möjlighet), bara det att jag vill ha mer av vissa artister, både de som fått bli representerade med konsertutdrag och de som fått visa upp sig i helfigur. Det finns också oändliga möjligheter att hyra in fler Coste Apetrea-kloner för att göra 40-cd-boxar av åttiotalets fortsättning på den röda musiken, SR:s arkiv vimlar av material av och med Kai Martin & Stick!, TT-Reuter, Garbochock, Twice A Man, Viva!, Tredje Mannen etc. etc.

Sveriges Radio, vi väntar spänt på nästa låda. Uppsala kommun, var blir statyn av?

Jan-Erik Zandersson

**Karocel
Plaited
(Freude am Tanzen)**

**Oscillotron
Eclipse
(Cineploit)**

**Dunderpatrullen
Analoga Stereoider
(eget bolag)**

En skiva med ett närmast traditionellt gung, ett sug i technorytmerna, inget envetet stomp, bara ett, ja, sug i musiken som bygger upp kring dessa rytmer och IDM-tilltag som vore vi förpassade bakåt i tiden eller åtminstone väntande på en mer rakt-på techno-akt på Debaser och DJ:n i båset fått för sig att bygga upp stämningen på ett närmast erotiskt sätt. Musik man omedvetet vaggar till, kommer i självvägning till, som en rytmiskt intresserad skyskrapa, en skiva som kan agera god vän och mentor en kväll på sta'n där kontakter tas, knyts och blir något annat, med avslutande "Parallels" som ackompanjemang hem i natten, ensam eller tvåsam. En enkel skiva på ett plan, men ständigt i öronen växande, att trion bakom bandnamnet började sitt liv som en liveakt och "bara" gick in i studion och jammade ihop den här skivan vid tre jamsessions ter sig omöjligt men inte orimligt, förklarar kanske det liv den utsöndrar genom högtalarna.

Sedan är det dags att välkomna dig till det åttiotal som innebar musik till italienska skräckfilmer skriven av Goblin eller sådant som kom från ett pudelhårigt Tangerine Dream till vilkenjämrans-film-som-helst. Cineploit är ett skivbolag som specialiserat sig på sådant som är filmmusikljudande, de finns i Österrike men allting känns italienskt, inte minst eftersom det var där genren på sin tid var stor, nostalgin

är minsann lika stor idag, men nyare grupper och konstellationer tycker jag verkligen bidrar till att göra "gammaldags" filmmusik oväntat relevant, hur det nu kan vara så. Oscillotron är svenske hårdrockaren David Johanssons, vanligtvis i Kongh, debut (förvisso redan släppt på Trust No One-etiketten första gången förra året) i denna smala, analogsyntetiska genre och han gör hyfsat ifrån sig, i en enkel, svartvit värld av spänning, blod och inälvor (du har väl sett de italienska skräckfilmerna?) blir berättandet kanske något simpelt men stundtals trycks suggereraknappen ned och då blir det mer än lämpligt.

Lugnvik, Östersund. Ett band som möts av kommentaren "jaha, är ni härifrån?" på hemmaplan, kallar sin musik blipblip även om jag skulle kalla det tv-spelsmusik eller något i Slagsmålsklubbens anda (och pojkar, för det är en bunke pojkar, erkänner att de använder syntar som råmaterial och en och annan gameboy). Det är Dunderpatrullen, litet barnsligare och mindre akademisk humor jämfört med några av de svenska kollegorna, men sprittande enkelt, som om Vince Clarke gått i barndom eller att det fortfarande skulle vara inne med kläder med neonfärger som börjar lysa vid rätt ljus på diskoteket. Hur kul som helst.

Jan-Erik Zandersson

**Alonzo Fas 3
s/t
(Blue Fine Records/Sony)**

Snacka om ett punkens allstarteam med veteranen Micke Alonzo från KSMB och Stockholms Negrer som sångare, Nicke Andersson (behöver väl knappast någon presentation), Inge Johanson (T(I)NC, Refused), Tony Johansson och Fredrik och Thomas Eriksson som tillsammans utgör Alonzo Fas 3. Bandet spelar de en frustande punkrock på det sätt man gjorde förr då punken var ung och smal som en vidja. Efter Thåström är nog Micke Alonzo den bästa sångaren i sin årskull. Dessutom låter han så förbannad, så frustrerad och så jävla arg att man nästan inte vågar gå nära honom. Första låten som fäster Touch the screen har ett långt gitarrsolo signerat Nicke Andersson, en text som fäster och en riktigt förbannad Micke Alonzo. Jag hade nöjet att se bandet på scenen för ett år sedan och slogs direkt av hur uppe i musiken Micke är. Han ser totalt bindgalen och ser ut att kunna mörda för ett paket bassträngar. Kan bara bekräfta det redan många visste – Alonzo Fas 3 är ett riktigt bra liveband. Hur är de då i tillplattad form? Riktigt bra och de har fått ihop en del bra låtar, framför allt de snabba och arga. De lugnare låtarna är något svagare men totalt sätt är Alonzo Fas 3 riktigt bra.

Jerry Prütz

**Oblivians
Desperation
(In The Rec Recordings)**

Garagepunkarna från Memphis är tillbaka med en ny platta. Det var väl ungefär 15 år sedan sist. De öser på lika bra som sist. När de är som bäst så kan man skönja lite Nomads-stuk på låtarna. De återanvänder också The Edge's (U2) gitarriff från I Will Follow i titellåten Desperation, men det är klart: ska man ta något från U2 så lyckades de pricka alldeles rätt. På det hela taget så kan man säga att de låter bli att uppfinna hjulet igen, de ser bara till att sladda runt i hög fart och ha kul med det. Ett smart drag som gör att jag gillar plattan. Bra låtar, bra ös och kompetent genomfört. Vad mer kan man önska?

Janne Falk

**Visage
Hearts and knives**

Ultravox gjorde comeback i fjol med Brilliant, som hade hög igenkänningsfaktor från bandets 80-tal, såväl ljudmässigt som låtmässigt. Ett bitvis förvånande bra album, på min ära. Nu är det Visage med Steve Strange – mannen som brukar få cred för att ha startat New Romantic-vågen på 80-talet. I den nya upplagan (!) av bandet har Midge Ure och Billy Currie ersatts, eller vad man ska kalla det, av Mick MacNeil (f.d Simple Minds) och Youth (Killing Joke). Inte bra. Ure har en väl utvecklad fingertoppskänsla för melodier som saknas här. Förvisso: det handlar om syntmusik som framförs på en imponerande lista av gamla syntar som, åtminstone utseendemässigt, för tankarna till gamla telefonväxlar med sladdar som kopplats kors och tvärs. Ach, ich liebe! Så långt allt väl alltså – men melodierna som skulle ge låtarna ett välbehövligt lyft saknas. She's Electric inleds med att R78:an sneglar på bandets enda riktigt stora hit Fade to Grey, och On We Go för tankarna till Human League och Phil Oakey, som hade syntvägens snyggaste snedlugg. Här finns, av högst naturliga skäl, inte tillstymmelse till någon låt som kan mäta sig med det rakryggade Fade to Grey. Och när väl nyhetens behag gått över, efter alla dåtidens ljudideal som ger mig varma flashbacks, återstår en handfull snygga och förvisso väldigt dansvänliga låtar som får det att rycka i mina bakken, och längta efter min midjekorta kavaj med axelmuffar. Och det är naturligtvis inte att förakta det heller, banne mig.

Lars Yngve

**James Cotton
Cotton Mouth Man
(Alligator)**

Bluesmunspelaren James Cotton närmar sig de 80 men ltrar munspel så det står härliga till på denna platta! Det låter väldigt piggt, vitalt och fräscht om dessa nyskrivna låtar som sjungs och kompas av gräddan av den amerikanska musikeliten bl.a. den flitige Joe Bonnamassa, Gregg Allman m.fl. JC sjunger själv på den sista låten Bonnie Blue som handlar om farmen han växte upp på som liten. Han lämnade egentligen över sångmicken för längesedan till att skötas av andra sedan han drabbats av strupcancer. Vi serveras alltifrån stompig shuffle till lowdown ångestfylld mollblues. Låtarna är specialskrivna för och om JC, och speglar delar ur hans liv. Ibland dyker det upp bluesplattor som lyfter sig över det vanliga skvalet och detta är definitivt en sådan! Det finns en vördnad och kärlek till bluesen som inte är en spelad fasad och det märks. Ett speciellt omnämnande vill jag även göra för Ruthie Foster som sjunger helt fantastiskt på Wrapped Around My Heart. Gillar du blues ska du definitivt lyssna på denna platta, eller som en av låtarna säger, Blues Is Good For You! Definitivt

Tord Johansson

Illustration: Hans Lindström

Galento/Between Stations,
(Dreamboat Music - 1996)

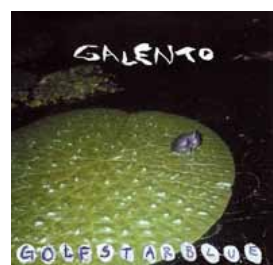
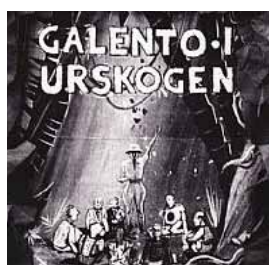
Galento/Bus & Bacon
(Dreamboat Music - 1998)

Galento/Golfstarblue
(Dreamboat Music - 2002)

Galento/From The Sea,
(Dreamboat Music - 2006)

Galento/I urskogen
(Dreamboat Music - 2011)

**Galento/Beaverhatmusic & Other
Tunes (Dreamboat Music - 2013)**

Häromnumret skrev jag om OK Star Orchestras senast skiva och passade också på att vandra ner för vägen i sällskap av deras tidigare utgivningar. Central i den orkestern är låtskrivaren Tommy Galento Nilsson och när jag nu fick möjlighet att lyssna på hans senaste album under eget namn, "Beaverhatmusic & Other Tunes", kom det också en trave cd som täcker hela karriären under eget namn – och med ens förstår jag var jag fick det filmiska i ok-stjärne-orkesterns musik ifrån, det här är mestadels just "soundtracks", från kortfilmer till dokumentärer, mest kända är nog det som hördes i "Plötsligt i Vinslöv" med uppföljande "Plötsligt igen". På den senaste skivan är det mycket bäver på menyn, från Malin Skjölds kortfilmer "Beaverhat" och "Varje bäver är en personlighet", sammanfattas kan det i tämligen försiktigt utvidgande instrumentalmusik i den fåra jag ivrar för och tjarar om. Men det är inte bara bävermusik på den här skivan, andra kortfilmer av Skjöld är tonsatta liksom det som kunde varit (och är) jinglar etc. Filmiskt, vrider igång ett kaleidokop på näthinnan.

Men om vi börjar från början är "Between Stations" en ep med, vad Nilsson kallar, "city folk music", kanske är ett sätt att se det hela, själv lyssnade jag på alla skivorna under en tågresan mellan Stockholm och Civilisationen och de var mer känslologeneratorer än mycket annat under timmarna i den tysta kupén (Yann Tiersen tangerade samma tema), här var det mörkt och försiktigt, men också, som jag genomgående upplever alla skivorna, oavsett längd och vad de skrivits för, ett långsamt berättande, konceptuell musik i miniformat. Två år senare kom uppföljaren "Bus & Bacon", som känns mindre elektronisk/mer akustisk men som också spretar, när det blir ren ambient kan jag inte låta bli att le brett, vilket jag förvisso även gör åt det nästan irriterande stycket "Vi som planerar tågtrafiken" (Åke Hodell, vart tog du vägen?)

fyra år senare och "Golfstarblue" som också är ledmotivet till "Plötsligt i Vinslöv", en skiva i ett mellanläge mellan ep och lp, också innehållsmässigt i ett mellanläge med underbar ambient och valsmusik som vore Tommy Lasse (Hollmer), ett hopkok som inte stannar i något känsloläge tillräckligt länge, kan tyckas. Fyra år till och "From The Sea", nu är vi nog uppe i fullängd, en skiva som vore den en ballad, men då en sådan som är urballad. Du förstår säkert. Typ. Spretigheten har blivit ett modus, en världsomsegling till lands och vatten, intet öga är torrt, antingen av känslolägena eller av saltvattnet, men det är ändå på något sätt en helgjuten resa som i stycken påminner väldigt mycket om OK Star Orchestra (någon som är förvånad?), globetrothoppandet, tittade inte efter förrän just efter vad musiken egentligen var ämnad för (och har fortfarande ingen aning, egentligen), filmiskt är det, naivt lekfullt, cirkusmusik utan skyddsnet i ett ålderstiget tält, Tommy är ett fenomen, att skapa de där bilderna på näthinnan som inte finns utanför tågfonstret, passagerarna som sitter omkring mig blir tämligen surrealistiska. "I urskogen" från 2011 är så en hel timme där det dessutom, bortsett från de talade inslagen, sjungs för första gången, det blir de nu sedvanliga/invandra avbrotten och samtidigt som jag längtar till en skiva likt första ep:n där den instrumentala inte bara dominerar utan är hundra procentigt, blir jag hela tiden nyfiken på vad som finns bakom hörnet när jag lyssnar genom cd:n (men det blir jag kanske inte andra eller tredje gången, då kommer säker instrumentalsaknaden över mig igen). Tommy är tveklöst en opolerad ädelsten.

Jan-Erik Zandersson

Overhead/Of Sun And Moon
(Progressive Promotion)

ScienceNV/Last Album Before The End Of Time
(eget bolag)

Akron/Family/Sub Verses
(Dead Oceans)

Wolf Peope/Fain
(Jagjaguwar)

Folkvang/s/t
(Kning Disk)

Progressiv rock som inte vänslas med klaviaturer och gitarrhalsar över lp-sidor i all trevlig oändlighet och som har mer med Muse och Porcupine Tree att göra i sin intrikata lätthet men låtmässigt av singellängd, är finska Overheads fjärde album, "Of Sun And Moon". Tungt ibland, finlemmat ibland, tillräckligt oförargligt för att vara förargligt, inte ett spår är det andra likt, närmast prog metal ibland, men så kommer en tvärflöjt (tvärflojt!) och bryter av, sätter ny stämning. En fin liten cd, om man bortser från det gräsliga omslaget. Och det kan man ju göra utan bekymmer.

Den progressiva rocken har i USA fört en oväntat tynande tillvaro trots att vissa brittiska grupper alltid haft lojala fans där, trots att det finns festivaler att spela på. Situationen idag är inte helt olik åttiotalets då de som ville spela in och släppa progressiv musik fick göra det på egen etikett, skivor som inte sålde då förtiden men som kallas "monster" på skivbörsarna/auktionssajterna idag. Jag vill här slå ett slag för amerikanska ScienceNV:s tredje album, det alldeles färskt men egenhändigt utgivna "Last Album Before The End Of Time" som fortsätter deras udda instrumentalmusik med orimliga taktarter och melodiuspättningar som sätter av åt många håll samtidigt, en sorts vetenskapligt möte i aulan – och där kommer man helt plötsligt något på spåret, för kvartetten jobbar just med vetenskap på olika sätt i San Francisco, sättningen med bas, trummor, gitarrer och klaviaturer ska inte kunna låta så här (tänk dig en korsning mellan King Crimsons mindre pastorala och mer frenetiska tid och UK i sin ursprungsinkarnation) och jag tänker på våra egna huvudstupa/humoristiska prog:are Nevärläjf från Dalarna när det gäller anslaget, ett dansband där de dansande kommer att mest se förvånade ut på golvet. ScienceNV (namnet, bara namnet!) debuterade med "Really Loud Noises" 2008, en skiva som följdes av "Pacific Circumstances" två år senare. Rekommenderas å det grövsta.

Akron/Family har förgyllt hela kartan i runt tio år nu, provat de flesta musikaliska genrer där det finns ett uns av utmaning och nu landat i ännu en skiva, "Sub Verses", där det på något märkligt sätt kokats ner till en sorts psykedelisk prog av storslagen rock, riffglädje, experimentlusta, alt-folk och, ja, jag vet inte allt, men det har en intensitet och ett anslag som, om man närmar sig det, ger en antydning av "arena", "gester som är allt annat än små" men också "vart tog våra gamla, hemmabyggda effektboxar vägen?" – en linje från de små scenerna till ett infanteriframryckande musikkosmos.

När man lyssnar på Wolf Peoples andra skiva,

"Fain" (andra, om man bortser från bric-à-brac-samlingen från förra året), blir man nästan förvissad om att det står en och annan Kebnekajse-skiva i bandets skivsamling bland Jethro Tull, Fairport Convention och tidig King Crimson. Gitarren är i förgrunden, minnande om Kenny Håkansson's toner, texterna, de få gånger de dyker upp, är skogstokiga och det här blir angenäm folkprog som också tar ut de mer episka svängarna vid åtminstone två tillfällen, ljudbilden är skarp, växande men snäll.

Folkvang så, den självbetitlade debutskivan som inlemmar sig i den här nu växande och tillbakablickande-med-näsan-in-i-framtiden-genren av sådan svensk instrumentalmusik som jag älskar att tjata om, denna särskilda, unika musikavdelning i landskapet som nog är mer folkmusik än någonsin knätofs, benpipor och nyckelbensharpor, där vemodet är ett modus, där den orörda naturen bara genomkorsas av vindlande grusvägar, där kompet skulle kunna varit utförd av en ekorre eller en ball tofsmes som kan sitt sjuttioal – naturromantik utan patetik, ett skogsliv runt Walden eller på en höjd i skogen, ett oekonomiskt skogsbruk som mer gynnar naturen än Södra skogsägarna, brukssamhällen där patronen störtats och spåren av industrialiseringen växt igen. En fantastisk vacker, inklämmande, drömande upplevelse till skiva som påminner om att skogsrået existerar, trollen ställer till det och att de där små, grå tomtarna har mer att göra i våra liv än den rödmosige farbror som bara visar sig en gång om året. Det här är musik från det land där Merit Hemmingson är statsminister och älgen är kung. Skaffa den.

Jan-Erik Zandersson

ASS
4
(Headspin Recordings)

Magnus Öström
Searching For Jupiter
(Act)

Magnus Öström
Searching For Jupiter
Daniel Karlsson
Andreas Hourdakis
Thobias Gabrielson

Samuel Hällkvist
Return To Center
(Boogiepost)

Jan Lundgren
Piano Solo: Man In The Fog
(Bee Jazz)

JAN LUNDGREN
PIANO SOLO
MAN IN THE FOG

Atlantis-studion i Stockholm lockar dem som vill ge ljudet ett utrymme fjärran komprimerat telefonlyssnande-fjanteri, vare sig det handlar om norska, av erfarenhet sprängglärda progressiva konstellationer eller, som nu, smeksamt oinställsam svensk instrumentalmusik, Andreas Söderström Solo (alltså ASS) på sin fjärde skiva, med, som vanligt, ett uppbåd av eminenta spelkamrater, som ibland, som i Mats Gustafssons fall exempelvis, visar nya sidor av sina som bäst/mest inklämmande, vackert så man går sönder, hoppeligen efter tv-musiken till "30 grader i februari" nåendes till en bredare publik som bara har ett för (de slutna) ögonen: att få en stunds fjäderlätt njutning. Headspin Recordings borde gå att abonnera på, för att ge/få en regelbunden sinnlighetsfix som förvisso är beroendeframkallande men som inte ger stickmärken.

Historien är svår att skaka av sig, varenda recension av Tonbrukets eller Magnus Öströms musik har E.S.T. med på något sätt, Esbjörns arv vilar tungt, blir en på många sätt orättvis måttstock. Öströms solodebut var en mörk påminnelse om sorg och saknad, nya "Searching For Jupiter" har något ljusare gryningsstrimmor men säger ändå att "det går aldrig över" för det är ju så enkelt: det går aldrig över, när någon som var där inte längre är där, det hålet går aldrig att fylla, det blir bara – annorlunda. Daniel Karlsson har ersatt Gustaf Karlöf, det finns en antydning till större driv den här gången, men jag tror vi förleds i frestelse att höra något som icke är. Arvet är inget ok, jämförelsen suddas ut med tiden.

På Samuel Hällkvist nya skiva vill han visa hur maskin och människa kan smälta samman, genom att han och musikerna utgått från elektroniska grunder som de sedan satt akustiska musik ovanpå/till. Det är ju bra att veta, men jag tycker mer att "Return To Center" visar vilken trevlig, kreativ vänkrets han har, inte minst som skivan visar olika sidor av ett mångsidigt mynt/skapande, med både soloinsatser från Samuel själv, kvartettspår och olika duor. Yazz Ahmed, Pat Mastelotto, Morgan Ågren, Nils Berg med flera gör att den här skivan aldrig står still, aldrig blir tillräckligt bekant utan hela tiden tänjer mina öron, drar i snibbarna, formar musklan. Det här är den sortens konstnärskap som är fjärran från pretentioner, som bara levererar ett spräckligt innehåll som förändras mot bakgrunden. Tilläggs kan att Television

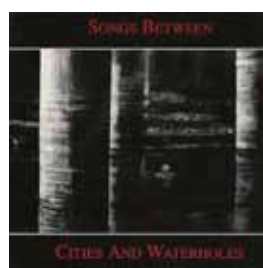
Pickup där han också figurerar tillsammans med bandets komponist och hans sambo Katrine Amsler, "We Take The Bikes And Head Home" (Boogiepost) är deras nya utgåva, en liten bok med musik som visar vilken intressant väg Katrine slagit in på, bäst i de lugna, melodiska partierna, ruskigt vackert till och med, de improviserade mer motståndskraftiga även om de blir mer medgörliga för varje lyssning.

Jan Lundgren tillhör de musiker som både agerar jazzbro mellan det gamla och det nya, men som också, hela tiden, oupphörligen, lägger till något som blir personligt och, som jag upplever det, väldigt genuint. På sina nya pianoskiva finns finstämda egna stycken, men också intuitiva och färgrika tagningar om sonatlik musik av Delibes, Fauré, Bo Nilsson liksom ledmotivet till filmen Chinatown av Jerry Goldsmith. Det är lätt att tro att det här är anspråkslöst, enkelt, men utan den, just det, genuina förståelsen, den massiva musikalitet han lever och andas hade det inte blivit så här, jämför gärna duoskivan han gjorde härområdet med Bengt Hallberg, ett mästartmöte i världsklass, inte konstigt att jazzfestivalen i Ystad direkt blev framgångsrik med en sådan hjärna vid spakarna.

Jan-Erik Zandersson

Lachen J
Music For The Dying Forest
(Bauta)

Songs Between Cities And Waterholes
(Bauta)

Ibland finns det inget som går upp mot återseendets eller återhörandets glädje, men hur är det när man lyssnar på något, skiner upp, nickar igenkännande för att inse att man aldrig hört det tidigare?

Så är det med det mesta på de fyra skivor från svenska Bauta Records (ett trevligt, smalt bolag från Linköping, startat i början av åttiotalet) jag fått i min hand, det här är både en tidsresa på riktigt och i tanken, liksom det är ett kärt återhörande av något som jag givetvis borde hört tidigare, som jag trodde jag hört tidigare och som jag hört tidigare men från andra artister. Vi rör oss i ett land där det mest var engelskspråkiga musiker som rörde sig, Fred Frith, Henry Kaiser, Henry Cow som blev Art Bears, Chris Cutler, men även inhemska som Lars Hollmer och någon inkarnation av Samla Mamma Manna eller, för den delen, tidigt Träd, gräs och stenar. Eller det som hände i märkliga kollektiv i Frankrike som genererade Magma och annat storslaget vansinne till artrock.

Som på lp:n Asken Yggdrasil, musik inspelad i mitten av sjuttioalet och minnande om Bo Hansson och Merit Hemmingson, naturromantisk men kraftfull instrumentalmusik av Lars Lach'n Jonsson och Mats Jonsson, eposet Eddan utgjorde inspirationen och det går inte att låta bli att tycka om skivan. "Songs Between Cities And Waterholes" stammar från ett projekt

Asken Yggdrasil
(Bauta)

Ur Kaos
(Bauta)

från 1992 och här är inte inte längre konstigt att det låter brittiskt och t.ex. Chris Cutler eftersom Chris Cutler är en i kvartetten (övriga Sten Sandell, Lars "Lach'n" Jonsson och Niklas Billström), slagkraftig progressiv musik i det där landet som just befolkades av skivor med strumpor på omslagen, Henry Cows ande vilar tungt över skivan (ursprungligen en ep som nu utökats, både med mer musik från konserter 1992 och mer överblivet från studion året därpå). "Music For The Dying Forest" är "Lach'n" Jonssons soloalbum, hans första, och vi rör oss i samma sällskap, musikaliskt om än inte besättningsmässigt, som skivan ovan, blandningen är hejdlöst inspirerande, på stranden mellan stillhet och kraftfullhet. Han var också med i gruppen Ur kaos vars debut från 1987 jag också fått mig tillsänd, här litet punkigare anslag men väl inom den brittiska artrocken med samma gubbar och gummor, vare sig det är Slapp Happy eller Art Bears, skitigt, energiskt, hur politiskt förankrat som helst.

Låna Bauta Records ditt öra, tidlösheten vilar över deras skivor eftersom kvaliteten aldrig blir urmodig. Alltså en bättre investering än dina jeans.

Jan-Erik Zandersson

Vampire Weekend
Modern Vampires of the City
(XL)

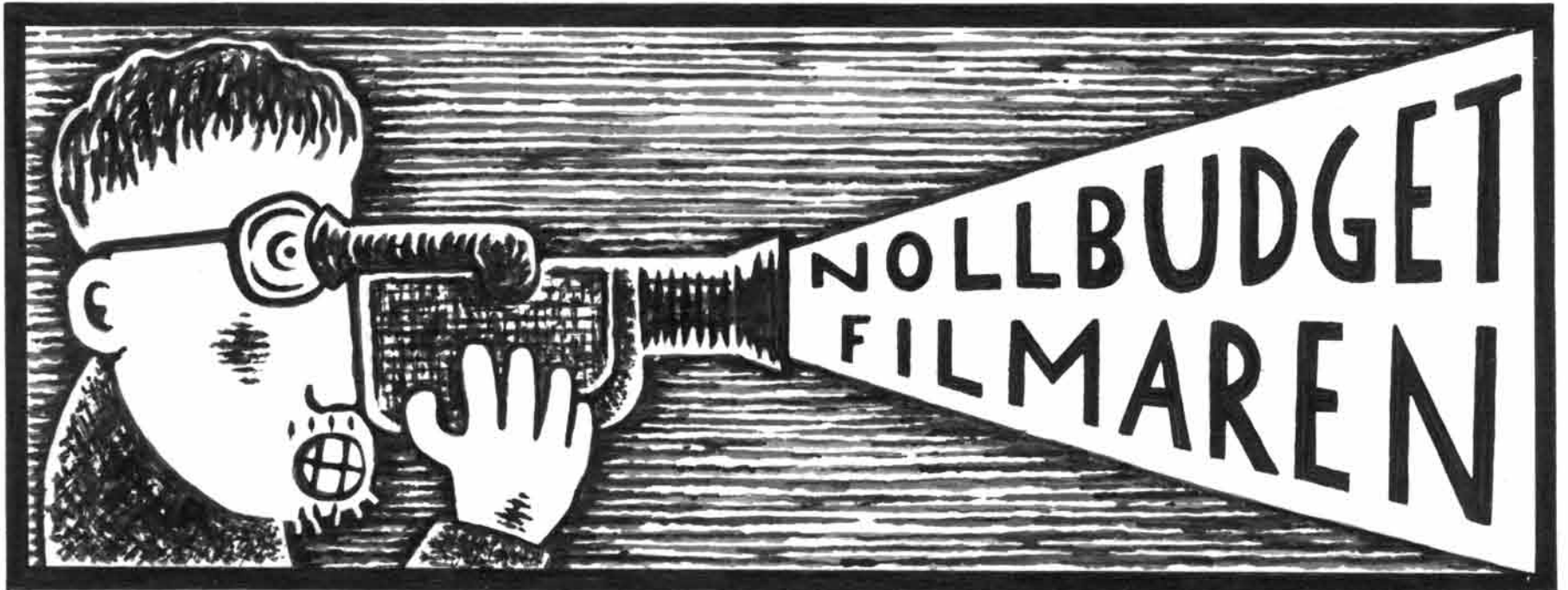

Vampire Weekend är alltså tillbaka med sin tredje skiva och det är uppenbarligen dags att dras in i vampyrernas förtrollade värld igen efter att ha tappat intresset vid skiva två. Det som var så smittsamt klurigt på första skivan verkade bara irriterande på uppföljaren, nämligen, men så kan det gå. Men nu är det andra bullar igen. Bandet är faktiskt tillbaks

i samma form som på den sensationella debuten. Och nog är det en smula revanschlusta man hör här och där, i Step tex, som går "The gloves are off, the wisdom teeth are out, what you on about?". Det är annars inte lätt att fatta precis vad det sjungs om, men stämningen, sångaren och de speciella, personliga, arrangemangen gör även de knepigare ramsorna spännande. Man undrar vad som står på och dras sakta in i vampyrernas våld. En rad här och där fäster direkt, en del är länge mysterier men med upprepade spins kryper mening fram och plattan växer till en rapport om ynglingarnas nya, vuxna, värld. Musiken, fortfarande med en touche av den där Paul

Simonska afrika-viben över sig, låter helt rätt igen, så kul och så snyggt. Ja, alltihop känns ett snäpp mognare den här gången vilket inte skadar. Ezra Koenig, 29 i år, sjunger "Wisdom's a gift/But you trade it for youth". Bra deal.

Fredrik Hellström

10 I TOPPLISTAN SAKER MYRORNA ÄLSKAR

10. SVÄRMORS JULKLAPPAR
9. FINA POJKVÄNSPRESENTER SOM INTE BLEV HELT RÄTT
8. NÄR TVÅ MED OLIKA SMAK BLIR EN
7. BARN SOM VÄXER UR SINA KLÄDER
6. ARVEGODS SOM INTE PASSAR JUST NU
5. NÄR EN BLIR TVÅ IGEN OCH LYAN BEHÖVER BLI MINDRE
4. VÅRSTÄDNING I FÖRRÅDET
3. ÄLSKLING, JAG KÄNNER ATT VI BEHÖVER TÄNKA OM HÄR LITE I VARDAGSRUMMET...
2. BRÖLLOPPSPRESENTER I TRIPPELEXEMPLAR
1. DEN STORA UTLANDSFlyTTEN. HEJ CALCUTTA!

Välkommen in med allt du inte behöver. Alla butiker tar emot dina gåvor.

MYRORNA

ÄLSKA ÅTERANVÄNDNING

wine COOLER

Torrt, frisk och pärlande med en tydlig karaktär av druvan Sauvignon Blanc, vilket ger rika toner av fläder, krusbär och gröna päron.

ÅKESSON VIN

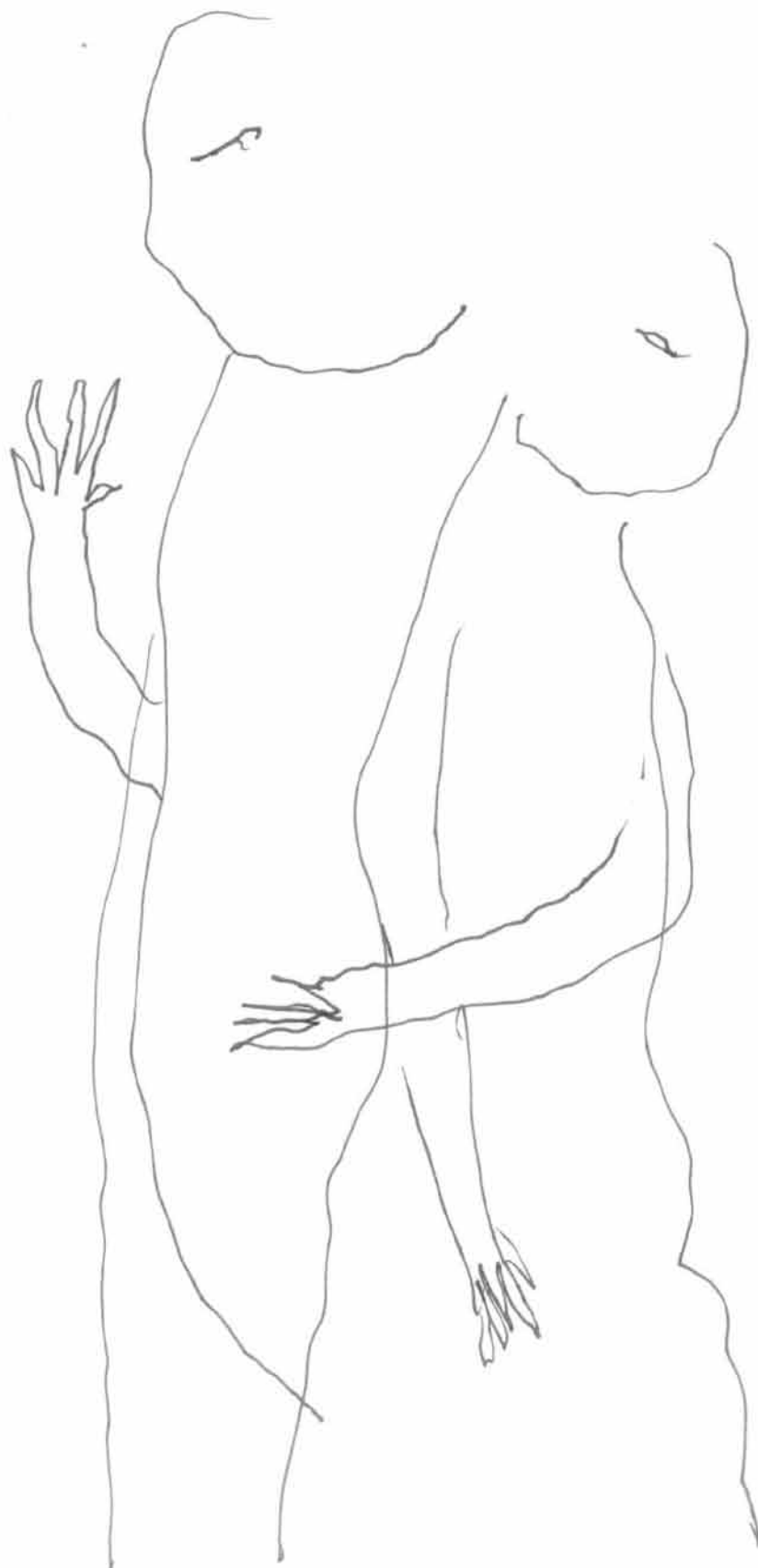
Åkesson Winecooler
Sauvignon Blanc

Alkoholhalt: 4,5%

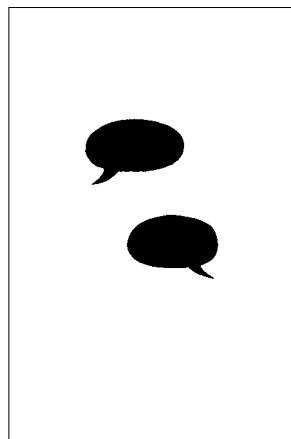
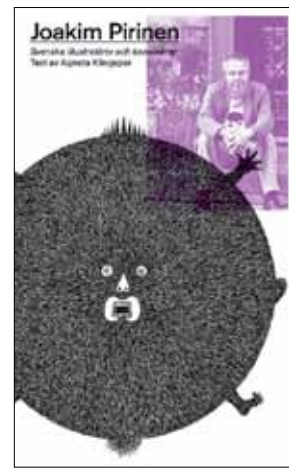
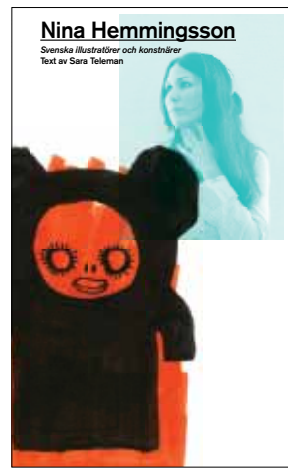
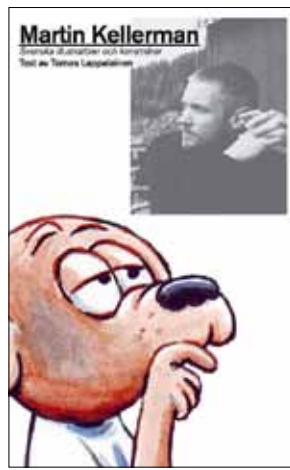
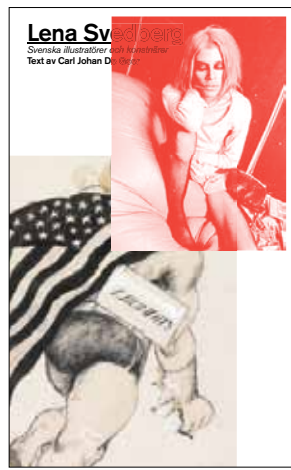
Art nr: 1701-02

Pris: 18,90 kr

THE
NO-WAY-PACT

**Alkohol
kan skada
din hälsa.**

Humor

Kära Hjärtanes!

Kära Hjärtanes!

Kära Kära Hjärtanes.

Jag är en man som har ett litet bekymmer ja jag delar med andra män. När jag och min fru kunde vi inte få nog av varandra. Vi älskade flera gånger om dagen. Nu har vi varit gifta i fem år och hon vill knappt ta i mig längre. Jag har försökt att vara romantisk med middagar med levande ljus, vin och sånt, men ingenting hjälper. Det kan gå flera månader mellan gångerna nu. Vad ska jag ta mig till?

Förtvivlad äkta man.

Kära Förtvivlad äkta man. Så här är det: Män, liksom kläder och skor, har väldigt kort nyhetsvärde för oss kvinnor, m.a.o. något vi fort tröttnar på. Hur många gånger har du inte hört din fru stå vid sina fem meter garderob och förtvivlat utropa att hon inget har att ta på sig för kvällen. Jag är förvånad att hon stått ut med dig så länge som fem år! Du får vara glad att hon än så länge inte skickat ut dig i den äktenskapslösa kylan. Det där med sex med sina äkta män är på det stora hela överreklamerat, hellre ett dussin oäkta än en äkta. Gilla läget!

Kära Hjärtanes!

S. Kald

Midsommarepos

Midsommarkrans i lillans hår
Ramlar på näsan, fäller en tår
Mamma rusar fram till liten tös
Pappa av snapsen ligger medvetslös

Hördu du din late drull
Klockan är två, du är redan full
Ta det lugnt lilla gumman
Ska vi ta ett ...

Ilsket hon till bilen drar
Svärande åt ungens far
Likt alla år har man det på känn
Jaha, då var det midsommar igen

S. Kald

Porrchock

Under förmiddagspromenaden med min strävåriga tax Serenius tassade vi förbi skyltfönstret till antikaffären. Något jag tagit för vana att göra åtminstone en gång varannan helgfri måndag innan varje nymåne. Man ska inte komplicera saker och ting i onödan! Rutiner, gott folk, se till att skapa rutiner...

Hursomhelst. Till min stora glädje noterade jag att man fått in en sengustaviansk sekretär av just det snitt och den kvalitet jag efterfrågat sedan jag förlorade min gamla sekretär i samband med en tveksam vadsugning till huskorset Margaretha.

Stövade skyndsamt in i butiken och mina näsborrar fylldes till bredden av en obeskrivligt sammansatt doft vars mustiga karaktär föreföll bestå av lika delar möbelpolityr, damm, fis, kaffe och cigarrök. Ja, doften av gammal antikaffär var helt enkelt slående. I affärsinnehavarens frånvaro inledde jag en närgången okulärbesiktning av tidigare nämnda möbel. Oturligt nog påträffade jag inga som helst skavanker vilka jag kunde referera till för att reducera utgångspriset. I och för sig var detta lätt åtgärdat på mindre än tre sekunder med min gamla trogna fällkniv.

När så butiksinnehavaren, en synnerligen välnärd gynnare i yngre medelåldern med bakåtkammat hår och diffus ansiktsbe håring, äntligen efter en hel del besticksslammer uppenbarade sig bakom disken proklamerade denne att sekretären framför mig minsann var en ytterst högkvalitativ pjäs. Jag höll med om detta utlåtande och sporde i samma ögonblick hur många sekiner han kunde tänkas acceptera för att bli av med en gammal gustaviansk sekretär vars repiga dörr inte gjorde någon glad, förutom eventuellt gamle Grefve Fågelsparre. Under förutsättning att priset justerades till rätt nivå såklart.

Mannen såg ut som en bastuba i nyllet och sporde förbryllat vilken sekretär i butiken jag refererade till som såldes med repig dörr. Visade med fingret på sekretären jag stod framför. Påvisade repan och lämnade ett bud på sextiosex procent av prislappen. Vi möttes halvvägs och skakade hand på 75 procent av utgångspriset, inklusive hemkörning.

Vid hemkomsten drog jag ut alla lådor och rengjorde möbelen från fingeravtryck och antikaffärsaromerna. I ett skrymsle bakom en av lådorna noterade jag att en bit papper stack fram. Med lite möda lyckades jag gräva fram objektet bara för att fullständigt tappa hakan då fotografiet visade sig föreställa en minst sagt lättklädd Fru Fernström i en pikant position.

Lätt förfärad och en smula upprörd beslutade jag mig för att undersöka huruvida det fanns ytterligare objekt på samma tema dolda i sekretärens allra innersta. Mycket riktigt, fru Fernholm var inte den som skydde kameran likt Garbo inte. I lönnfacket fanns en hel drös bilder föreställande Fru Fernholm, Fru Fernholm plus Herr Fernholm, Fru Fernholm plus någon annan Herre och så vidare. Min känsla för diskretion förbjuder mig att gå in på närmre detaljer.

Kommer aldrig att kunna se Fru Fernholm i ansiktet igen efter denna fadäs. Känner herr och fru Sadelskydd förlåt Fernholm relativt väl eftersom de brukade spela mixed double i badminton varje söndagsmorgon med mig och Margaretha.

Emellertid kvarstår frågan, vad fleen ska jag göra med bilderna? God ton är ju att låtsas som om inget har hänt. Dock skulle det kunna förhålla sig som så att fru Fernholm har tappat bort sina bilder och vill ha dem åter i sin ägo. Nej, vad jag behöver nu för att tänka klart är en stärkande kopp kaffe och bastant ostfralla!

Grefve Fågelsparre

Test-Fnisse

Historia:

Läkaren till patienten:

– Ta den här tabletten ikväll innan du lägger dig, och den andra tabletten om du vaknar i morgon bitti.

Analys:

Dhetta påhminna om mina egna medicinske erfarenheter, då min pehrsonlige medicinman hafver till synes icke en blekaste aning hvad han syssla hmed. Men han äro billig! Nogh så brah i dessa marknadshmässiga htider

Auf wienerschnitzel ønska eder ödmjukaste tjänare
Test – Fnisse

Adi S. analysieren

Historia:

Det var en tysk, en rysk och en norsk som skulle tävla om vem som kunde simma till Amerika. Först så var det tysken - han simmade 10 meter sen blev han trött och gav upp.

Sen så var det ryskens tur - han simmade 50 meter sen så blev han trött och gav upp.

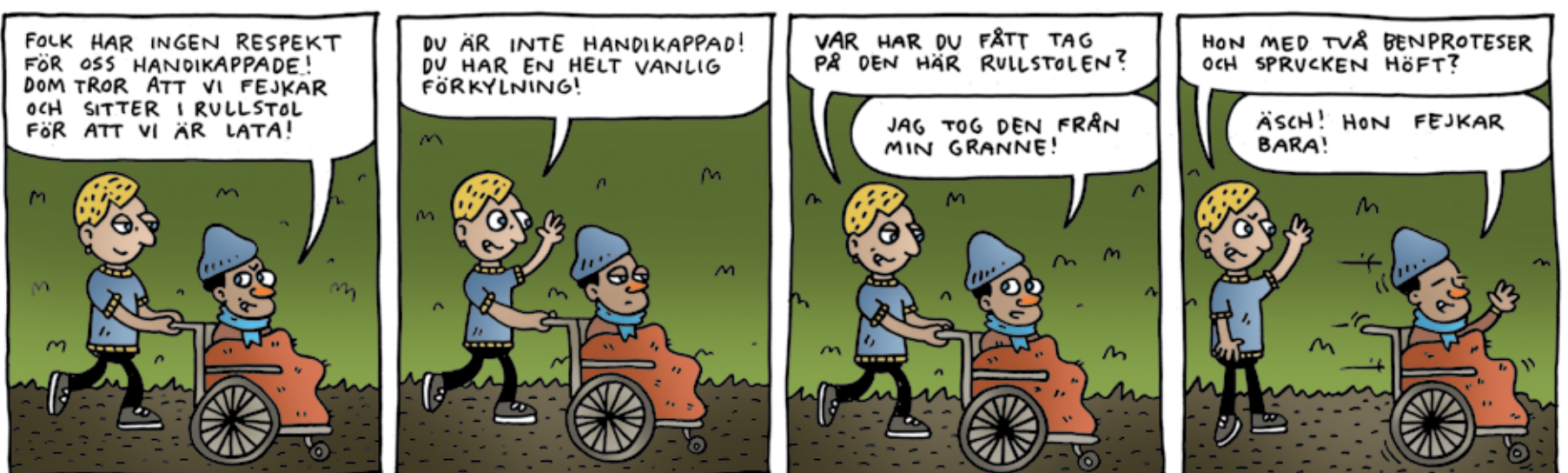
Sen så var det norskens tur. När han kom tillbaka frågade rysken och tysken ifall han simmade till Amerika, och då svarade norsken:

– Mej, jeg hade 10 meter kvar så varde jeg trätt och svömmede tillbaka.

Analys:

NEIN, Nein, Nein! Ein Tüsk schwimmer sind niemal ge üpp in einem schwimmungkampf! Die Tüsken ist die bäste in der welt in alles sporten inkludieren schwimmung. Die rübken und die norsken sind unterlägsner im allen anderen sätt! Ich habe nicht so lange ich habe gelebt gehört etwas geliknande überhaupt getaget! Scluß im diesem diskußion!

Auf wiederschön wünshen ihren A. Schicklgrüber

Juni månads horoskop av O. Rakel

Vattumannen 20 jan – 18 feb. Precis när värmen äntligen kommer, kommer även hösnuvan som ett brev på posten och som vanligt är du lika oförberedd på detta som alltid.

Fiskarna 19 feb – 20 mars. Värme och torka är det värsta du vet. Du sitter inne och längtar efter strand, hav och vatten. Tyvärr är det bara tolv grader i vattnet och alblomningen är i antågande. Men snart kommer regnet, blåsten och kylan igen, och ordningen och den svenska sommaren blir återställd!

Väduren 21 mars – 19 april. Om du säger v-ä-d-u-r väldigt långsamt låter det som om Tomas DiLeva skulle säga "väder". Kul, va!?!?

Oxen 20 april – 20 maj. Det blir som vanligt ingen semester får dig i år heller. Men du har börjat gilla att arbeta stenhårt för minimal skiltlön, utan uppskattning från dina överordnade.

Tvillingarna 21 maj – 20 juni. Dina schizofrena drag blir allt tydligare på sommaren. Pälsjacka – Linne, Snökängor – Sandaler, valet är ditt men som det ser ut idag går allt att kombinera!

Kräftan 21 juni – 22 juli. Du är de ende som kan backa in i framtiden utan att bli kallad bakåtsträvare. Det är väl en bedrift om något?!?!

Lejonet 23 juli – 22 augusti. Allvarligt talat har din stil inte varit modern sedan 80-talet, men om du håller ut blir du säkert hur hipp som helst igen. Typ, hippast på ålderdomshemmet!

Jungfrun 23 augusti – 22 september. Sommaren är flirtens och den fria kärlekens tid. Det finns alla chanser och möjligheter för dig att hitta någon. Några tips: Du borde annonsera på "Efterlyst", tillverka gigantiska posters som du sätter upp på alla billboards eller åka lättklädd med stora plakat på cruisingar.

Vågen 23 september – 22 oktober. Det står och väger mellan om du ska åka till din moster i Skövde eller faster i Trelleborg på din semester. Välj Skövde om du har råd annars strunta i alltihop, förresten. Be om att få jobba istället. Pest och kolera, du vet...!

Skorpionen 23 oktober – 21 november. Just nu trivs du väldigt bra och läget ser gynnsamt ut för din del framöver, men undvik att blanda dig med folksamlingar på fler än två personer då din folkilska ådra lätt kan flamma upp så här i sommarvärmen.

Skytten 22 november – 21 december. Lagom till sommaren har du siktat in dig på nya mål, byta jobb t.ex. Som rådande konjunktur ser ut kan detta leda till en gynnsam utvecklingskurva för din del. I latrintömningsbranschen, som exempel, skulle du snabbt kunna avancera till förste kloakdykare. Det är inga dåliga framtidsutsikter!

Stenbocken 22 dec – 19 jan. Du kämpar på i din anspråkslöshet, utan att så mycket som röna ens den ringaste uppmärksamhet eller uppskattning från din omgivning. Den är så upptagen av sitt egen självupptagenhet att de inte ens har förmågan att ens lägga märke till vilken underbar, fantastisk och begåvad människa du är. Men din ödmjukhet inför detta faktum har inga gränser. Du har ett tålamod som övergår allt förstånd. Om alla i hela världen vore som du hade den varit en såååå mycket bättre plats att leva i!

Mitt Walter Ego

Exxon Mobile kyrka

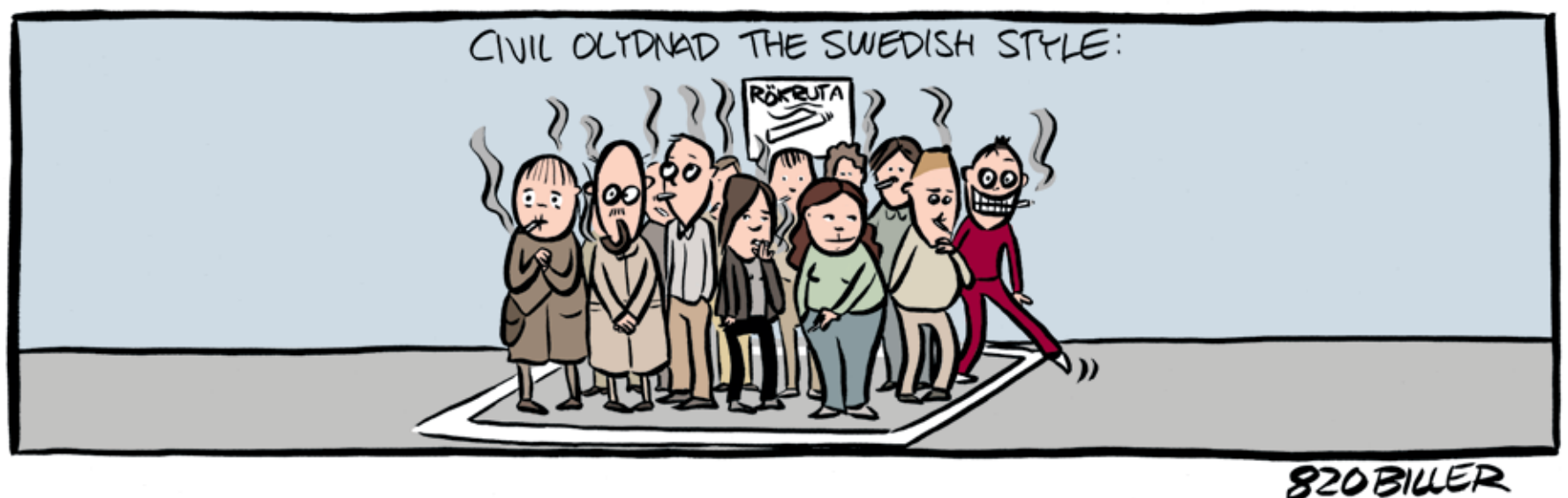

Jack-Åke

Ståkkålm

Asså vi va po skol resa föra vickan å skolle häls på en annan skola å sen skule vi gå po gröna lunn, men de gick ente så bra... De kom nära trevlija snubbar å fråga om vi vill jålpa dom dom behövde litta stenar å sånt å sen skule vi flyta po en bil Vi jålpte dom å flyta bilen men då råka en i klassen tappa sin cigg i lite bensin så de börja brinna å då kom snuten å puckla på dom trevlija killarna å då börja vi hutta sten på dom å sen kom de fler snutar å vi dro snabbt där ifron. Vi ville bara jålpa ti! Hoppas att dom kunne reda ut miss för ståndet!

Ha de!
Jack-Åke, ständig praktikant
jack_ake99@hotmail.com

DET GLADA ÖRAT PRESENTERAR GLATT

PSYKJUNTA 2013

UNDERJORDISKA TONER | GETAPULIEN

ANNAMY | DEAN ALLEN FOYD | DEN STORA VILAN
DUNGEN | ERIC MALMBERG | FLOWERS MUST DIE
FLÄSKET BRINNER | KATLA | LES BIG BYRD | LISA & KROFFE
MACKAPER | MADMANS MOUSTACHE | MERIT HEMMINGSON
MUSIC IS THE WEAPON | MYLLA | NATTEN | SKEPPET | SKOGEN
BRINNER | TECHNICOLOR POETS | THE RED AND THE HIDDEN
LANGUAGE | THIS IS HEAD | VED + KRISTALLEN & RÄTTBUSS!

14/15 JUNI PÅ TYROLEN | ALVESTA

FÖRKÖP | FRE 290 | LÖR 390 | BÅDA 550 | PSYKJUNTA.SE

29.06 — 07.07

ROSKILDE FESTIVAL

KRAFTWERK/DE
THE NATIONAL/US
QUEENS OF THE STONE AGE/US
RIHANNA/BB SIGUR RÓS/IS
SLIPKNOT/US VOLBEAT/DK

AIRBOURNE/AU ANIMAL COLLECTIVE/US BLACK REBEL MOTORCYCLE CLUB/US JAMES BLAKE/UK C2C/FR CHELSEA LIGHT
MOVING/US CRYSTAL CASTLES/CA DEAD CAN DANCE/AU/UK DISCLOSURE/UK EFTERKLANG/DK HATEBREED/US INGRID feat.
LYKKE LI, PETER BJORN AND JOHN, MIIKE SNOW, COCO, J. ÅHLUND and GUESTS/INT KREATOR/DE KVELERTAK/NO
KENDRICK LAMAR/US MIGUEL/US OF MONSTERS AND MEN/IS HENRY ROLLINS - SPOKEN WORD/US SIMIAN MOBILE
DISCO/UK SUICIDAL TENDENCIES/US ROKIA TRAORÉ/ML TURBONEGRO/NO BOBBY WOMACK/US

ACTION BRONSON/US AGE COIN/DK MEHER & SHER ALI/PK ANAAL NATHRAKH/UK ANGEL HAZE/US BAAUER/US BADUME'S BAND & SELAMNESH ZEMENE/ET/FR AZEALIA
BANKS/US TOMAS BARFOD/DK NILS BECH/NO BIXIGA 70/BR BLOOD COMMAND/NO THE BLUE ANGEL LOUNGE/DE BOMBINO/NE THE BOTS/US JAKE BUGG/UK TEGO CALDERÓN/PR
CALEXICO/US CHINESE MAN/FR CHORDS/SE FELIPE CORDEIRO/BR DAEDELUS - ARCHIMEDES SHOW/US DAKHABRAKHA/UA DANNY BROWN/US DAWANGGANG/CH DEAD FADER/UK
DEAD RAT ORCHESTRA/UK THE DILLINGER ESCAPE PLAN/US DUBIOZA KOLEKTIV/BA EKKOZONE performs MUSIC FOR 18 MUSICIANS/DK ELOQ/DK EL-P/US ENSIFERUM/FI
FRANK FAIRFIELD/US FIDLAR/US FLATBUSH ZOMBIES/US FLUME/AU GEOMUNGO FACTORY/XR GOAT/SE GOATWHORE/US JOHN GRANT/US THE HELIOCENTRICS/UK
HIGHASAKITE/NO CHRISTIAN HJELM/DK HOBA HOBA SPIRIT/MA HOLY OTHER/UK ICEAGE/DK INDIANS/DK JAM CITY/UK JOEY BADA\$\$/US KARPE DIEM/NO MARIE KEY/DK KID KOALA/CA
KILLER MIKE/US KING KRULE/UK KING TUFF/US KOTTARASHKY & THE RAIN DOGS/BG KRAR COLLECTIVE/ET LAUREL HALO/US DAVID LINDLEY/US LINKOBAN/DK THE LUMINEERS/US
MASKINEN/SE MERIDIAN BROTHERS/CO METZ/CA MOKOOMBA/ZW MY BUBBA/IS/SE MYKKI BLANCO/US NAZORANAI/INT NUBANOUR/EG NUMBERS feat. RUSTIE, JACKMASTER,
ONEMAN, SPENCER, DEADBOY, REDINHO and SOPHIE/UK ONDATRÓPICA/CO PARQUET COURTS/US PINKUNOIZU/DK PISSED JEANS/US QUADRON/DK MARTIN RYUM/DK SAVAGES/UK
SOHN/UK THE SOUL REBELS/US ANDY STOTT/UK SUUNS/CA THE SWORD/US SYND OG SKAM/DK SÖNDÖRGÖ/HU TALBOT/EE THROES + THE SHINE/AO/PT ÁSGEIR TRAUSTI/IS TREMORO
TARANTURA/NO TRULS/NO TYRANNY/FI UNCLE ACID & THE DEADBEATS/UK UNKNOWN MORTAL ORCHESTRA/NZ/US UZ/US MARCOS VALLE/BR VATICAN SHADOW/US VINNIE WHO/DK
VOODOO GLOW SKULLS/US WHEN SAINTS GO MACHINE/DK MATTHEW E. WHITE/US JONATHAN WILSON/US WINTERGATAN/SE

APOLLO COUNTDOWN / PAVILION JUNIOR 30.06 - 03.07

AJUNA/DK BABY IN VAIN/DK BENDIK/NO BINÄRPLOT/NO BROKE/DK CAPTAIN FUFANU/IS CARLI/SE COMPADRE/SE DRÄPE/NO EIK/NO ELLIPHANT/SE FRIENDLY BEASTLY COYOTE/DK GNUCCI/SE GO GO BERLIN/DK ICE CREAM CATHEDRAL/DK KADIE ELDER/DK KAKA/DK K-X-P/FR
LEMÄITRE/NO LOWER/DK MOTHER LEWINSKY/DK MO/DK NAVNELØS/DK OVERTHROW/NO POSTILJONEN/SE/NO PÅÅ KII/FR KRISTINA RENÉE/DK REWOLMER/DK SCHULTZ & FOREVER/DK SEKUIA/DK SO-SO ECHO/DK SOLBRUD/DK SUMMER HEART/IS THEN COMES SILENCE/SE
TORKELSEN/NO TRAVELLING TRIBES/DK URBAN CONE/SE VANLIGT FOLK/SE THE WOKEN TREES/DK

STAY ORANGE - GET THE APP
TEXT 'RF APP'
TO +45 42409019

Roskilde-Festival.com

TUBORG

WHYRED

WHYRED STORES

STOCKHOLM

*Mäster Samuelsgatan 3
Brunogallerian, Götgatsbacken 36*

MALMÖ

Skomakaregatan 7

GÖTEBORG

Södra Larmgatan 13

COPENHAGEN

Pilestræde 35

WHYRED OUTLET STORES

STOCKHOLM

Drottninggatan 94

WWW.WHYRED.COM

Foto: Maja Flink